

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

ТЕОРІЇ АРХІТЕКТУРИ

(кафедра)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ТУРИСТИЧНИХ
КОМПЛЕКСІВ**

Виконав: студент(ка) 6 курсу, групи Арх-63Б

191 «Архітектура та містобудування»,

«Архітектура будівель і споруд: теорія архітектури»

(шифр і назва спеціальності, освітньо-наукової програми)

Кацалап Катерина Вікторівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Відсоток плагіату не перевищує дозволену норму (20 %)

Київ 2023 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

ТЕОРІЇ АРХІТЕКТУРИ

(кафедра)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ д. арх., проф. Г. Л. Ковальська

« ___ » _____ 2023 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ТУРИСТИЧНИХ
КОМПЛЕКСІВ**

Виконав студент(ка) групи Арх-63Б

Кацалап Катерина Вікторівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

ОНП: Архітектура будівель і споруд

Науковий керівник: Кравченко І.Л.

(прізвище, ініціали)

доктор архітектури, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини: Гершуні О.М.

(прізвище, ініціали)

ДОЦЕНТ

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: Хараборська Ю.О.

(прізвище, ініціали)

кандидат архітектури, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Київ 2023 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Архітектурний**

Кафедра: **теорії архітектури**

Освітній рівень: **другий**

Галузь знань: **19 – Архітектура та будівництво**

Спеціальність: **191 – Архітектура та містобудування**

Освітньо-наукова програма: **«Архітектура будівель і споруд»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан архітектурного факультету

_____ д.т.н., проф. О.В. Кащенко

«__» _____ 2023 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТЬНОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Кацалап Катерина Вікторівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи Функціонально-планувальна організація сучасних туристичних комплексів

затверджена наказом ректора КНУБА № 906/2 від «12» _____ 05 _____ 2023 року

2. Керівники роботи

Кравченко Ірина Леонідівна, доктор архітектури, доцент;

Гершуні Ольга Михайлівна, доцент;

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту 23.05.2023

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Вступ. У вступі обґрунтована актуальність теми дослідження, визначені мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження, обґрунтована наукова новизна, наведені відомості щодо практичних результатів та представлені матеріали, що підтверджують апробацію результатів.

Розділ 1. В першому розділі розглянуті фактори та передумови формування будівель туристичного призначення. Розвиток туристичних комплексів пов'язаний з багатьма факторами, включаючи вибір місця, інфраструктуру, дизайн і планування, маркетинг та управління.

Розділ 2. В другому розділі проаналізовано функціонально-планувальну організацію туристичних комплексів. Розглянуті функціональні зони, які в комплексі необхідно ретельно спланувати та розробити таким чином, щоб полегшити пересування та

максимально підвищити задоволення гостей, що робить туристичний комплекс ідеальним місцем для мандрівників, які шукають комфорту, відпочинку та розваг.

Розділ 3. У третьому розділі розглядаються проектні рішення, що стосуються створення туристичного комплексу з урахуванням сучасних тенденцій функціонально-планувальної організації, які базуються на дослідженнях, проведених у попередніх розділах. Здійснено аналіз місцевої забудови та природно-кліматичних особливостей ділянки проектування. Розроблено генеральний план території з урахуванням державних будівельних норм. На основі структурно-функціональної моделі були розроблені архітектурно-планувальні рішення, які враховують рекреаційну функцію будівлі..

Розділ 4. Цивільний захист. У цьому розділі виконано ряд важливих завдань, а саме здійснюється реалізація заходів, спрямованих на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, звертається увага на важливість навчання населення щодо правильної поведінки та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій. передбачено прогнозування та оцінку соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, а також визначення потреби у ресурсах, силах, засобах та фінансових ресурсах для ефективного реагування на такі ситуації.

5. Графічний матеріал за розділами 1, 2 розділи – графічні схеми до наукової частини, 3 розділ – графічні схеми, ситуаційна схема, генеральний план, фасади, плани, розрізи, перспективні зображення об'єкта проектування.

Наповнення даного розділу визначає керівник роботи.

1. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	16.12.2022
Розділ 2.	01.02.2023
Розділ 3.	10.05.2023
Розділ 4. Цивільний захист.	10.05.2023
Остаточне оформлення роботи	
Перевірка роботи на плагіат	11.05.2023
Попередній захист роботи на кафедрі	19.05.2023
Направлення роботи на рецензування	12.05.2023

2. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.	Кравченко І.Л., канд.арх., доцент	19.05.2023	
Розділ 2.	Кравченко І.Л., канд.арх., доцент	19.05.2023	
Розділ 3.	Кравченко І.Л., канд.арх., доцент	19.05.2023	
Розділ 4. ЦЗ	Корінний В.І.	19.05.2023	

7. Дата видачі завдання 20.09.2022

Зав. кафедри

(підпис)проф. Ковальська Г.Л.
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)Кравченко І.Л.
(прізвище та ініціали)

Керівник пр. част.

(підпис)Гершуні О.М.
(прізвище та ініціали)

Студент

(підпис)Кацалап К.В.
(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до атестаційної випускної роботи студента:		<i>Кацалан Катерина Вікторівна</i>	
Назва ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Функціонально-планувальна організація сучасних туристичних комплексів		
Освітній ступінь	Магістр за освітньо-науковою програмою навчання		
Факультет	Архітектурний		
Кафедра	Теорії архітектури		
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування		
Освітньо-наукова програма	Архітектура будівель і споруд		
Керівник	Кравченко Ірина Леонідівна, доктор архітектури, доцент Гершуні Ольга Михайлівна, доцент		
Обсяг роботи:	пояснювальна записка, стор.	розділів	креслень формату А1
	137	4	
Розділ 1 ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИНУЛИ НА РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРИ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ	В першому розділі розглянуті фактори та передумови формування будівель туристичного призначення. Розвиток туристичних комплексів пов'язаний з багатьма факторами, включаючи вибір місця, інфраструктуру, дизайн і планування, маркетинг та управління.		
Розділ 2 ОСНОВНІ ПОЗИЦІЇ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ	В другому розділі проаналізовано функціонально-планувальну організацію туристичних комплексів. Розглянуті функціональні зони, які в комплексі необхідно ретельно спланувати та розробити таким чином, щоб полегшити пересування та максимально підвищити задоволення гостей, що робить туристичний комплекс ідеальним місцем для мандрівників, які шукають комфорту, відпочинку та розваг.		
Розділ 3 ПРОЕКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ З УРАХУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	У третьому розділі розглядаються проектні рішення, що стосуються створення туристичного комплексу з урахуванням сучасних тенденцій функціонально-планувальної організації, які базуються на дослідженнях, проведених у попередніх розділах. Здійснено аналіз місцевої забудови та природно-кліматичних особливостей ділянки проектування. Розроблено генеральний план території з урахуванням державних будівельних норм. На основі структурно-функціональної моделі були розроблені архітектурно-планувальні рішення, які враховують рекреаційну функцію будівлі.		
Розділ 4. Цивільний захист	У цьому розділі виконано ряд важливих завдань, а саме здійснюється реалізація заходів, спрямованих на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, звертається увага на важливість навчання населення щодо правильної поведінки та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій. передбачено прогнозування та оцінку соціально-економічних наслідків		

	надзвичайних ситуацій, а також визначення потреби у ресурсах, силах, засобах та фінансових ресурсах для ефективного реагування на такі ситуації.
Висновки по роботі:	У результаті проведеного магістерського дослідження, проаналізовано вітчизняний та світовий досвід туристичних комплексів, визначено основні чинники, що впливають на функціонально-планувальну організацію та розвиток рекреаційних об'єктів, іпологічно систематизовано туристичні об'єкти з визначенням особливостей їх архітектурно-планувальних рішень, визначено найбільш перспективні види туризму, досліджено вплив сучасних тенденцій зеленої та мобільної архітектури на об'єкти рекреацій.
<p>Ключові слова: архітектура туристичних комплексів, туристично-рекреаційні заклади, сучасні тенденції розвитку туристичних комплексів, класифікації туристичних комплексів.</p> <p>Keywords: architecture of tourist complexes, tourist and recreational facilities, modern trends in the development of tourist complexes, classification of tourist complexes.</p>	

Укладач: Кацалап К.В. / /

Керівник: Кравченко І.Л. / /

Керівник: Гершуні О.М. / /

«12» травня 2023 р.

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальное совпадение с одним документом 1.0%

Словари проверки: en_US, ru_RU, ua_UA. **Ошибок в документах: 8%**

ID: 113325 Название: Функціонально-планувальна організація сучасних туристичних комплексів Добавлено в БД: 2023-05-12 Авторы: Кацалап Катерина Вікторівна Руководители: проф. Кравченко І.Л., доц. Гершуні О.М. Консультанты: Оponentы:	Документ		Суммарное совпадение по Базе Данных	
	Символы	Лексемы	Символы	Лексемы
	119822	1822	5518 (5%)	82 (5%)

Источник плагиата

ID	Описание	Наличие плагиата в документе	
		Символы	Лексемы

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ I. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИНУЛИ НА РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРИ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.....	15
1.1. Фактори, що впливають на формування рекреаційних комплексів.....	15
1.2. Аналіз досвіду проектування, будівництва та експлуатації будівель туристичного призначення.....	27
1.3. Сучасні тенденції розвитку архітектури сучасних туристично-рекреаційних комплексів.....	37
Висновки до розділу I.....	49
РОЗДІЛ II. ОСНОВНІ ПОЗИЦІЇ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.....	51
2.1. Вплив містобудівних умов на формування туристичних комплексів та вимоги до розміщення.....	52
2.2. Основні класифікаційні позиції туристично-рекреаційних комплексів.....	62
2.3. Функціонально-планувальна структура та зв'язки приміщень будівель сучасних туристичних комплексів.....	75
Висновки до розділу II.....	79
РОЗДІЛ III. ПРОЕКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ З УРАХУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	81
3.1. Містобудівний аналіз ділянки проектування туристично-рекреаційного комплексу	81
3.2. Функціонально-планувальне рішення туристичного комплексу.....	85
3.3. Конструктивні особливості проектування туристичного комплексу.....	99

Висновки до розділу III.....	102
РОЗДІЛ IV. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	104
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	129
НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	131
ДОДАТОК А. Впровадження результатів проведеної наукової роботи.....	135

ВСТУП

Актуальність теми. Україна є осередком дивовижної природи, має вражаючу культуру та наповнена цікавими визначними місцями. Все це варто побачити не лише українцям, а й всьому світу.

Аналіз туристичної галузі в Україні демонструє поступовий розвиток, але не має стабільного зростання. Майже 4,5 тис. туристично-рекреаційних комплексів нараховано на території України, проте лише 10% від цієї кількості відповідають міжнародним вимогам та стандартам обслуговування. Розвиток рекреаційних комплексів в Україні є дуже актуальним та необхідним. Та є одним з чинників виходу країни з економічної кризи. Незважаючи на те, що Україна знаходиться на висхідній траєкторії розвитку та зростання туристичних потоків, все ж таки внутрішній український туризм за своєю спрямованістю, активністю, та темпами розвитку поступається світовому та міжнародному туризму, який знаходиться, певною мірою, на найвищому рівні та контрастує з існуючим великим і різноманітним туристичним потенціалом України. Все це є причиною недостатньої вивченості території України у контексті її туристичних можливостей, а також, значно меншою популярністю українського туристичного продукту не лише серед іноземних громадян, а й серед українців.

Таким чином, незважаючи на численні публікації про туристичні ресурси України, варто актуалізувати та популяризувати необхідність більш обґрунтованого і глибокого дослідження туристичних ресурсів України і можливостей їх використання на сучасному етапі та у далекому майбутньому.

Теоретичне та практичне формування туристичних комплексів розвивалось протягом багатьох століть. За цей час багато закордонних дослідників, науковців та архітекторів намагались дослідити цей напрямок та тематику. Дослідницькі роботи щодо проектування туристичних та готельних закладів присвячені праці таких вчених, як: Рогожнікова О.Є., Карасьова О.М. [19] Киселевич Л.Н., Барановський М.І., Пуцентейло П.Р. [11]., Ольхова А.П., а також закордонних дослідників: Канділіс Ж., Саймондс Д., Боже Ж.,

Леереску Ч., Меєр О., Лоусон Р., та ін. Вагомий внесок в обстеження особливостей планування і забудови курортно-рекреаційних утворень зробили Панченко Т.Ф., Іонов І.І., Родічкіна І.Д., Хромова Ю.Б. та ін.

Досліджували проблеми та розвиток екологічного туризму в Україні такі спеціалісти, як Панченко Т.Ф., Закревський О., Медіна Т., Попович С. та ін. В країнах СНД вперше підняли вирішення цих питань Тетіора А.Н., Владімірова В.В., Чистякової С.Б., а згодом - Швецова К.К., Передельського Л.В. та ін.

Мета дослідження - виявлення особливостей функціонально - планувальної організації сучасних туристичних комплексів. Обґрунтування принципів та методичних рекомендацій удосконалення планувальних рішень будівель таких закладів на сучасному етапі.

Завдання дослідження:

- Узагальнити вітчизняний та світовий досвід проектування, розміщення, будівництва та експлуатації рекреаційних комплексів на природно-заповідних та міських територіях;
- Виділити чинники впливу на функціонально-планувальну організацію та розвиток об'єктів сучасної рекреації;
- Типологічно систематизувати об'єкти сучасної рекреації та визначити особливості їх архітектурно-планувальних рішень;
- Визначити найбільш перспективні види туризму для розвитку в Україні, та методи покращення функціонально-планувальних рішень відповідних будівель та комплексів;
- Виявити вплив сучасних тенденцій розвитку архітектури на формування функціонально-планувальних рішень об'єктів сучасної рекреації;
- Запропонувати оптимальні функціонально-планувальні моделі комплексів сучасної рекреації.

Об'єкт дослідження - туристичні комплекси з рекреаційною складовою, територією для кемпінгу та мобільного туризму.

Предмет дослідження - функціонально-планувальна організація туристичних комплексів з рекреаційною складовою.

Методи дослідження

- метод порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду проектування, функціонування та будівництва відповідних комплексів;
- комплексний аналіз факторів впливу та сучасних тенденцій розвитку туристичних комплексів з рекреаційною складовою;
- аналіз існуючих класифікацій туристичних комплексів.
- метод експериментального проектування об'єктів, що досліджуються;

Наукова новизна одержаних результатів.

- проаналізовані фактори та чинники, що зумовили появу, розвиток та функціонування туристичних комплексів та об'єктів сучасної рекреації;
- виокремлені вимоги до функціонально-планувальної організації об'єктів туристично-рекреаційних комплексів;
- розглянуто класифікацію туристичних комплексів за типологією та різним функціональним призначенням;
- визначені функціонально-планувальні особливості та сучасні шляхи розвитку архітектури туристичних комплексів з рекреаційною складовою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема магістерської роботи пов'язана із тематикою науково-дослідницьких робіт кафедри теорії архітектури: “Теоретичні основи цивільної і промислової архітектури” (державний реєстраційний № 0123U100260, терміни виконання січень 2023 р. – січень 2028 р.), та “Теоретичні основи архітектури громадських будівель та комплексів” (державний реєстраційний № 0117U005420, терміни виконання грудень 2017 р. – грудень 2022 р.).

Нормативні документи, що регламентують норми проектування закладів туризму в Україні [4]: ДСТУ 9105:2021 Туристичні послуги. Сільський туризм. Загальні вимоги. Класифікація засобів розміщення; ДСТУ ISO 21401:2020 Туризм та супутні послуги. Система управління сталим розвитком закладів розміщення; ДСТУ Б В.2.2-22:2008 Будинки і споруди. Будівлі мобільні (інвентарні). Загальні технічні умови; ДБН В.2.2-15:2019 Будинки і споруди.

Житлові будинки. Основні положення; Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 року № 996 «Про затвердження Концепції розвитку туризму в Україні на період до 2025 року». Документ містить стратегічну візію розвитку туризму в Україні на наступні 7 років та визначає основні переваги розвитку туризму в країні, такі як розвиток туристичних маршрутів, підвищення якості туристичних послуг, розвиток інфраструктури та ін.; Постанова Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2019 року № 124 «Про затвердження Плану заходів з реалізації Концепції розвитку туризму в Україні на період до 2025 року» була прийнята з метою реалізації Концепції розвитку туризму в Україні на період до 2025 року, яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України. Розпорядження Міністрів України від 28 листопада 2018 року № 996; Закон України «Про туризм» від 15.01.2021 № 1264-IX - цей закон прийнято з метою вдосконалення правової бази в галузі туризму, забезпечення захисту прав та інтересів туристів, а також забезпечення сталого розвитку туризму в Україні; Закон України "Про забезпечення розвитку туризму в Україні" прийнятий 03.04.2014 року і має номер 76-VII. Основним призначенням цього закону є створення сприятливих умов для розвитку туризму в Україні, забезпечення конкурентоспроможності національної туристичної галузі та підвищення якості туристичних послуг.

Практичне значення проявляється у можливості використання рекомендацій, запропонованих у роботі, для проектування, будівництва та експлуатації туристичних комплексів. Отримані результати можуть бути корисними для всіх фахівців, які займаються проектуванням туристичних комплексів. Таким чином, результати дослідження дозволяють програмувати оптимальну функціональну та планову структуру туристичного комплексу з урахуванням сучасних тенденцій та вимог до розміщення об'єктів інфраструктури та сервісу. Результати дослідження мають важливе значення для практичного застосування та можуть сприяти подальшому розвитку туризму в Україні.

Впровадження результатів дослідження:

- Кравченко І.Л., Кацалап К. В. Вплив сучасних тенденцій розвитку архітектури на формування туристичних комплексів. [Електронне видання] The 8th International scientific and practical conference “Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects” (January 23-25, 2022) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2022. 766 p. Pp.314-320. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-scientific-research-achievements-innovations-and-development-prospects-23-25-yanvary-2022-goda-berlin-germaniya-arhiv/>. (додаток А)
- Акт про впровадження студентської наукової роботи Кацалап К.В. на тему: «Функціонально-планувальна організація сучасних туристичних комплексів» (додаток А)

РОЗДІЛ І

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИНУЛИ НА РОЗВИТОК АРХІТЕКТУРИ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.

Для приваблення туристів, потрібно створити місце, де вони могли б зупинитися і насолодитися усім, що може запропонувати їм відповідний регіон. Для створення такого місця необхідно вивчити, проаналізувати та провести безліч досліджень інших туристичних напрямків по всьому світу.

У даному розділі аналітично розглянуті фактори та передумови формування будівель туристичного призначення; проведено аналіз досвіду проектування, будівництва та експлуатації будівель туристичного призначення та означені сучасні тенденції розвитку їх архітектури.

1.1. Фактори, що впливають на формування рекреаційних комплексів.

Розвиток туристичних комплексів пов'язаний з багатьма факторами, включаючи вибір місця, інфраструктуру, дизайн і планування, маркетинг та управління. Вибір місця є ключовим фактором у розвитку туристичних комплексів, оскільки місце має бути доступним, привабливим і здатним підтримувати необхідну інфраструктуру та зручності. Такі фактори, як природна краса, культурне значення, наявна інфраструктура та транспортне сполучення, беруться до уваги при виборі місця для туристичного комплексу.

Інфраструктура є ще одним важливим фактором розвитку туристичних комплексів, оскільки ділянка повинна мати необхідні інженерні комунікації, транспортне сполучення та іншу інфраструктуру для підтримки розвитку. Сюди входить водопостачання, каналізація, електрика, дорожні мережі, а також громадський транспорт і доступ до аеропортів чи інших транспортних вузлів.

Дизайн і планування мають вирішальне значення для розвитку туристичних комплексів, оскільки об'єкт має бути спроектований таким чином, щоб забезпечити відвідувачам незабутній і приємний досвід. Це включає в себе

врахування певних атракцій місцевості при проектуванні, місць для проживання, закладів харчування і шопінгу та інших зручностей, а також ландшафтний дизайн.

Маркетинг також важливий у розвитку туристичних комплексів, оскільки об'єкт потрібно ефективно просувати, щоб привабити відвідувачів. Це може включати рекламу, промо-акції, зв'язки з громадськістю та інші маркетингові заходи, спрямовані на підвищення обізнаності про комплекс та його визначні пам'ятки.

Нарешті, менеджмент має вирішальне значення для розвитку туристичних комплексів, оскільки об'єктом потрібно ефективно управляти, щоб відвідувачі отримали позитивний досвід і повернулися в майбутньому. Це включає в себе управління операціями, персоналом, обслуговуванням клієнтів та іншими аспектами комплексу, щоб гарантувати відвідувачам безпечний, приємний і незабутній досвід.

На рис.1.1 представлено розташування найбільших рекреаційних комплексів України (рис.1.1.)

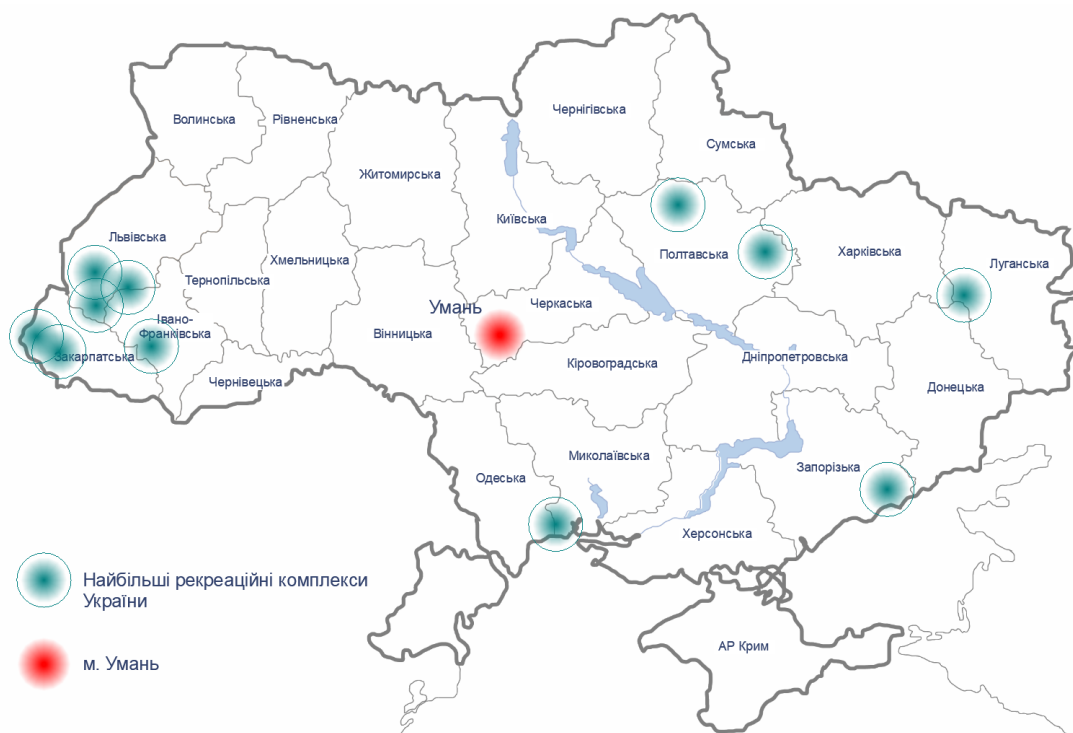

Рис.1.1. Розташування найбільших рекреаційних комплексів України
(Розроблено автором на основі матеріалів [15])

Фактори, що вплинули на розвиток туристичних комплексів (рис.1.2):

- Природний;
- Культурно-історичний;
- Політичний;
- Соціально-економічний;
- Демографічний;
- Науково-технічний;

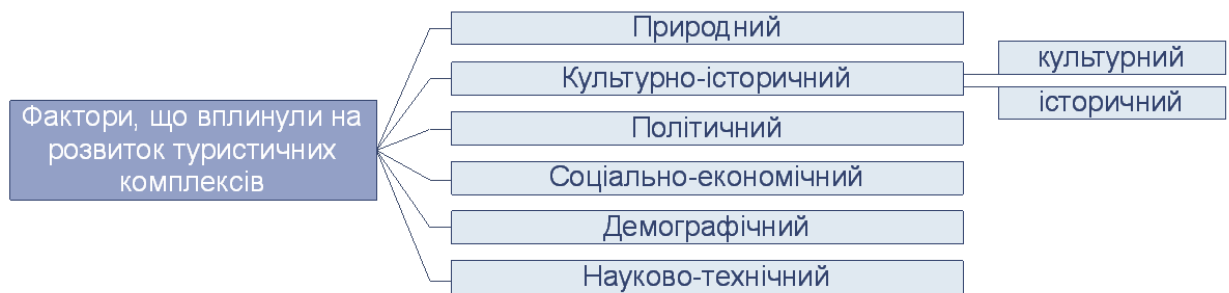

Рис.1.2. Фактори що вплинули на розвиток туристичних комплексів.

Аналіз світового та вітчизняного досвіду доводить, що найбільш актуальними є зелений, культурний та рекреаційний туризм. Меншою популярністю користується спортивний туризм, а найрідше – діловий, екологічний, освітній, подієвий, релігійний туризм (рис.1.3).

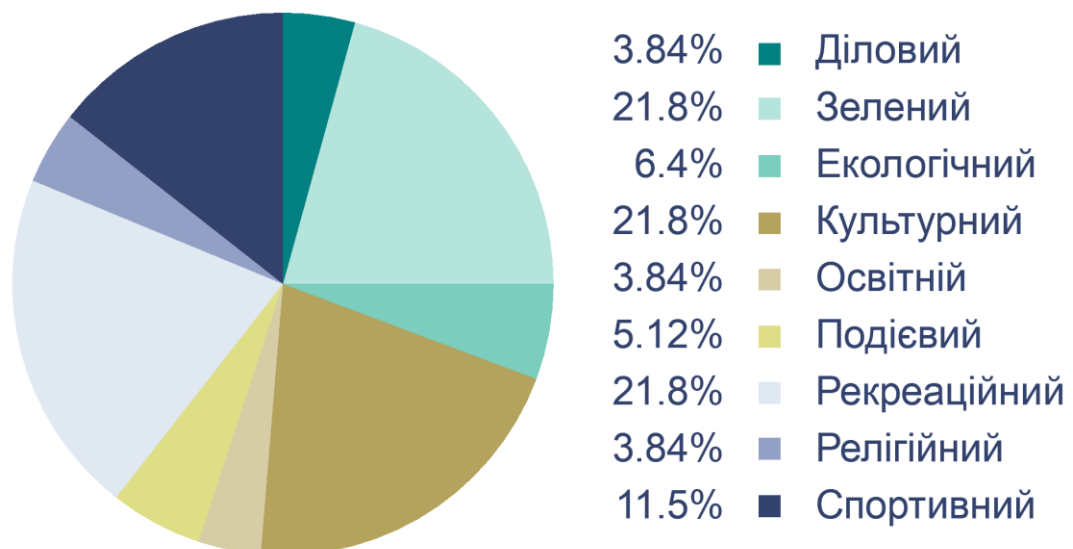

Рис.1.3. Співвідношення актуальності напрямків туризму

(Розроблено автором на основі матеріалів [16])

Сучасні обставини розвитку подій у світі призвели до того, що про Україну

як про незалежну і самостійну державу дізналось значно більше людей, ніж за довгий час до цього.

У своїх роботах тему факторів, перспектив та проблем розвитку в'їзного туризму розглядали такі автори як А.О. Мелихова, В.Б. Артеменко, В.Т. Списак, А.В. Падерін та інші [5]. Вони розглянули багато чинників та умов, які можуть зробити Україну учасником міжнародного туризму, але актуальність цих праць сьогодні можна поставити під сумнів, тому що більшість робіт була написана 5-7 років назад, коли наша країна перебувала зовсім у іншому економічному та політичному становищі, тому ця тема потребує нового дослідження та аналізу на підставі сучасних умов та обставин.

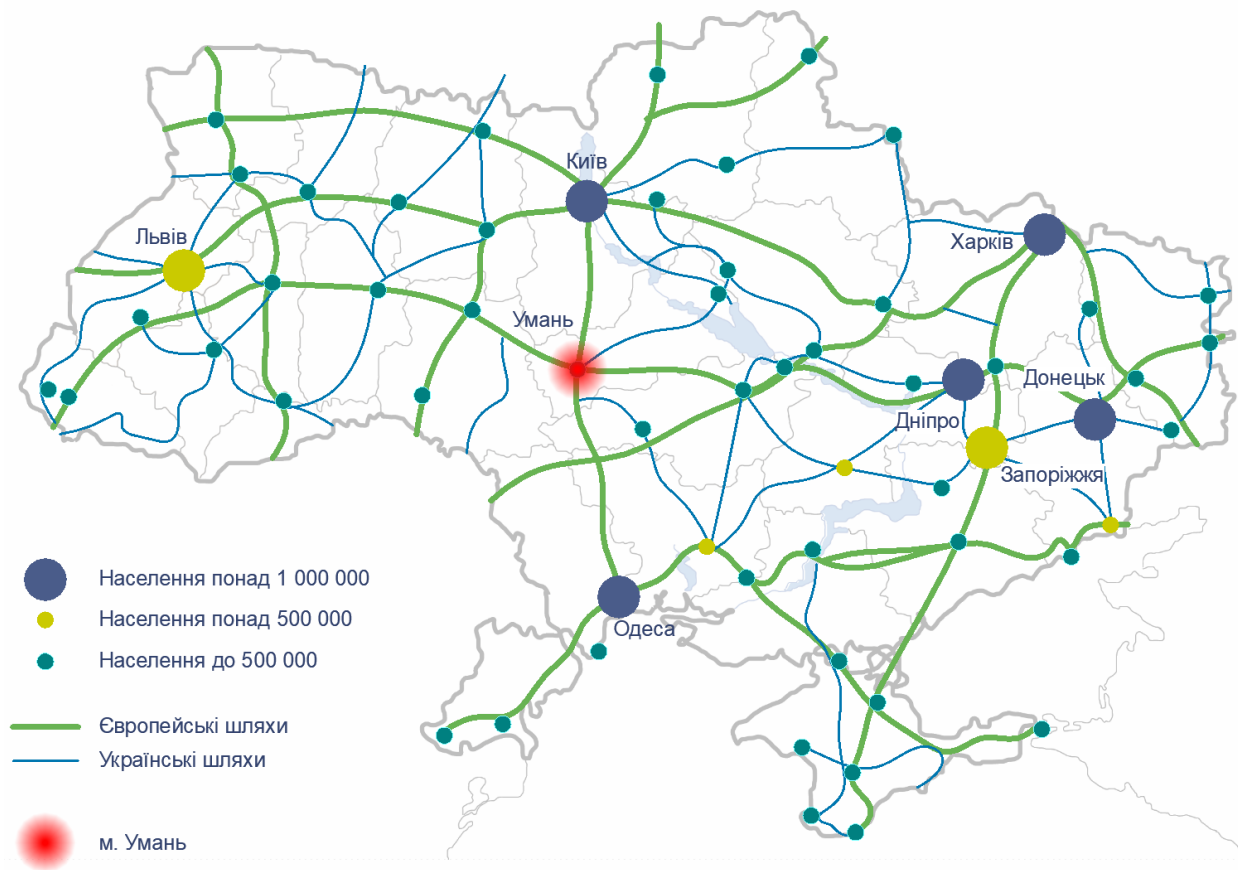

Рис. 1.4. Схема кількості населення та транспортних шляхів України
(Розроблено автором на основі матеріалів [28])

Для початку варто зазначити, що успіх у розвитку сектора в'їзного туризму в будь-якій країні супроводжує робота над безліччю факторів. Переважання в розвиненості одного фактору не є запорукою успішного розвитку в'їзного туризму в цілому.

Природні ресурси України – це перший фактор розвитку в'їзного туризму. Країна поєднує в собі 6 природних зон (з урахуванням АР Крим), тому містить в собі широке розмаїття природних умов. Географічне положення країни так само є основою для утворення сприятливих кліматичних умов і, як результат, відсутності на території України частих і небезпечних природних лих і катаклізмів. Тільки одних природних факторів буде недостатньо, щоб встановити стійкий туристичний потік із зарубіжних країн до України. Очікування того, що туристи почнуть їхати в Україну, тому що вона просто «гарна» – хід, заздалегідь приречений на негативний результат [9].

Наступним важливим фактором є культурно-історичний, що включає в себе наявність в країні культурно-історичних ресурсів. Історичне минуле нашої країни залишило безліч пам'яток культури, архітектури та тверде підґрунтя для створення величезного розмаїття музеїв, пам'яток. Негативною стороною даного чинника є стан, в якому знаходиться більша частина нашої культурної спадщини і байдужість держави до питань його збереження. Підтвердження цього факту можна знайти, досліджуючи статистику по об'єктах України, включених до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (за останні роки список з 7 об'єктів не зазнав жодних змін) [9]. До культурного фактору варто додати фактор менталітету українського народу. Український народ позиціонує себе як європейський народ, з європейськими цінностями і поглядами. З підйомом національного духу, який був спровокований військовими діями і складною політичною ситуацією в країні, сталося багато змін у самовизначенні жителів нашої країни і, власне, в їхньому прагненні переймати європейські стандарти чистоти і порядку, моди і поведінки. Але ми б хотіли приділити увагу проблемі толерантності, яку вважаємо за необхідне віднести до менталітету українців. Кожна країна, що націлена на прийом великої кількості іноземних туристів, повинна бути готова до їх прийняття не тільки на основі туристичної інфраструктури, але і на основі соціальних факторів, а саме на основі готовності громадян України гостинно приймати громадян інших країн, незалежно від національності, особливостей

зовнішності, стилю одягу та орієнтації. Прийняття і доброзичливе ставлення до іноземців, які приїхали з мирними туристичними намірами, має стати правилом для жителів країни, націленої на розвиток в'їзного туризму [9].

Варто перейти до політичних факторів, бо політичне становище в країні визначає всі інші динамічні чинники. Кризи, політична нестабільність, милітаризація економіки, посилення туристичних формальностей, зміни курсу валюти – це наслідки політики держави, які негативно впливають на туризм і на імідж держави. Туристи не матимуть бажання їхати в країну, де відбуваються активні бойові дії. Неспроможність держави закінчити, або тримати під контролем бойові дії на її території, змінює імідж країни у бік негативного, а повна відсутність дій держави в області створення позитивного туристичного іміджу країни не сприяє розвитку в'їзного туризму.

Наступним фактором є демографічний, щодо якого в Україні можна відзначити багатонаціональність населення країни. Позитивною рисою української багатонаціональності є відсутність гучних національних і релігійних конфліктів, що сприятливо впливає на імідж країни.

Матеріально-технічний фактор включає в себе наявність розвиненої туристичної інфраструктури в Україні, а саме наземні і підземні споруди, необхідні для задоволення потреб туристської індустрії. Велика щільність залізничних і автомобільних шляхів, аеропортів, значна кількість місць розміщення, що залишилися після активного будівництва 2012 року, безліч місць харчування можуть створити враження країни, повністю готової до прийому стійкого потоку іноземних туристів. Але подібне враження є фікцією, оскільки дорожня мережа нашої країни роками не оновлюється, а вироблені дрібні ремонти і оновлення набагато поступаються за якістю європейським аналогам. Велика кількість аеропортів налічується за рахунок маленьких аеродромів, а великі міжнародні аеропорти не готові приймати літаки всіх моделей і розмірів, що обмежує туристичний потік [9].

Наступний фактор розвитку, це туристична пропозиція, або ресурси гостинності.

Аналізуючи дані щодо нерухомих пам'яток національного значення України, можна сказати, що їх кількість рівномірно розподілена по території країни, але переважна кількість пам'яток знаходиться в Київській та Чернігівській областях (рис. 1.5.).

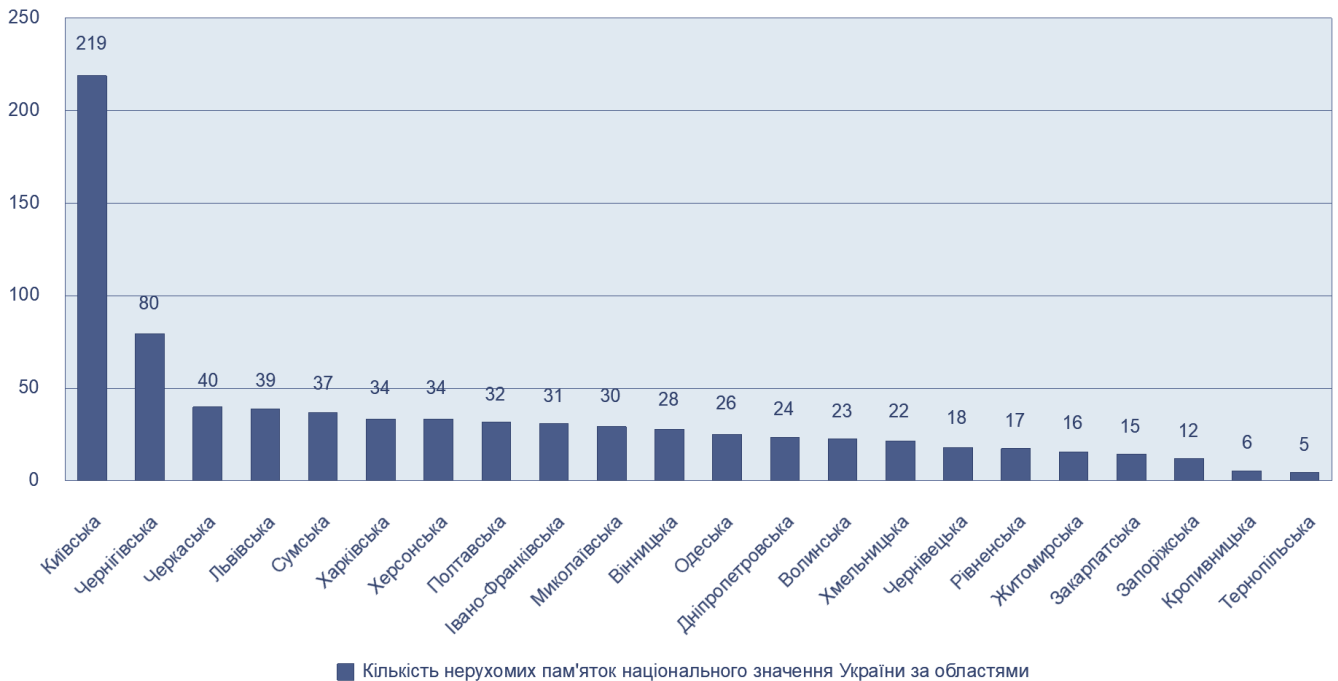

Рис. 1.5. Кількість нерухомих пам'яток національного значення України за областями. (Розроблено автором на основі матеріалів [22])

Аналіз інфраструктури рекреаційних ресурсів у світі й в Україні. Оцінка соціально-економічних рекреаційних ресурсів проводиться на основі якісних, кількісних та економічних показників, які характеризують діяльність підприємств, що входять до складу рекреаційного господарства та суміжних галузей. Здебільшого проводиться збір статистичної інформації щодо діяльності засобів розміщення, туристичних підприємств та туристських потоків, щодо України в цілому та її окремих адміністративно-територіальних одиниць. Так, динаміку розвитку засобів розміщення в Україні на теперішній час можна оцінити як позитивну. Зростає інтерес до готельного бізнесу з боку страхових, будівельних компаній, збільшується обсяг прямих іноземних інвестицій у розбудову готелів, який складає 1,0% від загального обсягу прямих інвестицій в економіку України. У містах – мільйонерах і туристичних

центрах один за одним будуються нові та реконструюються існуючі готелі. Базу розміщення на даний момент складають понад 1,2 тис. підприємств готельного господарства. З них сертифікацію пройшли понад 80 % готельних підприємств в тому числі понад 30% мають сертифікат на відповідність певному класу – зірки. Решта закладів розміщення отримали сертифікат за вимогами безпеки [18].

Готельними підприємствами України щорічно обслуговується понад 4 млн. туристів в тому числі близько 800 тис іноземних громадян. Наявна територіальна диференціація готельного господарства в розрізі адміністративних областей має незначні варіаційні відмінності, хоча помітною залишається значна диспропорція між міською та сільською місцевістю. Високим рівнем розвитку готельної мережі вирізняються м. Київ, Одеська, Закарпатська області. Найнижчі показники мають Кіровоградська та Луганська області. Мережа санаторно-курортних і оздоровчих закладів в Україні налічує понад 3 тис. підприємств. До мережі належать:

- санаторії (14,9%),
- санаторії-профілакторії (11,7%),
- пансіонати з лікуванням (2,1%),
- бальнеологічні та грязьові лікарні (0,2%),
- курортні поліклініки (0,1%),
- будинки, пансіонати та бази відпочинку (70,5%),
- дитячі санаторні та оздоровчі заклади (2,2% від загальної кількості санаторно-курортних установ) [1].

Загальна місткість закладів становить понад 480 тис. місць. Протягом року в них оздоровлюється понад 3,5 млн осіб (із них 11% – іноземні громадяни), при цьому основну частку становлять особи оздоровлені протягом тривалого часу (біля 90%). Середньооблікова кількість працівників у санаторно-курортних і оздоровчих закладах становить 120 тис. осіб.

Також, на території України знаходиться 2 539 музеїв, заповідників, закладів музейного типу, які відкриті для відвідування [18].

До ресурсів культурної спадщини, окрім матеріальних елементів, також відносяться нематеріальні. За національним переліком Міністерства культури України до нематеріальних відносяться 9 елементів [18].

До ресурсів гостинності також відносяться фестивалі, яких в Україні налічується 145, з яких 73 музичних фестивалі, 4 літературні, 16 кінематографічних, 9 театральних, 20 культурних, 4 кулінарних і 19 інших.

На перший погляд Україна багата на ресурси гостинності, вражаючи кількість матеріальних та нематеріальних пам'яток, музеїв та галерей роблять можливим залучити велику кількість туристів та зацікавити їх. Але культурні ресурси, що були зазначені вище, здебільшого маловідомі, навіть ресурси місцевого значення можуть бути невідомі для резидентів місцевої території. Українські ресурси гостинності майже не рекламуються, не реставруються і не мають належної уваги з боку держави [18].

Таким чином, буде неправильно стверджувати, що Україна цікава і бажана для відвідування іноземними громадянами тільки тому, що в ній наявна красива природа, багата культура і цікаві пам'ятки. Ці фактори неодмінно важливі в розвитку туризму, але в той же час важливо розуміти, що розвиток туризму неможливо продовжувати без комплексного підходу до різних груп факторів.

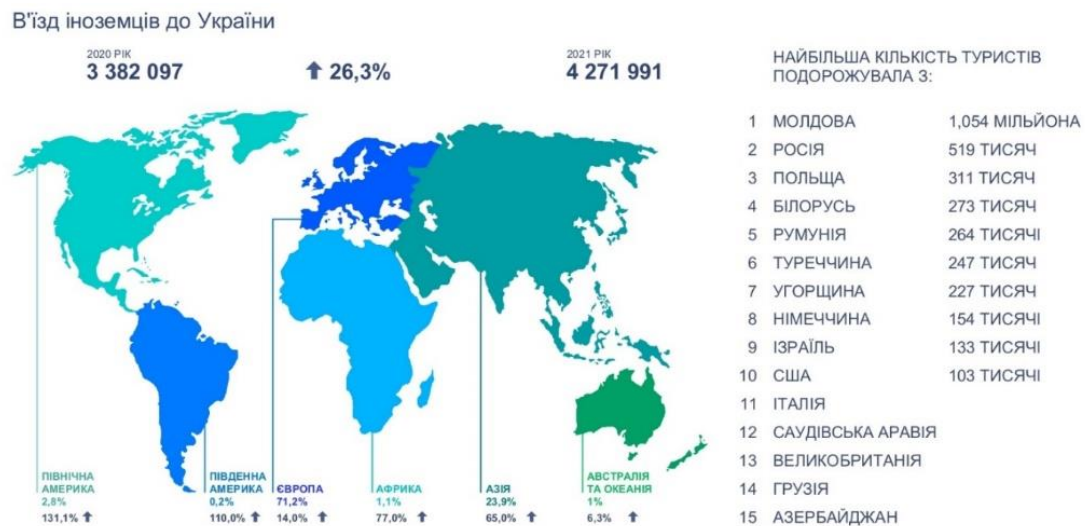

Рис. 1.6. Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну у період з 2020-2021 років. (Розроблено автором на основі матеріалів [21])

Україну за 2021 рік відвідали 4 271 991 іноземний турист. Це на 26,3% більше, ніж у 2020 році (див.рис.1.6).

Для аналізу проблем і перспектив розвитку міжнародного туризму України, доречно використати універсальний та поширений у всьому світі метод SWOT-аналізу. SWOT – це аббревіатура, що означає: Strengths – сильні сторони, Weaknesses – слабкі сторони, Opportunities – сприятливі можливості, Threats – загрози. За допомогою SWOT-аналізу легше з'ясувати обставини, за яких розвивається міжнародний туризм України [22].

Після визначення всіх критеріїв SWOT-аналізу, було порівняно усі сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози міжнародного туризму України (табл.1.1).

Таблиця 1.1.

SWOT-аналіз міжнародного туризму України [22]

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Сприятливе географічне розташування (географічний центр Європи); 2. Різноманітність ландшафтів і природних зон; 3. Багата історична спадщина;	1. Низький рівень якості інфраструктури; 2. Нестабільний рівень сервісу; 3. Висока вартість обслуговування, зокрема у періоди підвищеної відвідуваності країни іноземцями;

<p>4. Наявність офіційного туристичного бренду країни; 5. Відкритість країни до міжнародного співробітництва; 6. Безвізовий режим із ЄС; 7. Унікальний етнічний колорит та культури як окремих регіонів, так і країни в цілому; 8. Унікальна та відома у світі кухня.</p>	<p>4. Нестабільна політична ситуація та війна на сході України; 5. Знецінення громадянами своєї культурної спадщини та, як наслідок, свого туристичного потенціалу; 6. Низький рівень обізнаності про туристичні ресурси країни серед іноземців; 7. Держава недостатньо просуває туристичний бренд країни; 8. Недосконалість законодавства в області туризму.</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Міжнародне співробітництво у сприянні подоланню військового конфлікту на сході України; 2. Прийняття України у члени ЄС; 3. Інвестування у туристичну галузь України; 4. Розвинення західних готельних мереж; 5. Навчання персоналу за кордоном; 6. Європейське населення змінить своє ставлення до населення України як до дешевої робочої сили; 7. Використання світового досвіду у ході співробітництва для дослідження, організації та управління ринку туристичних послуг; 8. Використання світового досвіду у ході співробітництва задля удосконалення законодавчої бази.</p>	<p>1. Можливість загострення конфлікту на Сході у зв'язку зі збільшення агресії з боку Російської Федерації; 2. Можливість виникнення конфліктів з іноземцями на ґрунті низького рівня толерантності серед громадян України; 3. Загроза виникнення технологічних катастроф; 4. Підвищення рівню виникнення епідемій; 5. Підвищення рівню тероризму у світі; 6. Високий рівень еміграції; 7. Погане ставлення до населення, у результаті низького іміджу країни; 8. Енергетична залежність України від країн-сусідів.</p>

До найбільш значних проблем, які вплинули на розвиток туризму та вимагають вирішення, відносяться недостатній розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури та відсутність, за рідкісним винятком, практики створення сприятливих умов для інвестицій в будівництво, розміщення та інші об'єкти туристичного комплексу.

В Україні більшість готелів, мотелів, кемпінгів, санаторіїв, баз відпочинку та туристичних баз будувались за проектами, що сьогодні не відповідають міжнародним стандартам.

Мережа їх активно формувалась у період масового туризму, з інтенсивною експлуатацією та несвоєчасним капітальним і поточним ремонтом, що призвело до значного зносу цих будівель та оснащення. Багатопрофільність засобів розміщення потребує їх класифікації та стандартизації.

Типологічна уніфікація засобів розміщення дозволить створити стандарт, центральною частиною якого має стати класифікація засобів розміщення.

Але тільки наявності інфраструктури, призначеної для туризму, недостатньо. Її необхідно розглядати в широкому значенні: основні елементи інфраструктури повинні виконувати не тільки виключно рекреаційну функцію, а й служити провідним фактором поліпшення всього соціально-економічного життя країни. Це має бути інфраструктура загального користування, що відповідає світовим стандартам і зорієнтована на всіх мешканців України та її гостей.

В організації інфраструктурного забезпечення рекреаційних територій одне з ключових місць належить транспортній системі. Україна має розвинуту мережу автомобільних доріг і залізниць, аеропортів, річкових і морських портів. Авіаційний, автомобільний, залізничний, річковий і морський транспорт здатні забезпечити перевезення туристів з резервом транспортних потужностей на деяких видах транспорту.

Сьогодні транспортні шляхи України повинні відповідати міжнародним вимогам та надавати можливість здійснювати перевезення швидко, безпечно, надійно, комфортно

Взаємодія двох галузей - транспорту і туризму - допоможе кожній з них у короткі терміни вирішити більшість питань, зокрема розбудови туристичної інфраструктури за напрямками національної мережі транспортних коридорів

із залученням приватного капіталу (національного і закордонного).

Не менш важливою складовою інфраструктури є існуюча мережа прикордонних переходів із країнами-сусідами, її розширення та сервісне облаштування.

Неможливий розвиток туризму без системи зв'язку і комунікацій, функціонування різноманітних служб сервісу, розвитку громадського харчування і побутового обслуговування, організації культурно-розважального обслуговування.

Проблема водопостачання та каналізації населених пунктів і, в першу чергу, рекреаційних центрів залишається в Україні актуальною до сьогодні .

Проблема інфраструктурного облаштування території України може бути вирішена лише завдяки інвестуванню в її розбудову великих коштів, в тому числі з боку центральної та місцевих влад, її розв'язання можливе лише в контексті практичних дій по економічному піднесенню країни.

Ефективність функціонування ринку рекреаційно-туристичних послуг визначається за допомогою багатьох показників, які можна об'єднати у декілька груп:

- показники соціально-економічного потенціалу рекреації і туризму;
- виробництва та реалізації рекреаційно-туристичних послуг;
- показники розвитку інфраструктури рекреаційно-туристичних підприємств;
- показники, що характеризують результати функціонування рекреаційно-туристичного ринку;
- витрати на виробництво рекреаційно-туристичних послуг;
- показники соціально-економічної ефективності рекреації і туризму.

1.2. Аналіз досвіду проектування, будівництва та експлуатації будівель туристичного призначення

Проектування, будівництво та експлуатація будівель туристичного призначення є складним та багатограним процесом, який вимагає не тільки

знань в галузі архітектури та будівництва, але й урахування різноманітних факторів, що впливають на ефективність та прибутковість таких споруд.

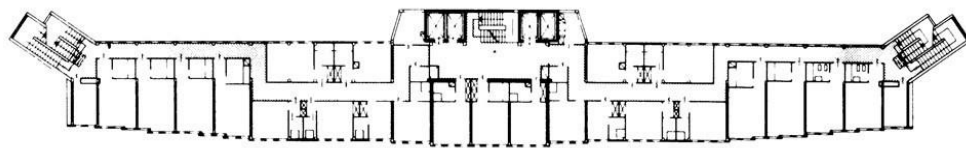
В сучасному світі, де туризм є однією з найбільш перспективних галузей економіки, проектування та будівництво готелів, курортів, санаторіїв та інших туристичних споруд є ключовим етапом в розвитку туристичної інфраструктури.

У зв'язку з цим, аналіз досвіду проектування, будівництва та експлуатації будівель туристичного призначення є важливим елементом у вивченні сучасних тенденцій та розробці стратегій розвитку туризму в майбутньому. Буде проаналізовано ряд архітектурних проектів туристичних комплексів закордонного досвіду, а також вітчизняних проектів, зокрема враховуючи місцеві умови та особливості регіонів.

Закордонний досвід проектування туристичних споруд. Закордонний досвід проектування туристичних споруд є важливим джерелом інформації для українських проектувальників. Різноманітність культур, традицій та інфраструктури закордонних країн дозволяє здобути цінний досвід та знання про різноманітні підходи до проектування туристичних споруд. Сучасні проекти в Європі, Америці, Азії та інших частинах світу, включають в себе інноваційні рішення у використанні матеріалів, технологій будівництва та дизайну, що може стати важливим інструментом для розвитку туризму в Україні. У цьому контексті досвід закордонних країн може стати важливим джерелом аналізу та допомогти вітчизняним проектувальникам у вирішенні складних завдань проектування туристичних споруд. Далі будуть представлені яскраві приклади туристичних комплексів закордонного досвіду, які можуть бути використані як джерело дослідження та показати можливості сучасної архітектури в контексті туризму.

Hôtel du Lac, Туніс, 1970-1973 роки. Hôtel du Lac в Тунісі був побудований в 1960-х роках біля озера Туніс (рис.1.7). Десятиповерхова будівля унікальна своєю самобутньою архітектурою та бетонною конструкцією, яскравий приклад бруталістичної архітектури. Кожен поверх будівлі з обох кінців

виступає на відповідну ширину кімнати- саме така концепція споруди.

Расход материалов

Площади и объем		Всего		Сталь	Бетон	Арматурная сталь
Общая площадь	8 200 м ²	Перекрытая площадь	1 400 м ²	620 т	485 м ³	100 т
Полезная площадь	7 000 м ²	Объем здания	26 000 м ³	На 1 м ³ объема здания	23,8 кг	0,019 м ³
				На 1 м ² общей площади	75,6 кг	0,059 м ³
						3,8 кг
						12,2 кг

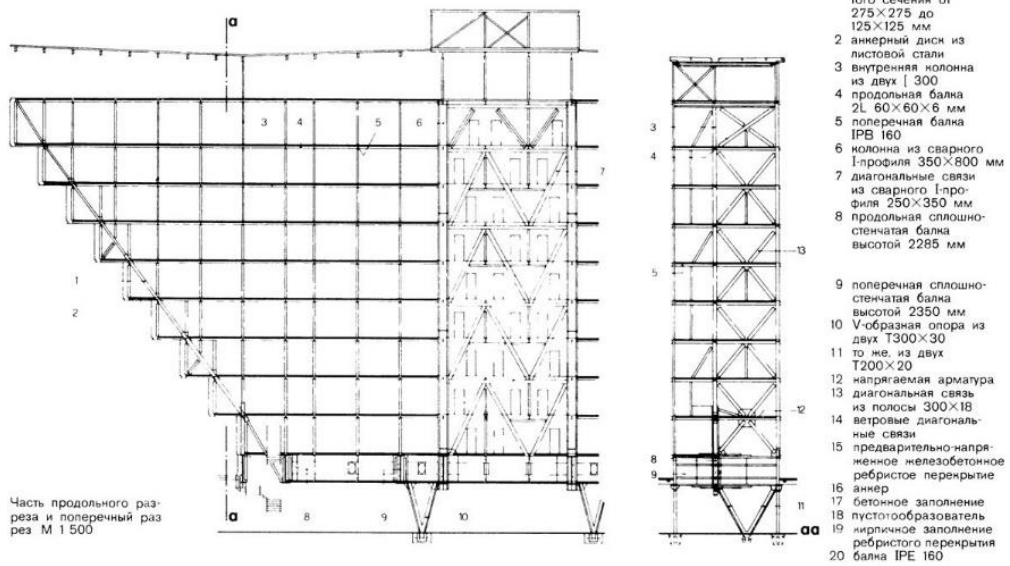

Рис.1.7. Готель du Lac: а-загальний вигляд, б-план будівлі, в-розріз[20]

Його архітектурний стиль і концепція відрізнялися від інших готелів на той час, і це привернуло увагу багатьох людей (див.рис.1.7). Будівництво Hôtel du Lac вважалось символом приходу сучасності в Туніс і стало однією з туристичних визначних пам'яток міста. У 2013 році стало відомо, що власник

готелю, а саме Лівійська компанія (LAFICO) планує знести будівлю, а на її місці побудувати новий сучасний готель [20].

Готель Hyatt Regency, Атланта. Готель розташований на трикутній ділянці, обмеженою вулицею та площею, саме через це будівля має трапецеподібну форму (рис.1.8).

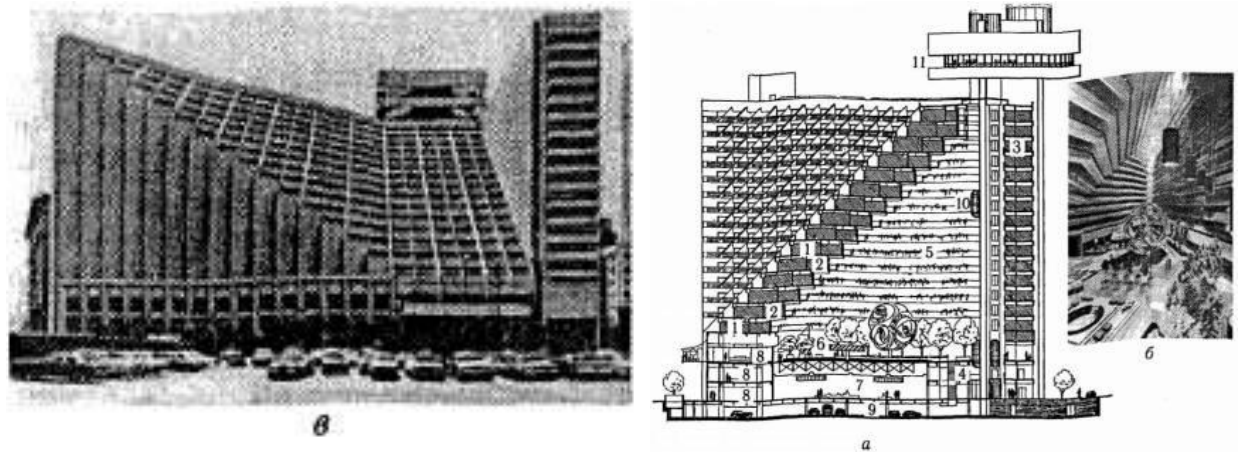

Рис.1.8. Готель Hyatt Regency. Загальний вигляд, розріз, інтер'єр [14].

Велика частина внутрішнього простору будівлі (с 3-го по 19-й поверх) закрита атриумом, який сходовим принципом звужується доверху й освітлюється через вузьку стрічку цільного застклення. Одна сторона будівлі має каскадний схил під кутом 45 градусів, саме через це утворюються тераси на криші. На третьому поверсі атриуму розташований зимний сад, басейн з декоративною скульптурою-шаром. На 20-ому поверсі будівлі розташовані ресторани та заклади громадського харчування (див.рис.1.8) [14].

Композиція готелів «Хайатт- Рідженсі» в Чікаго та Атланті являє собою кубічний об'єм з атриумом на двохповерховому під'юмі.

Resort of the Union of Architects in Gagra, 1980р. Архітектори: V. Abramashvili, R. Vairamashvili, I. Kavlashvili, D. Mordebadze (рис.1.9). Курортний будинок для архітекторів в Гаграх був побудований на замовлення Спілки архітекторів СРСР і Грузії за проектом грузинських архітекторів – Рєваза Байрамашвілі, Вахтанга Абрамішвілі, Давіта Морбедадзе та Іллі Кавлашвілі. Він розташований в курортній зоні Старої Гагри, на крутому схилі, в 300 метрах від берега моря. Будівля, завдяки своїй терасній структурі,

добре вписується в гірське середовище.

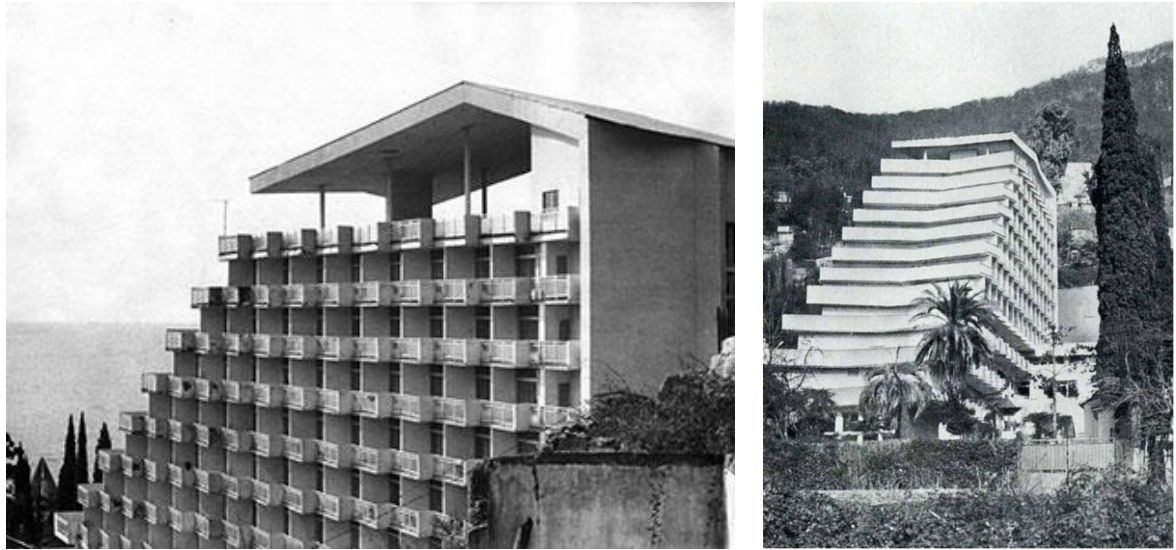

Рис.1.9. Resort of the Union of Architects in Gagra. Загальний вигляд [20].

Складається з двох з'єднаних між собою об'ємів. Характер архітектури спального блоку відрізняється від ресторанного. Через особливості рельєфу вулиця, що проходить під будинком, ділить план першого поверху на дві частини, північну та південну. З північної сторони великий хол, сходи, ліфти, рецепція, гардероб та фотолабораторія. На південній стороні знаходиться адміністрація та бібліотека (83 м²), які виходять на велику терасу. З цього рівня можна потрапити у фойє багатофункціонального залу підвалу. Амфітеатр залу на 310 місць (196 м²) повторює рельєф. Перед ним є велика тераса, з'єднана з першим поверхом відкритими сходами. Незважаючи на те, що бюрократичний, планувальний і будівельний процес тривав три десятиліття, авторам вдалося зберегти стиль і основну концепцію оригінального проекту. Цей курорт для архітекторів є визначним свідком часів радянського модернізму та одним із найкращих будинків відпочинку в Грузії (див.рис. 1.9) [20].

Підсумуючи закордонний досвід проектування туристичних споруд можна зробити висновок, що у сучасному світі, вимоги до туристичних комплексів значно зростають, а разом з ними і складність завдань щодо їх проектування. Аналізуючи гарні приклади зі світової практики, можна виділити декілька ключових аспектів проектування туристичних споруд, таких як: розумний вибір місця розташування, увага до деталей та комфорту для

гостей, відповідність функціональних планів та вимогам клієнтів, інноваційні технології та використання сталих рішень у будівництві, та не менш важливим - унікальність та естетичність архітектурного рішення. Отже, розумний аналіз та врахування цих аспектів при проектуванні туристичних споруд може стати ключовим фактором успіху та популярності серед туристів.

Вітчизняний досвід проектування туристичних споруд. Україна має багату історію туризму та рекреації, що пов'язана з природними та культурними багатствами країни. Протягом останніх років, вітчизняні проектувальники та архітектори вкладають значні зусилля в розвиток туристичної інфраструктури, проектуючи та будуючи споруди, що задовольняють потреби туристів різних категорій. Завдяки зростанню популярності туризму в Україні, проектувальники звертають увагу на розробку інноваційних рішень, що дозволяють не лише збільшити кількість туристів, а й підвищити якість обслуговування та збереження природного середовища. Туристичні комплекси мають великий потенціал для розвитку туристичного бізнесу в Україні. Аналіз вітчизняного досвіду проектування туристичних споруд дозволить нам побачити яскраві приклади, які реалізовані та визнані успішними в українському туристичному сегменті.

Санаторій Дружба, Ялта, Крим, 1985р. «Термальний санаторій «Дружба» архітектора Ігоря Василевського, він же «Санаторій «Дружба» в Ялті, Крим, — це величезна літаюча тарілка, яка приземлилася на схилі пагорба. Вимагаючи нашої повної уваги, тіла і душі. Колись радянський санаторій тепер перетворився на дивовижну назву в англійському перекладі «Пенсіон дружби» (рис. 1.10). «Дружба» була спільним проектом Чехії та СРСР, який розпочався в 1978 році, його 5-річна програма будівництва була завершена в 1985 році. Назва вказувала на дружню співпрацю, хоча кожен, хто знає про спроби Чехословаччини позбутися радянських кайданів, міг би підняти брову від вибору назви для проекту.

Рис.1.10. Санаторій «Дружба». Загальний вигляд, деталі [20].

Радянські санаторії можна було знайти по всьому СРСР, часто розташовані там, де були багаті природні ресурси, їхній дизайн також був способом для радянських архітекторів експериментувати, відійти від інших очікувань щодо дизайну та піти скоріше на ОТТ. Костянтин Антипін пояснює у своїй захоплюючій статті: «Санаторії повинні були бути «раєм на землі», місцем, куди прагне побувати робітник. Тому навіть в епоху боротьби і ексцесів урядові відомства не скупилися на будівництво будинків відпочинку для своїх співробітників» [20].

Emily Resort, Винники, Львів, 2018р. Emily Hotel - це новий 5-ти зірковий готельний комплекс найвищого європейського рівня. Оточений неймовірним природним ландшафтом та кришталевим озером, Emily Hotel має великий простір для літнього та зимового релаксу. Особливістю готельного комплексу є поєднання сил природи та інноваційних технологій, готель має 8 поверхів і

33 номери (рис.1.11) .

Рис.1.11. Готель Emily Hotel, генплан та загальний вигляд [33].

Інноваційним курортним відкриттям зимового сезону 2022 року є комплекс Emily Resort, розбудований у передмісті Львова (у Винниках – за 4 км від центру Львова). Площа комплексу – 46 га – охоплює рекреаційні угіддя довкола колишнього Винниківського озера (осушене у 2018 р. під цей бізнес-проект) [33].

У структуру комплексу Emily Resort входять:

- п'ятизірковий готель люкс-класу місткістю 166 номерів,
- ресторани, бари, фудкорти,
- Medical Wellness & SPA-центр з басейном і тренажерними залами,
- івент-хол площею 1500 м² та кейтеринг-локації,
- стаціонарна літня сцена із фестивальною фан-зоною,
- аквапарк на штучному озері з атракціонами і відпочинковою зоною,
- VIP-острів,
- роллердром,
- зона зимової рекреації з витягом і трасами,
- поля для футболу, тенісу,
- спорткомплекс дитячої «Академії футболу».

Санаторій "Карпати" в Трускавець, Львівська область, 1993р. Санаторій "Карпати" в Трускавці, розташований в Львівській області, відомий своїми унікальними лікувальними властивостями. Будівлі комплексу розташовані на

території зеленого парку, що забезпечує здорове та спокійне середовище для відпочинку і відновлення сил. Санаторій був заснований у 1993 році, і він постійно модернізується та розвивається, щоб відповідати потребам сучасного лікування та відпочинку (рис.1.12).

Рис.1.12. Санаторій "Карпати" в Трускавці, генеральний план та загальний вигляд [34].

Комплекс складається з декількох будівель, які знаходяться на великій території, що включає в себе басейн, міні-гольф та тенісні корти. Санаторій має велику кількість лікувальних процедур та послуг, таких як бальнеотерапія, масаж, лікування за допомогою фізіотерапії, дієтичне харчування та інші. Завдяки цьому "Карпати" є одним з найбільш популярних курортів в Україні для лікування різних захворювань та для відпочинку.

Дев'ятиповерховий спальний корпус санаторію «Карпати» з'єднаний переходами із бюветом мінеральних вод, лікувальним відділенням та СПА-комплексом. На першому поверсі, поруч із рецепцією є ресторан. У коцертному залі організуються виступи місцевих колективів. На території комплексу Карпати Трускавець працює етно-кафе української кухні Гражда. Для дітей на території санаторію працює дитяча кімната, облаштовано два ігрові майданчики, а також є міні-зоопарк у якому представлені місцеві і екзотичні тварини та птахи [34].

Глемпінг "EcoSpace Ethno", село Ільці, Верховинський район, Карпати.
EcoSpace Ethno – нестандартний етно-глемпінг у самому серці Карпат. Тут поєдналися автентична природа, гуцульський побут та сучасні куполи із усіма зручностями, із яких відкривається краєвид на Чорногірський хребет. Куполи

зручні та теплі (навіть при -25°C), мають цікаве дизайнерське рішення. Знаходиться EcoSpace Ethno у селі Ільці Верховинського району. Це мальовниче карпатське село із неповторними пейзажами та справжнім гуцульським колоритом (рис.1.13).

Унікальністю комплексу є купольні конструкції-бульбашки, які ззовні схожі на великий намет, проте всередині вони не поступаються номерам преміум класу зі всіма зручностями. Кожен купол має свої родзинки в інтер'єрі. Натуральне дерево, вироби народного ремесла, ткацькі елементи декору в поєднанні з сучасними течіями будівництва – все це створює ідеальну атмосферу для відпочинку в EcoSpace Ethno [35].

Рис.1.13. Етно-глемпінг у Карпатах EcoSpace Ethno[35].

Узагальнюючи досвід проектування й будівництва туристичних комплексів з'ясуємо, що для подальшого їх розвитку, необхідно розробляти нові експериментальні проекти, які передбачають сучасні науково-практичні досягнення в галузі технології, архітектури та конструкцій, вивчати фактори та умови, що впливають на їх розвиток.

Причорноморська територія України, Крим, Закарпаття найбільше підходять для формування туристичних комплексів, оскільки є можливість використання акваторії Чорного моря, прибережних ландшафтів, гірського

хребта, пам'яток історії для проведення пізнавальних екскурсій, організації різних туристичних маршрутів.

Аналіз досвіду проектування та будівництва вказує на наявність окремих наукових досліджень в галузі вивчення впливу факторів на проектування туристичних комплексів, а також розробки класифікацій зазначених комплексів. Однак, цей аналіз також свідчить про недостатність комплексних наукових досліджень в даному напрямку, що зумовлює необхідність подальшої роботи над вивченням особливостей функціональної організації та розробки єдиної класифікації туристичних комплексів.

В Україні необхідним є будівництво нових туристичних закладів за світовими стандартами, здійснення реконструкції існуючого рекреаційного фонду у відповідності до соціальних потреб і умов ринкової економіки, що дозволить надавати послуги міжнародного рівня у сфері туристично-екскурсійного обслуговування. Необхідно розробити нову методику вибору місць розміщення туристичних об'єктів з урахуванням концентрації пам'яток історії та культури.

1.3. Сучасні тенденції розвитку архітектури сучасних туристично-рекреаційних комплексів.

За останні кілька десятиліть у розвитку архітектури сучасних туристично-рекреаційних комплексів з'явилась низка тенденцій.

1. Інтеграція з природним середовищем.

Багато сучасних туристично-рекреаційних комплексів спроектовані таким чином, щоб злитися з навколишнім середовищем і використовувати природні особливості, такі як водні шляхи, пагорби і ліси. Такий підхід може створити більш захоплюючий і сталий досвід для відвідувачів, водночас мінімізуючи вплив на навколишнє середовище.

2. Акцент на сталості.

У зв'язку зі зростанням занепокоєння щодо зміни клімату та деградації навколишнього середовища, багато туристичних та рекреаційних комплексів

включають екологічні елементи дизайну, такі як сонячні батареї, зелені дахи та системи збору дощової води. Ці елементи можуть зменшити споживання енергії та води, знизити експлуатаційні витрати та покращити загальний досвід відвідувачів.

3. Використання нових матеріалів і технологій.

Досягнення в матеріалознавстві та цифрові технології відкрили нові можливості для архітектурного дизайну в туристично-рекреаційному секторі. Наприклад, деякі комплекси використовують технологію 3D-друку для створення унікальних і складних конструкцій, тоді як інші використовують розумні датчики і автоматизацію для оптимізації роботи будівлі і підвищення комфорту відвідувачів.

4. Інтеграція культурних та історичних елементів.

Багато сучасних туристично-рекреаційних комплексів спроектовані таким чином, щоб відображати культуру та історію навколишньої місцевості, створюючи більш автентичний та захоплюючий досвід для відвідувачів. Це може включати використання місцевих матеріалів та архітектурних стилів або демонстрацію артефактів і творів мистецтва з регіону.

5. Акцент на самопочутті та здоров'ї.

Зі зростанням усвідомлення важливості фізичного та психічного здоров'я деякі туристичні та рекреаційні комплекси включають оздоровчі функції, такі як студії йоги, місця для медитації та спа-центри. Ці функції можуть допомогти відвідувачам розслабитися і перезарядитися, а також створити унікальну торгову пропозицію для комплексу [14].

Загалом, архітектура сучасних туристично-рекреаційних комплексів стає дедалі складнішою та різноманітнішою.

Розглянемо дві найактуальніші тенденції сучасної архітектури, а саме напрямок “Зеленої” архітектури та тенденцію “Мобільної архітектури”.

Тенденція «Зелена» архітектура. Зелена архітектура характеризується використанням екологічно чистих матеріалів, таких як відновлювані ресурси та перероблені матеріали, а також енергоефективних систем і технологій. Ці

матеріали та системи обираються на основі їхньої здатності зменшувати вплив будівель на навколишнє середовище, мінімізувати відходи та знижувати споживання енергії.

Крім того, зелена архітектура часто включає пасивні елементи дизайну, такі як природна вентиляція, денне освітлення та теплоізоляція, щоб зменшити потребу в штучному освітленні та системах опалення/охолодження. Метою є створення комфортного внутрішнього середовища, яке гармонійно поєднується з навколишньою екосистемою, а також мінімізація витрат на енергію.

Іншим важливим аспектом зеленої архітектури є використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячні панелі або вітряки, для живлення будівель. Це зменшує залежність від невідновлюваних джерел енергії, таких як викопне паливо, і допомагає пом'якшити наслідки зміни клімату.

Зелена архітектура, також відома як стійка архітектура, - це напрямок у проектуванні будівель, який фокусується на створенні структур, що є екологічно відповідальними та ресурсоефективними протягом усього їхнього життєвого циклу. Мета - мінімізувати негативний вплив будівель на навколишнє середовище, одночасно покращуючи здоров'я та добробут їхніх мешканців.

Загалом, тенденція зеленої архітектури зумовлена бажанням створювати будівлі, які є не лише естетично привабливими та функціональними, але й екологічно відповідальними та стійкими. Впроваджуючи принципи зеленого дизайну у свої проекти, архітектори та дизайнери можуть допомогти створити більш стійке майбутнє для нашої планети.

Зазвичай будівництво веде за собою безліч наслідків, одним з них є руйнування оточуючого середовища. Задля його збереження та дбалою використання для впровадження рекреаційних сценаріїв слід мати на увазі принципи та прийоми «зеленої» архітектури: максимальне збереження природи; використання місцевих, перероблених та екологічних матеріалів;

використання сучасних та смарт технологій; впровадження зелених дахів та озеленення фасадів (так звані "зелені стіни"); встановлення альтернативних систем опалення та систем збору дощової води тощо.

Будування без шкоди для природи та навколишнього середовища - це те, до чого варто прагнути. Першим етапом, важливо дослідити об'єкт, знайти правильне вирішення та концепцію туристичного комплексу.

Поєднання озеленення в будівництві це перш за все естетично, красиво та привабливо для туристів та відвідувачів закладу. Можна використати прийом озеленення фасадів, чи зробити зелену покрівлю.

Інтер'єр та внутрішній простір - є не менш важливим елементом будівництва, тому "імітація" природи в середині будівлі буде доречним прийомом. Як приклад можна навести будівлю Shiroiya Hotel (Архітектори: Sou Fujimoto Architects, площа: 2565 м², 2020 рік) (рис.1.14).

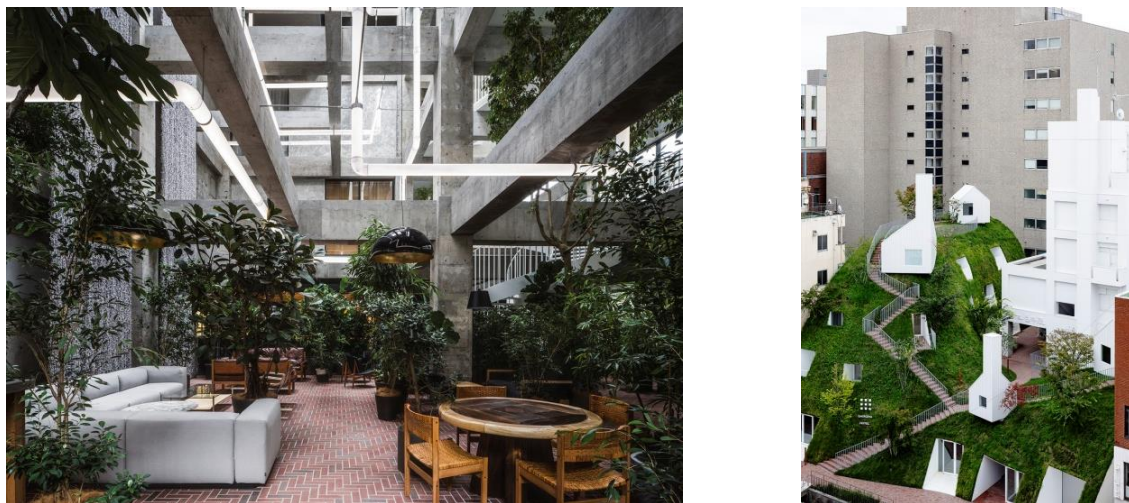

Рис.1.14. Shiroiya Hotel, Sou Fujimoto Architects. Інтер'єр та загальний вигляд.[21]

Тенденція «Мобільна / модульна та швидко споруджувальна архітектура».

Використання в туризмі індивідуальних транспортних засобів - автомобілів, мотоциклів, катерів, човнів - вплинуло на розвиток кемпінгово-мотельного туризму. Створюючи сезонні мобільні бази та комплекси відпочинку використовують як традиційні матеріали (цегла та залізобетон), так і нові будівельні матеріали з перероблених пластмас, відходів паперового виробництва. Основною ідеєю таких конструкцій є індустріальний підхід, а

саме: використання стандартних елементів та легких захисних конструкцій, виготовлених у заводських умовах. Розробка та будівництво рекреаційних будівель з мобільних об'ємних блоків почалась у Канаді, США, Франції, Японії, Німеччині, Великобританії. Також були проведені дослідження з виготовлення мобільних установок у Росії, Польщі та Румунії.

Мобільна архітектура може використовуватися в різних сферах, таких як аварійне житло, тимчасові споруди для проведення заходів або фестивалів, і навіть постійні житлові або комерційні будівлі. Крім того, мобільна архітектура може бути спроектована таким чином, щоб бути екологічно чистою, використовуючи стійкі матеріали та енергоефективні системи.

Однією з ключових переваг мобільної архітектури є її гнучкість та адаптивність. Конструкції можна легко розбирати і переміщати на різні майданчики, що дозволяє більш ефективно використовувати ресурси і мінімізувати вплив будівництва на навколишнє середовище. Крім того, мобільна архітектура може бути легко адаптована або розширена відповідно до мінливих потреб або використання.

Загалом, тенденція мобільної архітектури зумовлена прагненням до гнучкості, мобільності та стійкості у проектуванні будівель. Використовуючи модульні та збірні компоненти у своїх проектах, архітектори та дизайнери можуть створювати не лише функціональні та естетично привабливі споруди, але й такі, що легко адаптуються, є екологічно чистими та реагують на мінливі потреби та сфери використання.

Мобільна архітектура також може бути ідеальним рішенням для територій з обмеженими ресурсами чи інфраструктурою. Наприклад, мобільні житлові модулі можуть забезпечити тимчасовий притулок для жертв стихійних лих або біженців, а мобільні медичні клініки можуть надавати медичні послуги у віддалених або слаборозвинених регіонах [13].

Мобільні (пересувні, а не стаціонарні) туристичні бази мають можливість переміщення на іншу територію з швидким збиранням чи розбиранням, або переобладнанням різних будівель та споруд. Мобільні

туристичні табори можуть бути кочовими та збірно-розбірними. Кочові споруди – це різні причеми, плавучі конструкції, трейлери. Серед розмаїття видів збірно-розбірних, мобільних та модульних рішень зупинимось на двох прикладах, що на думку авторів яскраво ілюструють такі підходи до вирішення сучасних туристичних комплексів (рис. 5 та 6). Особливістю функціонування мобільних будівель є регламентована тривалість експлуатації на заданій площі. Використання мобільних будівель на будь-яких об'єктах відпочинку дає можливість створити на їх основі гнучке матеріальне та просторове середовище для задоволення постійно мінливих потреб відпочиваючих, а також дозволяє дотримуватися екологічних вимог при будівництві та експлуатації масових комплексів для відпочинку та туризму. Сучасні мобільні будівлі, виготовлені та обладнані в заводських умовах, об'єднуються у мобільні комплекси різного рекреаційного призначення з можливістю зміни місткості та функціонально-планувальної структури. Прикладом може слугувати пересувний готельний номер Hypercubus, Австрія від архітекторів Studio WG3 (рис.1.15) [13].

Рис.1.15. Hypercubus від Studio WG3. Загальний вигляд, інтер'єр, розріз, план [22].

Проектування туристичних споруд постійно вдосконалюється та змінюється під впливом нових технологій, економічних та соціальних викликів. Одним з напрямків є модульна архітектура, яка дозволяє зменшити

витрати на будівництво та скоротити терміни реалізації проекту. Проект яхт-клубу “Pixel” від DUNAY (ГАП Дунай М. К.) - це один з яскравих прикладів використання модульної архітектури в туристичному проектуванні. Цей проект був розроблений з використанням модульних конструкцій та матеріалів, що дозволило створити унікальну та ефективну будівлю для відпочинку та розваг. Яхт-клуб “Pixel” отримав визнання у світі та був номінований на ряд престижних архітектурних нагород . Автори проекту пропонують створення рекреаційного комплексу спираючись на вторинне використання морських контейнерів: 20ти та 40-футового стандартних контейнерів (рис.1.16).

Рис.1.16. Проект яхт-клубу “Pixel” від DUNAY (ГАП Дунай М. К.)[23]

Світові тенденції проектування та будівництва туристичних комплексів. За останні десятиліття відбулися значні зміни в підходах до проектування та будівництва туристичних комплексів. Нові тенденції включають в себе більший фокус на екологічності та сталості, а також використання сучасних технологій і модульних конструкцій. Проектування та будівництво туристичних комплексів у світі включає в себе розвиток інфраструктури, а також використання нових технологій та розробку стильних

та функціональних архітектурних рішень. Основна мета полягає в створенні комфортних та привабливих для туристів умов проживання та відпочинку.

Серед головних тенденцій можна виділити використання екологічно чистих технологій та матеріалів, орієнтацію на сталість та енергоефективність, розробку концепцій «зеленого» будівництва та екологічного туризму. До інших важливих тенденцій можна віднести модульну архітектуру та використання інтерактивних технологій для забезпечення комфортної та якісної обслуговування туристів.

Надалі будуть представлені декілька прикладів туристичних комплексів з різних країн, щоб проілюструвати сучасні світові тенденції в проектуванні та будівництві таких споруд. Кожен з цих проектів має свої особливості та інноваційні рішення, що дозволяють пристосовуватися до змінюючихся потреб туристів та умов довкілля. Розглянувши ці приклади, можна зрозуміти, які новітні технології та концепції застосовуються у сучасному проектуванні та будівництві туристичних комплексів.

Travelers Container Hostel / Qishe Architectural. Хостел в Цінані, Китай є яскравим прикладом того, як світові тенденції впроваджуються в практику будівництва туристичних споруд, що дозволяють забезпечити якість та комфортність для туристів. Тематичний табір призначений для вивчення та відкриття природи, будівлі схожі на маленькі ящики, розкидані в природі лісу (рис.1.17). Зараз у цьому проекті є два тематичні контейнерні табори – спеціалізовані ресторани та відкриті місця проведення заходів, що робить його хорошим місцем для групових заходів, кемпінгу та літніх вечірок біля багаття.

У цьому сприятливому природному середовищі перша проблема, яку потрібно вирішити, полягає в тому, як мінімізувати вплив будівлі на природне екологічне середовище, щоб краще об'єднати навколишні тваринні та ботанічні парки, а також стимулювати інтерес людей і відчуття радості від переживань тут. При цьому власник також висунув проектувальникам пропозицію щодо будівельних матеріалів – будувати будівлі в контейнерному стилі та раціонально використовувати понад сотню контейнерів [8].

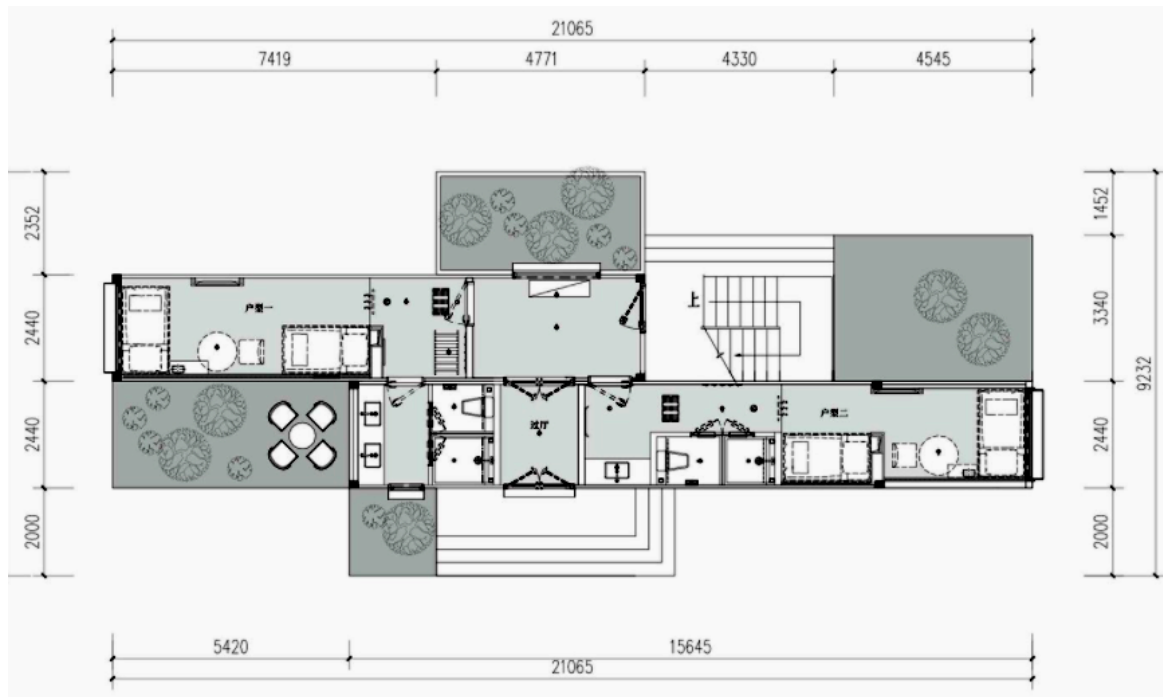

Рис.1.17. Хостел, Цзінань, Китай, Архітектурне бюро Qishe, 2021р [6].

Побудувати барвисті тематичні контейнерні кімнати в таборі біля озера, безсумнівно, дуже привабливе заняття. Тому з «Тваринного світу» дизайнери доопрацювали барвистих і самобутніх тварин: «Рожеві фламінго», «Жовтий тигр», «Сірий слон», «Темно-синій-Сніговий вовк» та «Чорно-біла-панда» (рис.1.18). Крім того, проект відмовився від традиційного генерального плану, і дослідив новий спосіб. Незалежні «тварини» живуть групами відповідно до своїх уподобань і організують їх у вільний простір, стають групами спеціальних тематичних парків.

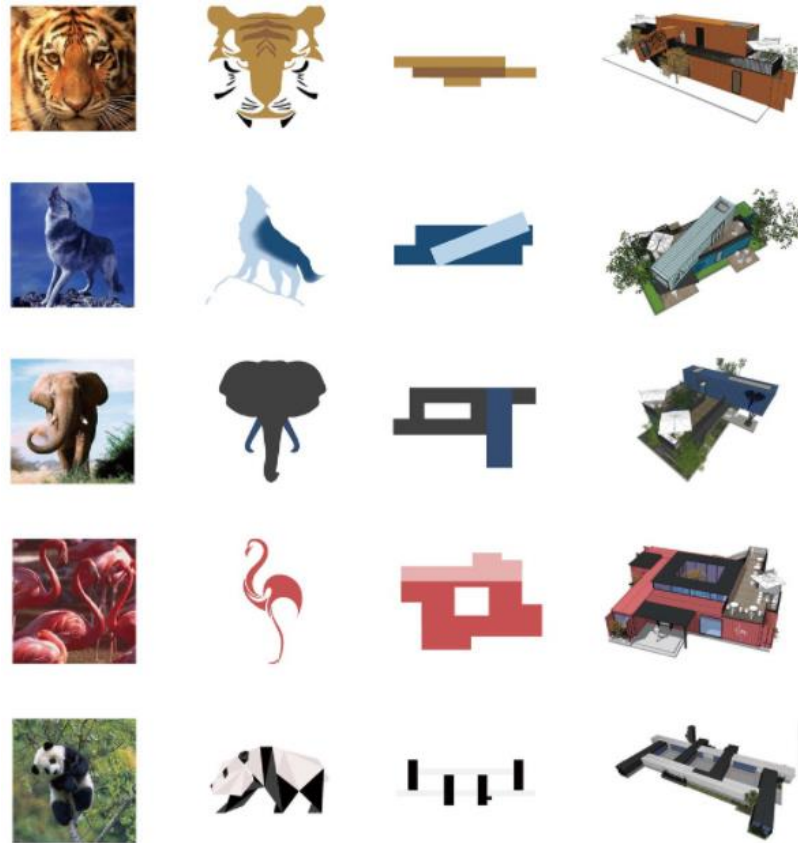

Рис.1.18. Проект хостелу Travelers Container. Загальний вигляд, план, концепція будинків [8].

Згідно цієї ідеї, контейнери розміщені окремими блоками по території. Кожен блок буде заснований на розподілі природного ландшафту, впорядковано розкиданого в просторі, і з'єднаного дорогою в парку [8].

Характеристика збірних будівель:

- Гнучкість комбінації, гнучкість конструкції та гнучкість застосування.
- Модульність.
- Використання павільйонного композиційного прийому.
- Орієнтованість на людей. У них хороші умови денного освітлення. У кімнату можна ввести різні види світла.
- Наближеність до природи, інтегрування в природу.
- Різноманітність кольорів, простий зовнішній вигляд [8].

У концепції дизайну природної екології архітектори прагнули створити діалог між «маленькими будівлями» та «великою природою», а також намагалися створити новий досвід «приходу з природи і переходу до екології»

Chengdu Dayi 1979 Plant Boutique Hotel / OAD. Готель, Сичуань, Китай, Архітектори OAD, 2020 рік. Спочатку на місці бутика-готелю був збудований завод. Відремонтований готель має 21 номер із будівельною площею 3000 квадратних метрів, включаючи ресторан цілодобового харчування, кафе, бар, багатофункціональний зал, конференц-зал, шахові та карткові кімнати, відкриті гарячі джерела, ландшафтний басейн та інші допоміжні розваги (рис.1.19).

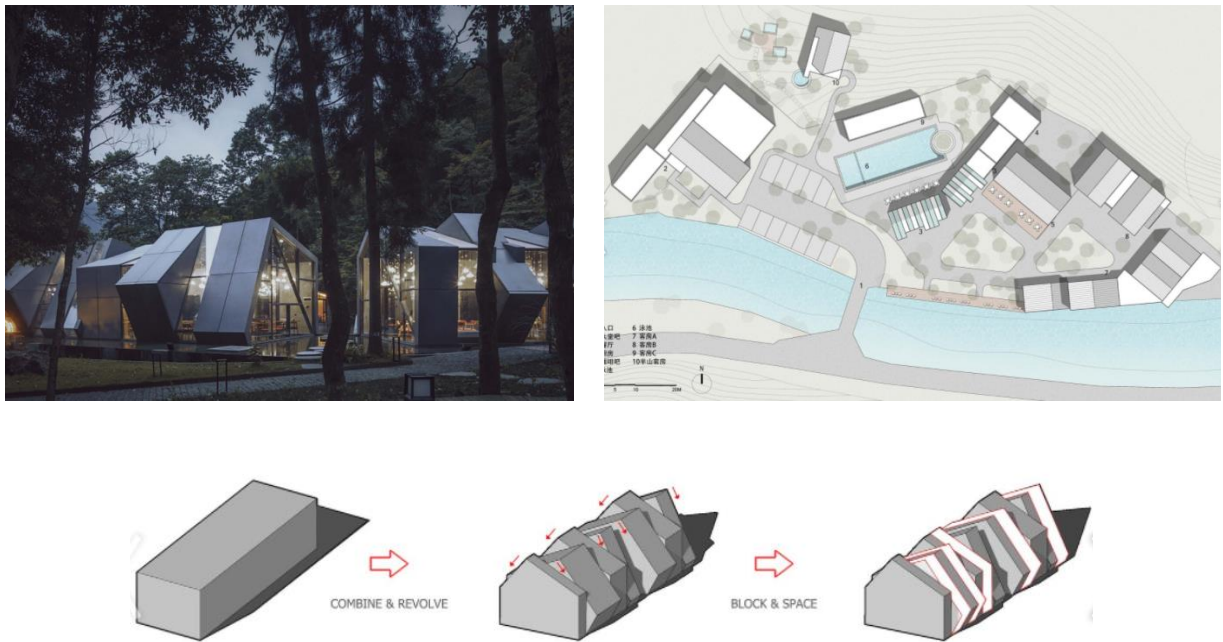

Рис.1.19. Проект готелю Plant Boutique Hotel. Загальний вигляд, генплан, схематична концепція споруди [7].

Концепція дизайну була породжена зіткненням старого і нового і повністю зосереджена на протистоянні та злитті між старим і новим, тобто розбирання промислових особливостей і фрагментарної краси оригінальних будівель і використання сучасного дизайну.

Планування готелю в основному поділено на три основні зони, включаючи спеціальний лобі-бар і мансардну зону заводу, зону гостьових кімнат і багатофункціональну допоміжну зону. Щоб відобразити унікальну епоху та культурні атрибути оригінального простору, архітектори зберегли архітектурну форму та темперамент оригінальної фабрики, наскільки це можливо, ідеально поєднуючи оригінальний індустріальний стиль та сучасні

елементи. Також використали матеріали з сильним контрастом і, нарешті, реалізували ідеальне поєднання скла та металу з оригінальною структурою з червоної цегли [7].

Будучи візуальним центром готелю і початком просторової системи, вестибюль з'єднаний з головним входом готелю і відображає характеристики готелю. В дизайні передпокою використовуються арочні металеві дверні коробки та декоративні світильники, щоб надати їй індустріального темпераменту. Гола конструкція, крапчасті стіни, вицвілий купол. Для того, щоб гості могли оцінити красу старої будівлі, загальний дизайн вестибюля взято у стилі вабі-сабі, який походить з Японії, додаючи меланхолійну та ностальгічну фактуру до всього. Весь вестибюль складається з кількох приміщень із зоною чату, зоною прийому та зоною для читання.

Номери розміщені навколо басейну і розподілені в різних напрямках. А також, поділяються на різні типи: вілла на схилі пагорба, сімейний люкс-лофт, люкс із видом на гори, люкс із видом на сад, історичний люкс, двомісний номер біля басейну. Враховуючи кількість опадів протягом року в районі Дайї, більшість номерів мають похилу конструкцію даху, яка не тільки відповідає практичним функціям, але й перегукується з пагорбами, і водночас справді вписується в природу [7].

На основі аналізу світового досвіду проектування та будівництва туристичних комплексів можна зробити декілька висновків, що функціональність туристичних комплексів стає дедалі важливішою, тому проєктувальники мають звертати більше уваги на виконання цієї функції. Виникає потреба у розробці ефективних технологій енергозбереження та зниження впливу будівель на навколишнє середовище. У сучасному проєктуванні туристичних комплексів все більше використовуються інноваційні рішення, які дозволяють досягти високої ефективності та конкурентоспроможності. Також, зростає популярність концепції сталого розвитку, яка включає у себе мінімізацію відходів та споживання ресурсів, а також підтримку місцевої культури та традицій. Загалом, світовий досвід

проектування туристичних комплексів показує, що сьогодні важливо не тільки створити комфортні умови для відпочинку, а й забезпечити збалансованість між зручністю та екологічною безпекою.

Висновки до розділу I

1. Дослідженні фактори, що вплинули на розвиток туристичних комплексів, проаналізовано співвідношення актуальності напрямків туризму. Проаналізовано фактори, що впливають на формування туристичних комплексів, серед яких можна виділити географічні, кліматичні, культурні, економічні та соціальні чинники. Проаналізовано співвідношення актуальності напрямків туризму. Охарактеризовано основні фактори розвитку в'їзного (іноземного) туризму в Україні, а саме природний; соціально-історичний; культурний фактор, який відображує менталітет українців, який ще знаходиться на перехідному періоді до європейського; політичний фактор, що говорить про те, що в Україні нестабільне політичне становище та війна; демографічний фактор, що включає в себе багатонаціональність України, позитивною рисою якої є відсутність гучних національних і релігійних конфліктів, що сприятливо впливає на імідж країни; матеріально-технічний фактор відповідає за наявність туристичної інфраструктури в Україні, яка знаходиться у поганому стані; туристична пропозиція, або ресурси гостинності, вражаюча кількість матеріальних та нематеріальних пам'яток, музеїв та галерей роблять можливим залучити велику кількість туристів та зацікавити їх, але вони здебільшого маловідомі, навіть ресурси місцевого значення можуть бути невідомі для резидентів місцевої території. Українські ресурси гостинності майже не рекламуються, не реставруються і не мають належної уваги з боку держави.

2. Проаналізовано основні тенденції розвитку в'їзного туризму в Україні. Також неможливо не сказати, що лідерами в'їзного туристичного потоку в Україну є країни-сусіди. Країнами-лідерами, до яких потік виїжджаючих громадян України є стійким є Польща, Молдова, Угорщина, Білорусь та

Російська Федерація. Ці країни займають перші 5 лідуючих позицій з 2015 по 2018 рік.

3. Представлений SWOT-аналіз міжнародного туризму країни; визначено по 8 критеріїв для кожного аспекту SWOT-аналізу. Згідно аналізу, найсильнішими сторонами нашої країни є: відкритість країни до міжнародного співробітництва; безвізовий режим із ЄС; унікальна та відома у світі кухня. Найслабшими сторонами є: нестабільна політична ситуація та війна; знецінення громадянами своєї культурної спадщини та, як наслідок, свого туристичного потенціалу; недосконалість законодавства в області туризму. Можливостями, які б принесли розвитку міжнародного туризму нашої країни максимальну користь, а саме задіяли б сильні сторони нашої країни а також виплавили слабкі сторони, є: інвестування у туристичну галузь України; прийняття України у члени ЄС; використання світового досвіду у ході співробітництва для дослідження, організації та управління ринку туристичних послуг; використання світового досвіду у ході співробітництва задля удосконалення законодавчої бази.

4. Виділено дві найактуальніші тенденції та підібрано приклади сучасних комплексів туристичного призначення. Було проаналізовано досвід проектування, будівництва та експлуатації будівель туристичного призначення, який допоміг зрозуміти основні тенденції розвитку туристичної архітектури.

5. Сформовано уявлення про сучасні тенденції розвитку архітектури сучасних туристично-рекреаційних комплексів, серед яких можна виділити стрімкий розвиток технологій, створення унікальних дизайнів, тенденцію до створення екологічно чистих споруд та розширення функціональної компоненти об'єктів. Виявлено, що реалізація концепції сталого розвитку та збереження природних і культурних ресурсів є вирішальними елементами розвитку індустрії туризму та проектування туристичних комплексів.

РОЗДІЛ II

ОСНОВНІ ПОЗИЦІЇ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ.

У другому розділі дипломної роботи розглядається вплив різних факторів на формування туристичних комплексів та вимоги до їх розміщення, також розглянуті основні класифікаційні позиції туристично-рекреаційних комплексів, функціонально-планувальна структура та зв'язки приміщень будівель сучасних туристичних комплексів. Отже, метою даного розділу є дослідження основних позицій, які впливають на формування та розвиток функціонально-планувальної організації туристичних комплексів, зокрема містобудівних умов, класифікаційних позицій та структури будівель. Результати дослідження можуть бути корисними для проектування та будівництва сучасних туристичних комплексів, а також для вдосконалення існуючих об'єктів туристичної інфраструктури.

Туристичний комплекс має бути спроектований таким чином, щоб забезпечити комфортне та приємне перебування відвідувачів. Однак проектування і планування цих комплексів має здійснюватися з ретельним урахуванням навколишнього міського середовища.

Одним з важливих факторів, який слід враховувати, є вплив комплексу на місцеву інфраструктуру. Комплекс повинен бути спроектований таким чином, щоб не створювати навантаження на існуючу інфраструктуру, таку як дороги, каналізаційні системи та інженерні комунікації. Необхідно передбачити достатню кількість місць для паркування і транспорту, щоб не створювати заторів і незручностей для мешканців.

Ще одним важливим моментом є вплив комплексу на місцеву екологію. Проектування комплексу має мінімізувати його вплив на навколишнє середовище та дику природу. Використання сталих матеріалів та джерел енергії, а також реалізація програм озеленення та утилізації відходів можуть допомогти пом'якшити вплив комплексу на навколишнє середовище.

Дизайн комплексу також повинен враховувати потреби та вподобання туристів. Планування комплексу має бути інтуїтивно зрозумілим і зручним для навігації, з чіткими вивісками і картами, які допоможуть відвідувачам зорієнтуватися на місцевості.

Туристичний комплекс повинен відповідати місцевим архітектурним і культурним традиціям. Будівля повинна вписуватися в навколишнє міське середовище і не суперечити місцевій естетиці. Цього можна досягти шляхом використання місцевих матеріалів та включення в комплекс місцевих елементів дизайну.

Таким чином, при проектуванні та плануванні туристичних комплексів необхідно враховувати цілий ряд факторів, включаючи вплив на місцеву інфраструктуру та екологію, потреби та вподобання туристів, а також місцеві архітектурні та культурні традиції. Таким чином, ці комплекси можуть забезпечити унікальний і приємний досвід для відвідувачів, мінімізуючи при цьому їхній вплив на навколишнє міське середовище.

2.1 Вплив містобудівних умов на формування туристичних комплексів та вимоги до розміщення.

Міське планування для туристичних комплексів передбачає розвиток просторів і структур, які задовольняють потреби туристів, зберігаючи при цьому екологічний баланс і соціальну гармонію місцевості. Таке планування вимагає глибокого розуміння демографічних характеристик туристів, екологічних особливостей місцевості та інфраструктури району. Ось деякі ключові аспекти містобудівного планування для туристичних комплексів:

Вибір місця розташування: Вибір правильної локації має вирішальне значення для успіху будь-якого туристичного комплексу. При виборі місця враховуються такі фактори, як доступність, близькість до визначних пам'яток та наявність природних ресурсів.

Зонування: Туристичний комплекс поділяється на зони залежно від призначення кожної з них. Наприклад, зони проживання, харчування,

відпочинку та роздрібної торгівлі відокремлені, щоб забезпечити організоване та ефективно задоволення потреб туристів.

Розвиток інфраструктури: Належна інфраструктура, така як дороги, водопостачання, каналізація, електропостачання та телекомунікації, є необхідною для безперебійного функціонування туристичного комплексу. Така інфраструктура повинна бути спроектована і побудована у сталий та екологічний спосіб.

Збереження навколишнього середовища: Туристичні комплекси часто розташовуються в місцях природної краси, тому важливо зберігати навколишнє середовище, розвиваючи територію. Сталі практики, такі як управління відходами, збереження води та використання відновлюваних джерел енергії, повинні бути включені в дизайн та експлуатацію комплексу.

Соціальні та культурні міркування: Туристичні комплекси повинні поважати культурні та соціальні норми місцевої громади. Наприклад, проекти будівель повинні враховувати місцеву естетику та релігійні вірування, а комплекс повинен забезпечувати можливості працевлаштування для місцевого населення .

Безпека та захист: Туристичні комплекси повинні забезпечувати безпечне та захищене середовище для туристів. Такі заходи, як камери відеоспостереження, охорона та плани реагування на надзвичайні ситуації, повинні бути передбачені для усунення будь-яких потенційних загроз.

Щоб продемонструвати важливість корисного планування та забудови для забезпечення комфортного та безпечного перебування туристів, продемонстровано приклад завдання на планування і забудову територій:

- обґрунтування потенційних потреб та визначення напрямів використання територій;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування, забудови та іншого використання територій;
- обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням та використання територій для містобудівних потреб;

- визначення і раціональне розташування територій житлової та громадської забудови, промислових, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших територій і об'єктів;
- визначення територій, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, історико-культурну цінність, встановлення передбачених законодавством обмежень на їх планування, забудову та інше використання;
- охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів;
- регулювання забудови населених пунктів та інших територій. Виконання стратегічної перспективи формує концептуальну модель планувальної організації території адміністративно-територіальної одиниці, яка не має часових категорій розрахункового періоду та реалізації. Території потенційної забудови виділяють режими використання:
- монофункціональні території, які можуть використовуватись переважно для виконання однієї межі функції;
- території лімітованого використання, які розташовані в межах територій охоронних зон об'єктів, що відповідно до вимог вказаних актів вимагає обмеженого режиму використання (зони санітарної охорони, санітарно-захисні зони, зони особливого режиму використання земель, інші зони, де законодавством встановлюються планувальні обмеження використання території);
- території багатофункціонального використання, які можуть використовуватись для виконання багатьох функцій в межах адміністративнотериторіальної одиниці. Забудова приміської зони – спосіб реалізації зовнішньої межі міста за 45-60 хвилин часової доступності. При забудові приміської забудови необхідно забезпечити створення сприятливих умов використання – санітарно-технічні, тощо; раціонального використання території та природних ресурсів, а також визначення територій для розміщення місць масового відпочинку населення [4].

Забудова території відповідно функціональної зони:

- житлової та громадської забудови, яка складається з прибудинкових територій багато-квартирних будинків, земельних ділянок садибних будинків, гуртожитків, а також земельних ділянок, на яких розташовуються заклади дошкільної освіти, загальної середньої-освіти, громадські центри мікрорайонів, заклади охорони здоров'я, соціального захисту, культури та мистецтва, фізкультурно-оздоровчі і спортивні споруди, підприємства торгівлі і харчування, побутового обслуговування, органи державної влади та місцевого самоврядування, громадських та релігійних організацій, фінансово-кредитних установ, науково-дослідних та проектних організацій;
- виробничої забудови, на якій розташовані підприємства промисловості, енергетики, сільського, лісового, водного господарства та інших виробничих об'єктів;
- комунально-складської забудови, на якій розташовані підприємства складського господарства, житлово-комунального господарства, поводження з побутовими відходами, зооветеринарного обслуговування, території місць поховання, пожежно-рятувальних підрозділів;
- ландшафтні та рекреаційні;
- курортно-оздоровчі – озеленених територій, що складаються із зелених насаджень загального користування, зелених насаджень обмеженого користування та зелених насаджень спеціального призначення;
- природоохоронного призначення;
- історико-культурного призначення;
- транспортних комунікацій (транспортної інфраструктури), що складаються з вулиць, доріг, об'єктів підприємств та мереж міського та зовнішнього транспорту:
 - інженерних комунікацій (інженерної інфраструктури), яка включає території інженерних споруд і мереж;
 - спеціального призначення, яка включає території закладів і організацій органів державної влади з питань оборони та безпеки, військових містечок,

пенітенціарних установ, режимних об'єктів зв'язку [4].

У межах ландшафтних та рекреаційних зон допускається розміщення об'єктів спорту, комунального обслуговування, підприємства громадського харчування. До території функціонально можна додати об'єкти житлового, громадського призначення, попередньо доцільно сформувавши та підготувати простір [4].

Територія розміщення багатфункціональної споруди, повинна відповідати вимогам санітарно-епідеміологічних правил і гігієнічних нормативів щодо рівнів природних та штучних радіо-нуклідів, вмісту потенційно небезпечних для людини хімічних і біологічних речовин у повітрі, ґрунті, негативних фізичних факторів (шум, вібрація, інфразвук, електромагнітні поля тощо) та інших. Відповідно площа ділянки визначається завданням потенційної експлуатації або урахуванням умов розміщення, характеру міського середовища, функціонального складу і категорії. Земельна ділянка для розміщення багатфункціональної споруди повинна забезпечити можливість облаштування (розміщення ділянки відпочинку, господарських ділянок і гостьових стоянок автотранспорту) та озеленення – рекреаційні зони [10].

Громадський простір багатфункціонального центру з розчленованою структурою формується на основі єдиної пішохідної зони, що забезпечує взаємозв'язок об'єктів центру, безперервність пішохідних комунікацій в межах всіх складових комплексу, зручність підходів до зупинок транспорту та озеленення рекреаційних майданчиків; формується як функціонально-просторова система. При формуванні мережі ландшафтних та рекреаційних територій багатфункціональних пунктів слід виділяти: – території загального користування (ділянки садово-паркового будівництва сквери, бульвари; лісопарки; частково об'єкти природно-заповідного фонду); – території обмеженого користування (об'єкти громадських парків, ділянки житлової забудови, сади, обслуговування, культурної спадщини, виробництва); 50 – території спеціального призначення (охоронювані природні території,

озеленення санітарно-захисних та охоронних зон, вздовж пішохідних та транспортних мереж, коридорів, сільськогосподарських та інших територій).

У призначених зонах відпочинку доцільне розміщення закладів обслуговування шляхом формування громадського центру. Зони тривалого та стаціонарного відпочинку слід розмістити за межами населених пунктів у найбільш сприятливих умовах (табл.2.1).

Таблиця 2.1.

Відношення функціональної зони до загальної території [24]

Розміри території з урахуванням функціонального призначення	
Культурно-видовищні заклади	- до 1-2%
Фізкультурно-оздоровчі і спортивні споруди	- до 2-4%
Пляжі і пристроїв для відпочинку на воді	- до 4-8%
Майданчики для відпочинку та розваг дорослих	- до 3-6%
Майданчики для відпочинку та розваг дітей	- до 5-7%
Адміністративно-господарські споруди	- до 4-5%
Зелені насадження	- до 70%

Розвиток сфери туризму у будь-якій країні залежить від інфраструктури, тобто відповідно до місця розташування, форми та конфігурації будівлі – туристичний комплекс може містити різне функціональне призначення та планувальне рішення.

Ділянка для будівництва туристичного комплексу - один з найважливіших етапів у проектуванні туристичної інфраструктури. Правильний вибір ділянки може суттєво вплинути на успіх проекту та його рентабельність. Далі будуть розглянуті основні чинники, які слід враховувати при виборі ділянки для будівництва туристичного комплексу (рис.2.1).

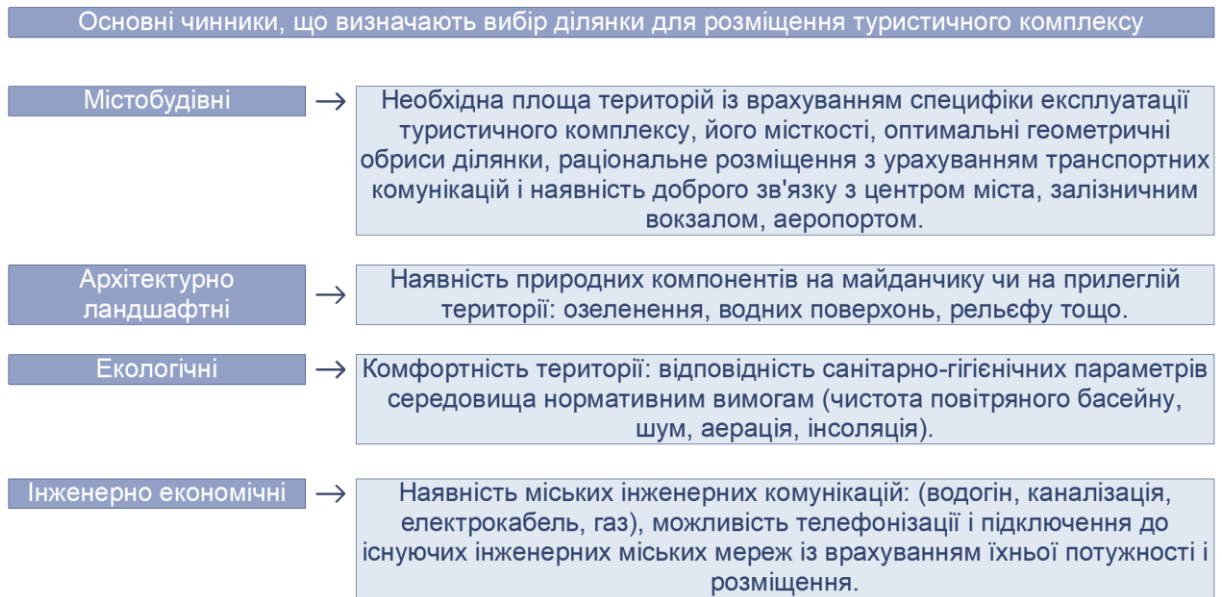

Рис.2.1. Основні чинники вибору ділянки

(Розроблено автором на основі матеріалів [17, с.368])

Для розуміння того, як різні елементи туристичного комплексу пов'язані між собою, та як їх оптимально розмістити для комфортного та безпечного перебування туристів представлено схему складових розміщення туристичних структур, яка є визначальними для створення зручного та комфортного середовища для туристів (рис.2.2).

Рис.2.2. Складові розміщення туристичних структур (Розроблено автором на основі матеріалів [23])

Ще однією складовою, яка може впливати на архітектурне рішення будівлі є ландшафт. Архітектура же в свою чергу може доповнювати та виділяти природні особливості ландшафту. Таким чином, взаємодія ландшафту з архітектурою є важливим елементом проектування туристичних комплексів, що допомагає створити гармонійне та естетичне середовище для відпочинку та розваг.

Планування території туристичного комплексу повинно включати оцінку ландшафту, щоб врахувати навколишнє середовище та красу місцевості. Це може означати збереження існуючих природних елементів, таких як дерева, річки чи гори, та їх впровадження в архітектурні рішення. Ландшафт може бути використаний як елемент дизайну споруди. Це створює сприятливу атмосферу для відпочинку туристів та додає естетичну привабливість до комплексу. Взаємозв'язок ландшафту з архітектурою є важливим елементом проектування туристичних комплексів, який може підвищити їхню привабливість та конкурентоспроможність на ринку туризму. Далі будуть проаналізовані основні прийоми взаємозв'язку ландшафту з архітектурою, які допомагають створити гармонійний і естетичний туристичний комплекс (рис.2.3).

Яскравим прикладом взаємодії ландшафту та архітектури є туристичні комплекси, що показані вище, де ландшафт використовується як важливий елемент проектування, що взаємодіє з архітектурою. Такий взаємозв'язок ландшафту з архітектурою є актуальним та популярним у сучасному дизайні будівель і використовується для створення гармонійного середовища для проживання та праці людей. Гімназія А+ в місті Київ- це яскравий приклад взаємозв'язку ландшафту з архітектурою, зовнішній вигляд забудови відтворює природний рельєф місцевості, архітектори використали оригінальну ідею, щоб об'єднати будівлю з природним середовищем, створивши унікальний образ (рис.2.4).

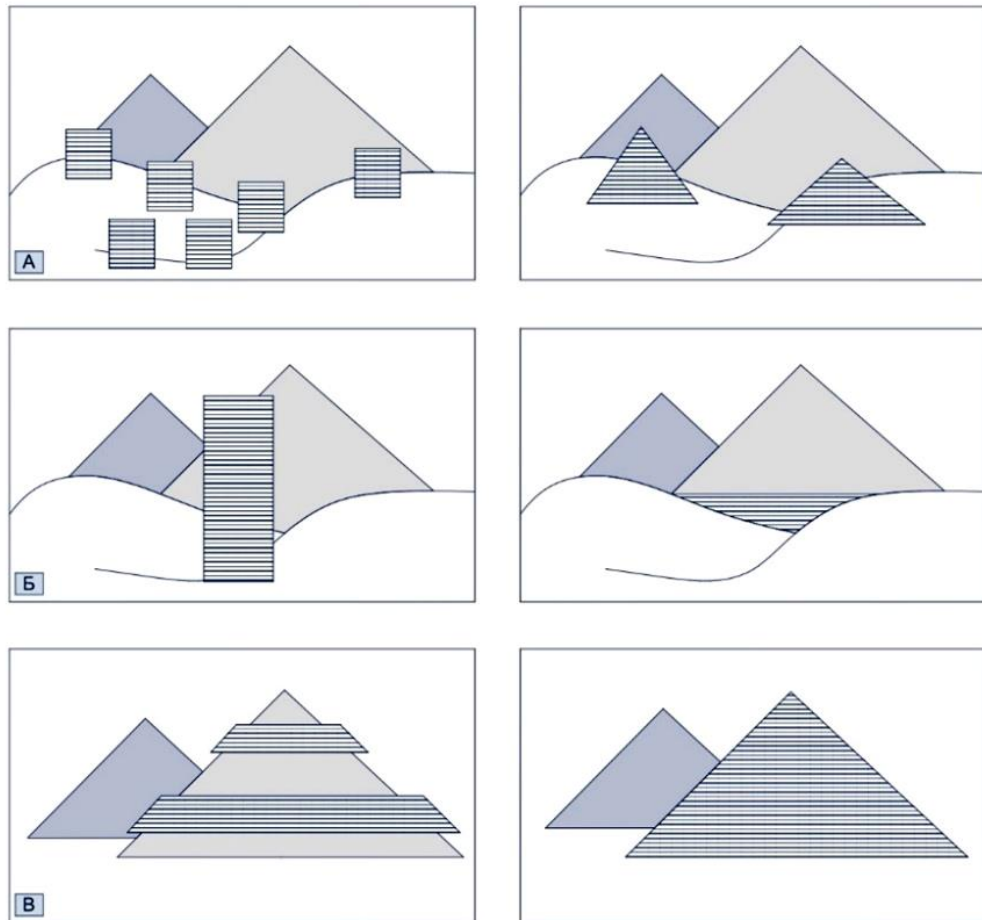

Рис.2.3. Прийоми взаємозв'язку ландшафту з архітектурою:

(Розроблено автором на основі матеріалів [14, с.25])

а - силуетність, повторення середовища, вписування в ландшафт (міський); б - протиставлення ландшафту або рельєфу; в - підпорядкування архітектури ландшафту (злиття з ландшафтом або рельєфом).

Рис.2.4. Гімназія А+, м.Київ, Україна. Архіматика [30]

Готель Svart розташований на березі ф'орду, що дозволило архітекторам використовувати природні ресурси для забезпечення енергоефективності та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, також дизайнери

використали форму і кольори, щоб готель злився з ландшафтом (рис.2.5). Готель Mountain Lodge, навпаки, знаходиться в горах і адаптується до ландшафту, готель знаходиться на гірському схилі, і його зовнішній вигляд нагадує кам'яний купол (рис.2.5).

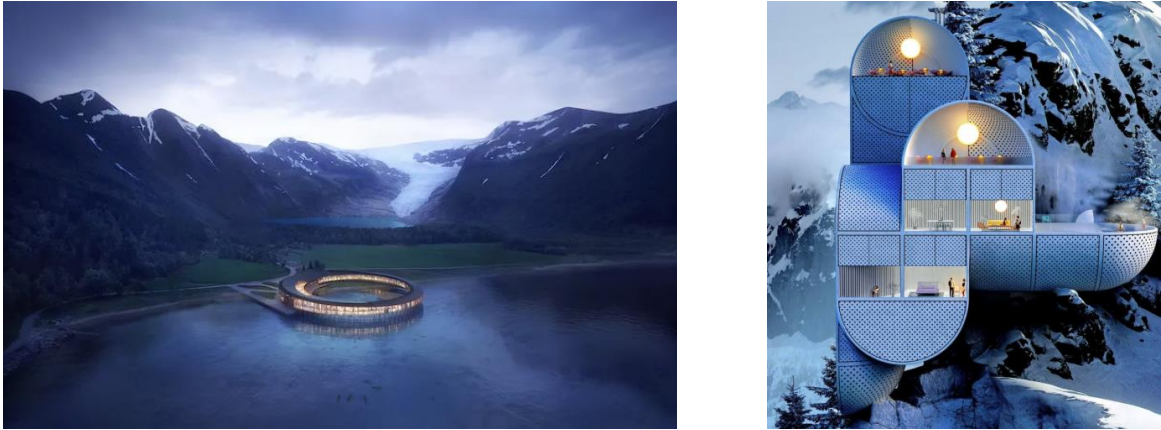

Рис.2.5. Енергоефективний готель Svart, Snøhetta Designs, Норвегія. Готель Mountain Lodge, ANTIREALITY, Норвегія [31].

Проект Primer Lugar Concurso para el Campus Corporativo de QualaMéx також поєднує архітектурні форми з місцевим ландшафтом та створює гармонійний ансамбль, проект забезпечує сполучення кам'яних споруд зеленими просторами та зонами відпочинку, щоб створити гармонійне та збалансоване середовище (рис.2.6).

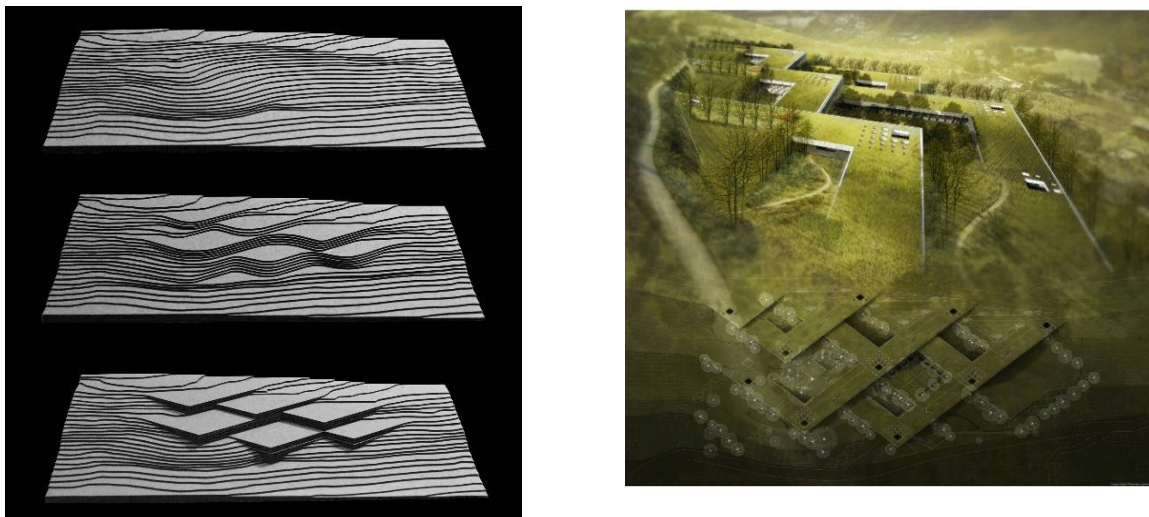

Рис.2.6. Primer Lugar Concurso para el Campus Corporativo de QualaMéx, MMX + Isaac Broid / México [29].

Отже, можна зробити висновок, що взаємодія ландшафту з архітектурою є дуже важливим чинником в проектуванні туристичних комплексів. Він дозволяє створювати естетичний та функціональний простір, який задовольняє потреби туристів та зберігає природні ресурси та навколишнє середовище. Ці проекти показують, що інтеграція ландшафту з архітектурою може забезпечувати успішність туристичної галузі та створювати простори, які приваблюють людей з усього світу.

2.2 Основні класифікаційні позиції туристично-рекреаційних комплексів.

У процесі розроблення туристичних комплексів, однією з ключових позицій є їх класифікація. Класифікація туристично-рекреаційних комплексів є необхідним етапом для подальшого проектування та розробки їх функціонально-планувальної організації. Розглянемо основні класифікаційні позиції туристичних комплексів, що включають в себе кілька підходів до класифікації залежно від різних аспектів, таких як тип об'єкту, масштабність, територіальне розташування тощо. Розглянемо кожен з них детальніше, щоб зрозуміти їх вплив на функціонально-планувальну організацію туристичних комплексів.

Існує багато різних класифікацій готельних комплексів, які можуть варіюватися в залежності від країни та регіону. Найбільш загальні класифікації готельних комплексів включають:

1. За кількістю зірок (від 1 до 5 зірок) - це офіційна класифікація готелів, яка базується на рівні послуг та комфорту, що надаються гостям.
2. За типом проживання (бюджетні, економ, бізнес, люкс) - ця класифікація ґрунтується на рівні зручностей та послуг, доступних для гостей.
3. За локацією (міські, курортні, гірські, морські) - така класифікація відображає місце розташування готелю та його специфіку.
4. За видом готелю (апартаменти, котеджі, готелі-спа, готелі-казино, бутик-готелі) - ця класифікація ґрунтується на особливостях та специфіці

готелю та послуг, які він надає.

5. За призначенням - така класифікація відображає специфіку та особливості готелю залежно від мети відвідування, що зазначено в роботах Рогожнікової О.Є. [36].

- Готелі загального типу : готель , апартамент - готель ; апарт - готель ; готель люкс ; готель - резиденція ; палац - готель . Це традиційний тип готелю , що розташований звичайно в крупних містах , має високий рівень комфорту та пропонує великий набір послуг .

- Готелі для ділових людей - бізнес - готелі : готельно - офісний центр ; клуб готель , конгрес - готель , конгрес - центр . Такі готелі забезпечені додатковою функцією для проведення ділових операцій та заходів з організації нарад , семінарів , конгресів тощо .

- Туристичні готелі : гостьовий будинок ; кемпінг ; мотель ; туристична база ; туристичний комплекс ; гірський притулок . Готелі пропонують широкий спектр послуг по обслуговуванню та проживанню туристичних груп та окремих подорожуючих .

- Курортні готелі : база відпочинку ; будинок відпочинку ; курортний готель ; пансіонат ; профілакторій ; санаторій . Такі готелі розташовані у курортних зонах , зазвичай великі чи середні по місткості , з обов'язковим медичним обслуговуванням та повним набором послуг .

- Дитячі , молодіжн та для профільного відпочинку : дитячий табір ; табір праці та відпочинку ; молодіжний готель ; агроготель . 1-2 поверхи ;

- Готелі, що розміщені на транспортних засобах: акварель, ботель [36].

6. За поверховістю готелі поділяють на : малоповерхові середньої поверховості - 3-5 поверхів ; підвищеної поверховності - 6-9 поверхів ; багатоповерхові - 10- 40 поверхів ; висотні - вище за 40 поверхів .

7. Місткість готелів вважається малою при числі місць до 100 , середньою - до 500місць , великою - вище 500 .

Кожна з класифікацій готельного комплексів має свої переваги та недоліки та може використовуватися для різних цілей.

При проектуванні та розвитку туристичних комплексів важливим кроком є визначення їх типу за функціональним призначенням, що визначає основні функції та сервіси, які мають бути надані для забезпечення комфортного перебування туристів. Дане дослідження зосереджується на основних типах туристичних комплексів за їх функціональним призначенням та аналізує їх особливості та вимоги до їх проектування та розвитку.

Існує багато класифікацій туристичних комплексів, розроблених різними авторами, проте кожна з них має свої переваги та недоліки. У рамках даної магістерської роботи було проведено аналіз існуючих класифікацій туристичних комплексів та розроблено власну класифікацію, основу на функціональному призначенні комплексу. Основні типи туристичних комплексів за функціональним призначенням були поділені на різні категорії, що дозволить більш точно визначати характеристики та вимоги до проектування та функціонування кожного типу комплексу (рис.2.7).

За функціональним призначенням туристичні комплекси поділяються на різні категорії, що дозволяє зробити більш точний аналіз їх характеристик та вимог до проектування та функціонування кожного типу. Така класифікація допомагає зрозуміти потреби та очікування туристів, що збільшує ефективність та прибутковість туристичного бізнесу, а також зменшує негативний вплив на навколишнє середовище та культурну спадщину. Отже, проектування та розвиток туристичних комплексів потребує врахування їх функціонального призначення, а також особливостей та потреб кожної категорії.

При проектуванні туристичних комплексів велику увагу приділяють планувальним та архітектурно-композиційним рішенням. Ці чинники визначають організацію простору, розташування будівель та інфраструктури, формування архітектурного образу комплексу та створення сприятливого середовища для відпочинку та розваг.

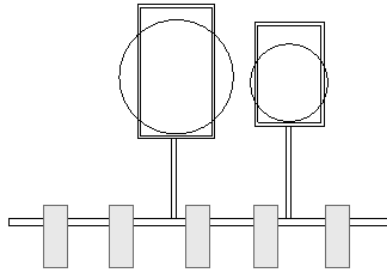
Туристичні комплекси за функціональним призначенням поділяються на різні типи:	
- За метою відпочинку	- рекреаційний - екстримальний - спортивний - діловий - зелений - екологічний - культурний - освітній - подієвий - релігійний
- За характером відпочинку і його організації	- активний відпочинок - пасивний відпочинок
- За місцем розташування	- лісова зона, морська, гірська
- За сезонністю	- літній - зимовий - міжсезонний
- За тривалістю подорожі	- короткочасний - тривалий
- За композиційними прийомами	- централізований - блочний - павільйонний
- За поверховістю	- малоповерховий (1-2 поверхи) - середньої поверховості (3-5 поверхи) - підвищеної поверховості (6-9 поверхів)
- За типом мобільності	- стаціонарний (капітальний) - не стаціонарний (мобільний)
- За характером використання	- моноваріантні (тільки для одного виду рекреаційної діяльності) - поліваріантні (можуть використовуватися для двох і більше видів рекреаційної діяльності, один з яких заперечує решту) - комплексні (можливе одночасне використання кількома видами рекреаційної діяльності)

Рис.2.7. Функціональні призначення туристичних комплексів
(Розроблено автором на основі матеріалів [4,5,11])

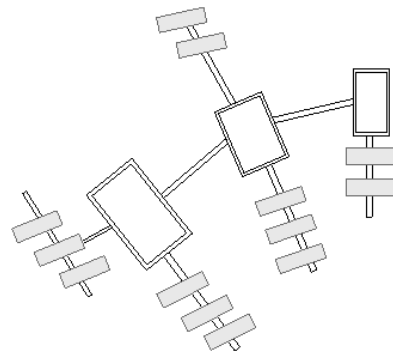
Планувальні рішення. Архітектурно-планувальна організація готелів має такі чинники формування, а саме: історичний тип будівлі, місце у міській забудові, характер природного ландшафту, категорія готелю чи рекреаційного комплексу, економічні та етнічні особливості регіону, в залежності від інфраструктури та інше. Важливим також фактором є оптимальне використання простору, забезпечення комфортного руху та безпечне

перебування гостей на території комплексу (рис.2.8).

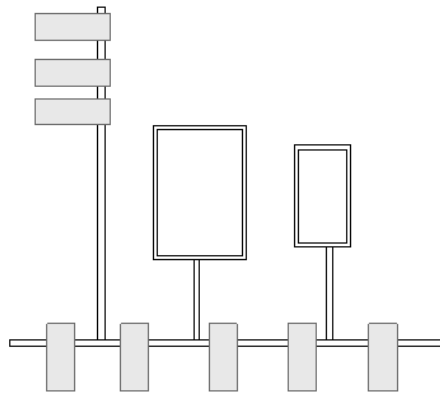
Лінійна планувальна структура

Планувальна структура з центральними ядрами

Лінійно-глибинна планувальна структура

Компактна планувальна структура

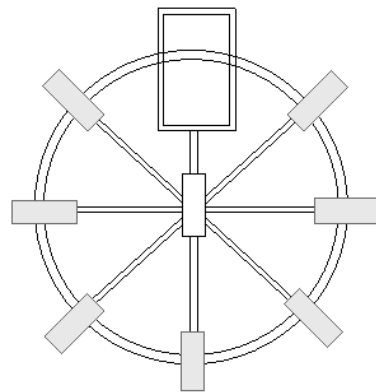

Рис.2.8. Композиційно - планувальні схеми

(Розроблено автором на основі матеріалів [14, с.25])

Архітектурно-композиційні рішення визначають форму та стиль будівель, їх взаємодію з ландшафтом та іншими об'єктами інфраструктури. При проектуванні туристичного комплексу враховуються функціональні вимоги до будівель та дизайнерські рішення, які створюють атмосферу комфорту та затишку для гостей. Архітектурно-композиційні прийоми туристичного комплексу залежать від типу будівлі, яка використовується в проектуванні. Розглянемо три типи будівель: централізовану, блоковану та павільйонну.

Централізований тип будівлі передбачає розміщення усіх функціональних зон, таких як житло, харчування, розваги та інші, в одному центральному корпусі. Цей тип будівлі використовується для створення великих туристичних комплексів, де мета полягає у максимальному зручності

для відвідувачів. Центральний корпус зазвичай має велику площу та вражає своєю архітектурою, що привертає увагу відвідувачів. Від площі центрального корпусу залежить розміщення рекреаційної зони, яка може бути розташована навколо центрального корпусу або бути зонована на відповідні ділянки (рис.2.9).

Блоковий тип будівлі передбачає розміщення будівель у вигляді блоків, які мають окремі функціональні зони, такі як житло, харчування та інші. Кожен блок може мати власну архітектурну форму та стиль, що створює різноманітність та привабливість туристичного комплексу. Рекреаційна зона в блокованому типі планування може бути розташована між блоками або бути окремою ділянкою (рис.2.9).

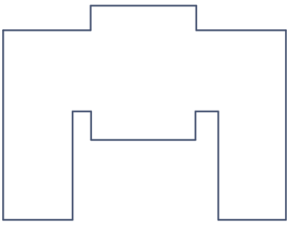
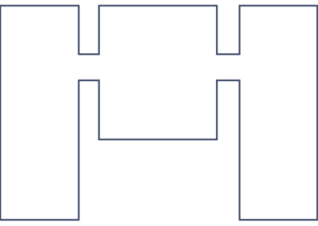
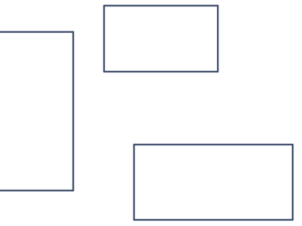
		
Централізований	Блоковий	Павільйонний
Зосередження функцій в одній споруді	Зосередження функцій в одній споруді, але з різними приміщеннями та входами	Надання кожній споруді окремої функції

Рис.2.9. Архітектурно-композиційні прийоми
(Розроблено автором на основі матеріалів [24])

Павільйонна схема планування туристичного комплексу базується на принципі розташування окремих павільйонів на території, які зазвичай збудовані для різних функцій - ресторани, магазини, готельні номери, басейни, спортивні майданчики, тощо. Кожен павільйон виконує свою функцію, при цьому їх об'єднує загальна інфраструктура, така як доріжки, зелені насадження, майданчики для відпочинку. Основна перевага павільйонної схеми полягає в тому, що вона дає змогу гнучко і ефективно розташовувати окремі елементи комплексу відповідно до потреб клієнтів та можливостей території. Крім того, така схема дозволяє забезпечити різноманітність сервісів,

що відповідає потребам різних категорій відвідувачів (див. рис.2.9).

Об'ємно-планувальні рішення– це ще один крок, який є одним з важливих елементів архітектурного проектування туристичних комплексів. Він визначає структуру будівлі, розміщення внутрішніх просторів та їх зв'язок між собою. Залежно від концепції проектування, можуть використовуватися різні об'ємно-планувальні схеми, такі як атриумна, вузлова баштова, галерейна та коридорна система. Кожна з цих схем має свої переваги та недоліки і може бути використана в залежності від функціональних вимог до будівлі та архітектурного стилю, який використовується в проектуванні (див.рис.2.10).

Планувальна організація є одним з найважливіших етапів у проектуванні будь-якого простору, в тому числі туристичного комплексу. Вона включає в себе розробку оптимальної композиції, планування за призначенням та розташування приміщень, доріг та зон відпочинку. Ці чинники допомагають створити гармонійний та зручний простір для відвідувачів туристичного комплексу. У цьому контексті важливо враховувати потреби та очікування відвідувачів, а також забезпечити оптимальну функціональність та естетичність простору. Отже, правильна планувальна організація є ключовим фактором успішної реалізації туристичного комплексу (рис.2.10).

З формуванням туристичного комплексу пов'язано чимало факторів, які мають важливе значення для створення затишної та комфортної атмосфери для відпочиваючих. Об'ємно-планувальні рішення, планувальна організація, архітектурно-композиційні прийоми та планові рішення є одними з ключових чинників, які впливають на формування туристичного комплексу. Об'ємно-планувальні рішення визначають стиль та організацію простору, планувальна організація розподіляє функціональні зони, архітектурно-композиційні прийоми формують стиль та естетику об'єкта, а планові рішення визначають загальну концепцію та напрямки розвитку туристичного комплексу. Взаємодія цих факторів забезпечує створення ефективної та привабливої туристичної інфраструктури, яка задовольняє потреби туристів та сприяє розвитку туризму в цілому.

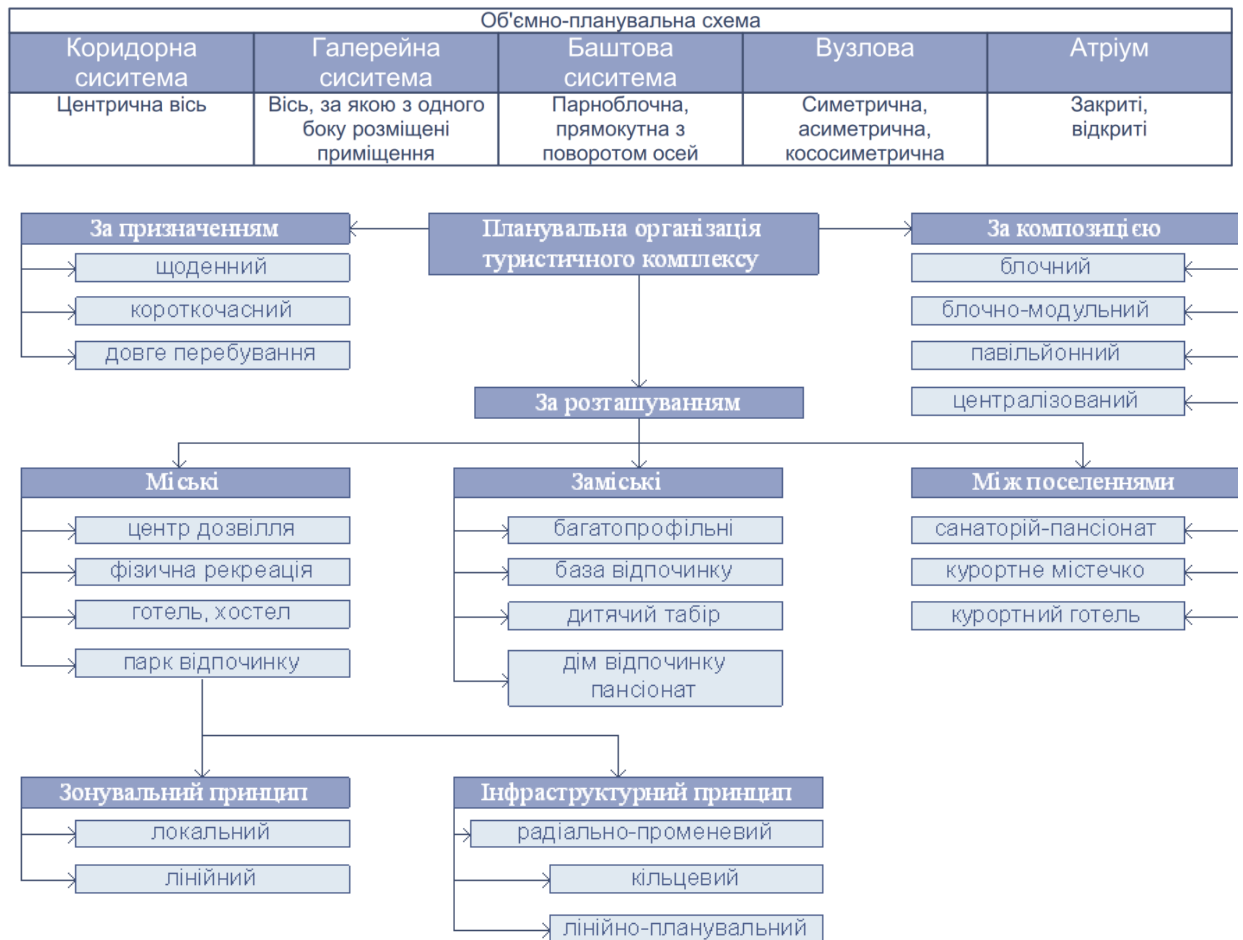

Рис.2.10. Планувальна організація туристичних комплексів та об'ємно планувальні рішення

(Розроблено автором на основі матеріалів [14, с.24])

Аналіз функціональних зон сучасних туристичних комплексів. Функціональна організація туристичного комплексу визначається рядом факторів, таких як розміщення, транспортна доступність, географічні умови, культурний контекст, конкуренція тощо. Далі буде проведено аналіз функціональних зон на основі прикладів сучасних туристичних комплексів, визначено їх характеристики та особливості. Дослідження виявить головні функції та особливості планування та організації туристичних комплексів. Цей аналіз дає можливість зрозуміти, як різні функціональні зони взаємодіють між собою, як вони пов'язані з потребами туристів та як вони впливають. Далі будуть представлені декілька прикладів сучасних туристичних комплексів з розбором їх функціональних зон.

Туристичний готельний комплекс Fat Bear, Карпати.

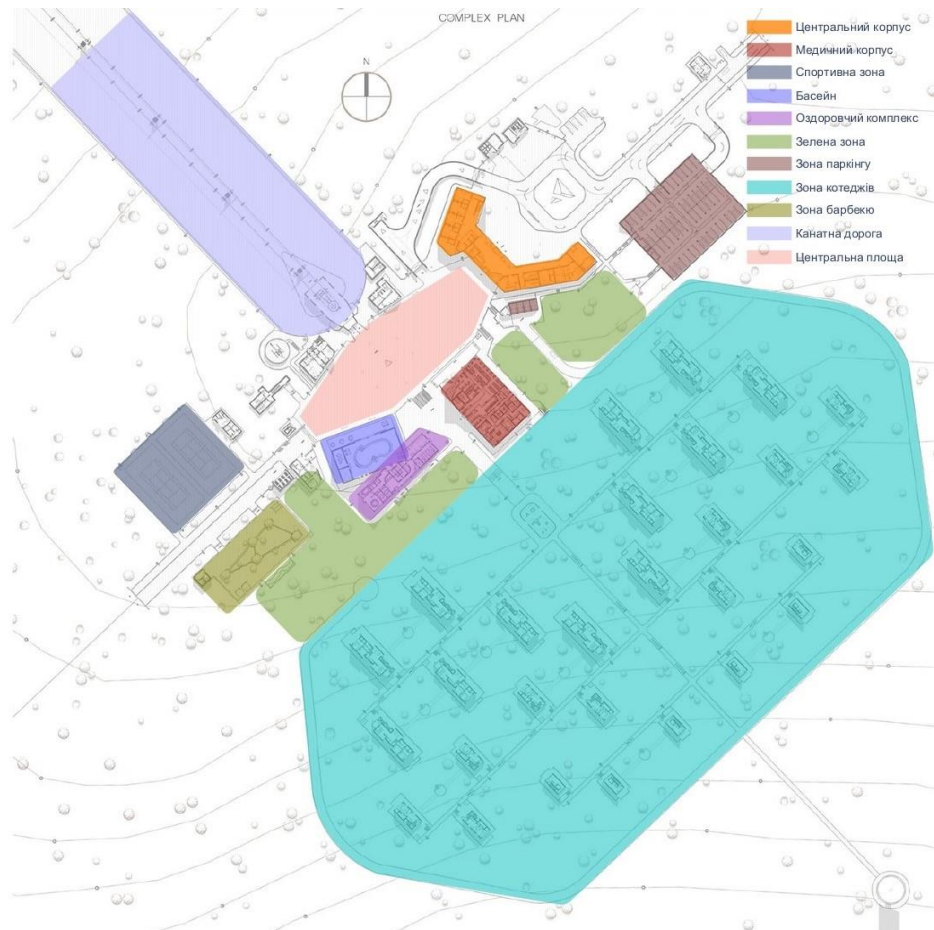

Рис.2.11. Схема зонування туристичного готельного комплексу Fat Bear, Карпати. (Розроблено автором на основі матеріалів [25])

Основною темою цього проекту є створення комфортних умов для туристів за рахунок планувального вирішення комфортабельних котеджів та інфраструктури об'єктів, що забезпечують його цілорічну зайнятість. Пошук

архітектурно-художньої ідеї всього комплексу базується на аналізі композиційних особливостей рельєфу та середовища. Територія має дуже вигідне розташування. Індивідуальний під'їзд робить комплекс досить ізольованим від навколишніх міст і автострад. Таким чином територія не страждає від екологічного та шумового забруднення (див.рис.2.11).

Основна концепція об'ємно-просторових композицій полягає у використанні 3-х типів котеджів, які розподіляються за кількістю мешканців: на 2 особи, на 3-4 особи - сімейного типу, на 6-8 осіб - туристичного типу. Весь курортний комплекс складається з 48 будівель, які об'єднані єдиним архітектурним рішенням.

Туристичний готель Hotel Kardial, Сербія. Сучасний готель Kardial є реконструкцією старого готельного комплексу. Реконструкція включає в себе проектування нового зовнішнього басейну та службового входу, обидва з яких спроектовані у виразно органічній манері на основі кругових штрихів. Архітектори заявили, що «для досягнення однорідного остаточного візуального вираження комплексу, цей підхід застосовано як відправна точка також для подальшого проектування передбачуваних нових будівель і зовнішнього планування» (рис.2.12).

Таким чином, розширення та капітальний ремонт банної та оздоровчої частин готелю є логічним наступним кроком у поетапній трансформації комплексу в цьому напрямку [26]. Як підкреслюють архітектори, однією з ключових цілей реконструкції є те, щоб узбережжя річки Єліча стало частиною зовнішніх функціональних поверхонь, щоб забезпечити бажане покращення змісту за допомогою водної стихії.

У той же час, включення цієї поверхні дозволяє в майбутньому розширити оздоровчі програми на наявних ділянках на іншому березі потоку. Окремі тераси зовнішнього планування та дахи нових будинків вирізняються великою кількістю зелені, що, безсумнівно, є бажаною характеристикою середовища, де благополуччя в першу чергу залежить від природи.

Рис.2.12. Схема зонування туристичного готельного комплексу Hotel Kardial, Сербія. (Розроблено автором на основі матеріалів [26])

Скляний фасад по периметру, який все ще має другорядну несучу конструкцію, безперервно огортає будівлю та забезпечує безперервний контакт із навколишнім ландшафтом.

Туристичний комплекс Bellerive Resort, В'єтнам . Готельний блок має пряму форму, яка простягається горизонтально по всій території, надаючи величний вигляд Бельєриву, а також створюючи акцентний вигляд на річку Де Вонг для

громадських місць і готельних номерів (рис.2.13).

Рис.2.13. Схема зонування туристичного готельного комплексу Bellerive Resort, В'єтнам. (Розроблено автором на основі матеріалів [27])

На південь від головного корпусу знаходиться ексклюзивна зона вілл та котеджів з приватними басейнами, оточена тихою та спокійною атмосферою. Основною особливістю комплексу є розташування рослин і садів, висаджених між функціональними зонами, створюючи екологічно чисті зелені насадження та забезпечуючи естетику всього курорту (див.рис.2.13).

На основі розглянутих прикладів функціональних схем готелів було проведено аналіз та розроблено загальну функціональну схему готелю. Ця схема включає в себе основні функціональні зони готелю, такі як приймальна,

номерний фонд, харчування та розваги, а також зв'язок між ними. Аналіз функціональної схеми дозволяє зрозуміти, як працює готель як система, які процеси відбуваються у різних зонах та як вони пов'язані між собою. Крім того, такий аналіз дозволяє виявити можливі проблеми у функціонуванні готелю та розробити шляхи їх вирішення (рис.2.14).

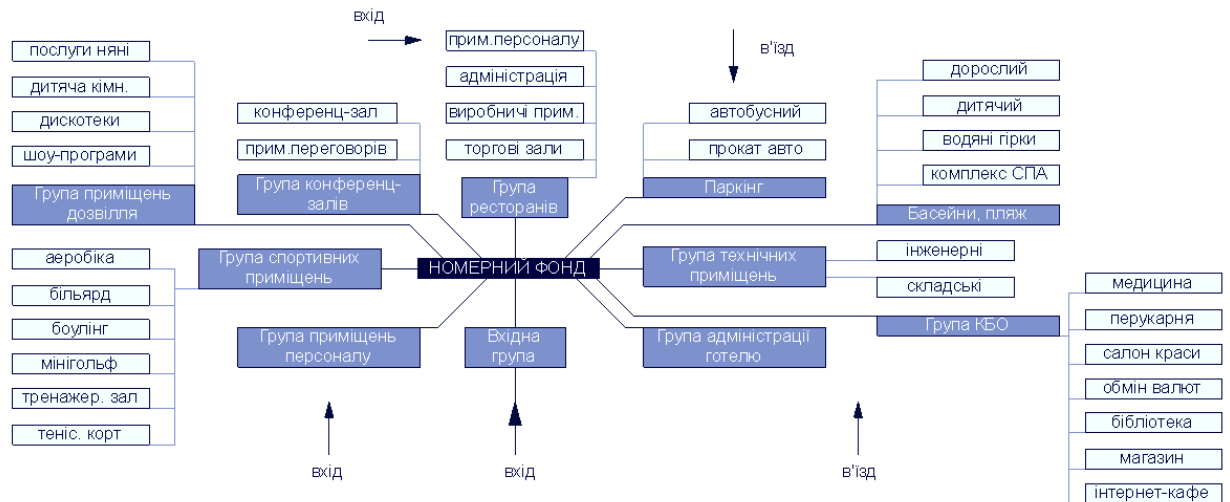

Рис.2.14. Функціональна схема організації готелю категорії – «рекреаційні готелі курортного типу».

Одним з важливих аспектів успішної діяльності будь-якого готелю є правильна функціональна організація всіх приміщень та зон, що є необхідними для забезпечення комфортного перебування гостей. З метою досягнення максимальної ефективності та оптимізації роботи готелю необхідно мати чітку загальну функціональну схему, яка відображає всі необхідні елементи та їх взаємозв'язки.

Планувальна організація приміщень громадського призначення також є важливою частиною проектування готелів, що мають служити для різноманітних потреб людей. Ці приміщення можуть включати в себе ресторани, кафе, магазини, спортивні зали та інші. Важливість правильної організації планування полягає в тому, щоб забезпечити зручність та комфорт відвідувачів, забезпечивши оптимальне використання простору та ефективне функціонування приміщення. Тому буде розглянуто планувальну організацію приміщень громадського призначення. Демонстрація планувальної організації

приміщення громадського призначення допоможе краще зрозуміти організацію цих приміщень та детальніше розглянути окремі функціональні зони (рис.2.15).

Рис.2.15. Планувальна організація приміщень громадського призначення
(Розроблено автором на основі матеріалів [18, с.7])

Для розуміння функціональної структури туристичних комплексів, були проаналізовані функціональні схеми туристичних комплексів, та на основі цих досліджень було складено функціональну схему організації готелю, також було розглянуто планувальну організацію приміщення громадського призначення. Розуміння різних груп приміщень туристичних комплексів та їх класифікація є необхідним для розробки та реалізації ефективних стратегій управління туристичними підприємствами та покращення якості туристичних послуг.

2.3. Функціонально-планувальна структура та зв'язки приміщень будівель сучасних туристичних комплексів.

Планування туристичних комплексів розроблене таким чином, щоб надати гостям цілий ряд зручностей і послуг у зручному та привабливому місці. Функціональні зони в комплексі необхідно ретельно спланувати та розробити таким чином, щоб полегшити пересування та максимально підвищити задоволення гостей, що робить туристичний комплекс ідеальним місцем для мандрівників, які шукають комфорту, відпочинку та розваг [18].

В туристичних комплексах взаємодія між приміщеннями та їх функціональна взаємодія є надзвичайно важливими для забезпечення комфорту та зручності для туристів. Для того, щоб дати можливість кожному відвідувачеві відчути максимальний комфорт і відпочинок від подорожі, важливо об'єднати різні функції в єдине та гармонійне ціле. Далі буде проаналізовано найпоширеніші сполучення між приміщеннями в туристичних комплексах, що дозволить краще зрозуміти принципи планування та розміщення приміщень в туристичних комплексах для забезпечення максимального комфорту та задоволення потреб туристів. Один з прикладів найпоширеніших сполучень між приміщеннями в туристичних комплексах (рис. 2.16):

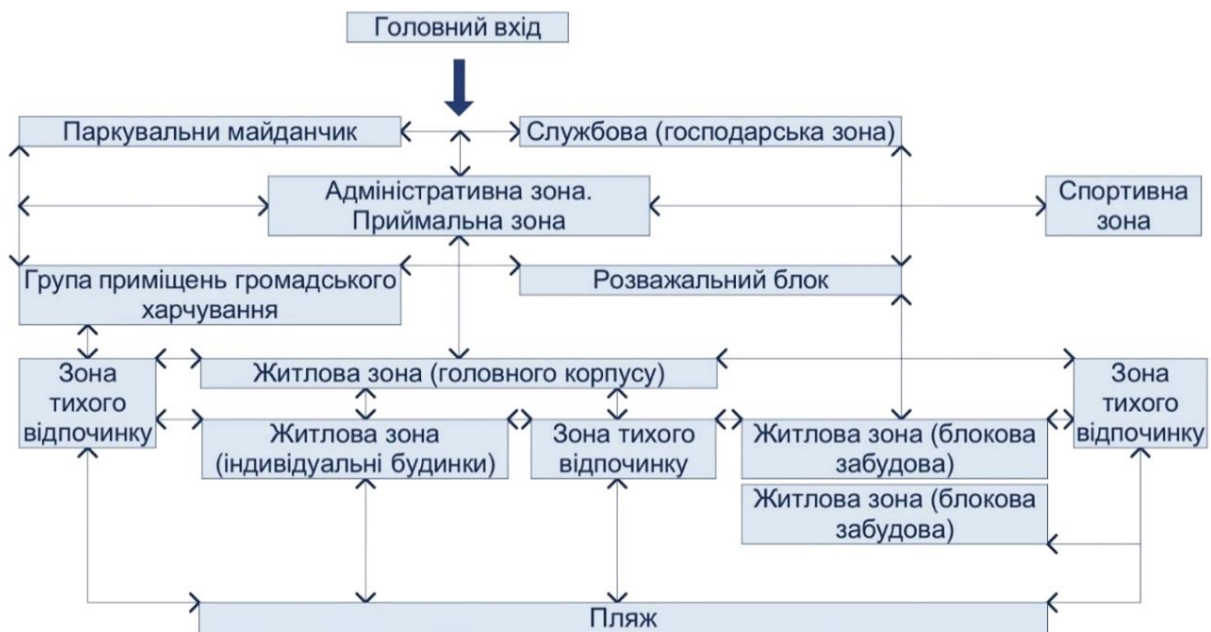

Рис.2.16. Функціональна структура та зв'язки приміщень
(Розроблено автором на основі матеріалів [14, с.23])

Функціональне зонування - це метод планування, який використовується для поділу туристичного комплексу на різні зони відповідно до їхнього призначення. Мета - організувати простір таким чином, щоб оптимізувати використання ресурсів, покращити враження відвідувачів і максимізувати прибуток. Ось деякі загальні функціональні зони, які зазвичай включаються в туристичні комплекси:

Функціональні зони:

- Адміністративна зона.
- Житлова зона
- Зона громадського харчування
- Господарська зона
- Культурно-розважальна зона
- Спортивна зона
- Зона тихого відпочинку

Функціональна організація приміщень готельного господарства залежить від функціонального призначення та специфіки технологічних процесів обслуговування готельних послуг. Специфічні вимоги стосуються обладнання номера, складу приміщень будівлі для гостей з дітьми та тих, хто подорожує з сім'єю, туристів з домашніми тваринами та людей у робочих справах, та інше [18].

- Туристичні комплекси, які призначені для споживачів готельних послуг, що перебувають з діловою метою, повинні мати приміщення для проведення нарад, виставок, конференцій тощо. Житлова група приміщень здебільшого представлена одномісними номерами, в яких передбачено робочу зону.

- На підприємствах готельного господарства курортного призначення необхідно передбачити приміщення для профілактичного лікування, культурно-масового призначення і відпочинку. Номерний фонд складається з двомісних номерів із лоджіями для сну та відпочинку на повітрі та зони відпочинку в номері.

- Туристичні підприємства для сімейного відпочинку мають приміщення культурно-масового призначення і відпочинку для дітей і батьків, для обслуговування потреб дітей, а також приміщення та споруди спортивно-оздоровчого призначення. Номери здебільшого тримісні з кухнею-нішею або міні-кухнею (для приготування і підігрівання їжі), зонами для сну та відпочинку, лоджіями або балконами.

- Туристично-екскурсійні комплекси оснащені приміщеннями для

відпочинку та туристичного обслуговування. Номерний фонд здебільшого забезпечено двомісними номерами з можливим збільшенням кількості додаткових спальних місць у кімнатах, зонами відпочинку.

- Туристично-спортивні комплекси передбачають додаткові приміщення, зокрема культурно-масового, спортивно-оздоровчого та туристично-спортивного призначення. Кімнати та номери – двомісні із можливістю трансформації додаткових спальних місць у два яруси та виділення зон для відпочинку як у номері, так і на лоджіях або балконах.

Група житлових приміщень розташовується одна над одною у багатоповерхових будівлях або в окремо збудованих корпусах, невеликих котеджах (будиночках) на два-три або декілька номерів.

Структура приміщень у туристичних комплексах може відрізнятися залежно від типу комплексу та його пропозицій. Як правило, туристичні комплекси можуть включати житло, наприклад, готелі, вілли або будиночки, а також рекреаційні об'єкти, такі як басейни, спа-центри, спортивні майданчики та ресторани. Інші приміщення можуть включати конференц-зали, приміщення для проведення заходів і торгові площі. Конкретне планування та дизайн цих приміщень може варіюватися залежно від місця розташування та цільової аудиторії туристичного комплексу

У розділі 2 були проаналізовані основні позиції, що впливають на розвиток функціонально-планувальної організації туристичних комплексів. Було розглянуто вплив містобудівних умов на формування туристичних комплексів та вимоги до їх розміщення. Далі були проаналізовані основні класифікаційні позиції туристично-рекреаційних комплексів. На основі аналізу функціонально-планувальної структури та зв'язків приміщень сучасних туристичних комплексів було визначено, що планування туристичних комплексів повинно бути здійснене з урахуванням комфорту та задоволення потреб туристів.

Важливою складовою розвитку туристичних комплексів є функціональна взаємодія між приміщеннями та їх зв'язки. Взаємодія між

функціональними зонами туристичного комплексу повинна бути спланована ретельно з метою забезпечення зручності та максимального задоволення для гостей.

Висновки до розділу II.

1. Визначено, що вплив містобудівних умов на формування туристичних комплексів та вимоги до їх розміщення мають велике значення для створення успішного туристичного продукту. Окрім того, класифікаційні позиції туристично-рекреаційних комплексів та їх функціонально-планувальна структура є не менш важливими аспектами в процесі проектування та будівництва туристичних споруд. Містобудівне планування туристичних комплексів вимагає системного підходу, який враховує різні аспекти, такі як вибір місця розташування, проектування будівель, розвиток інфраструктури, збереження навколишнього середовища, соціальні та культурні міркування, а також безпека та охорона. Функціональне зонування є важливим інструментом планування для туристичних комплексів, який може допомогти оптимізувати використання ресурсів, покращити враження відвідувачів та максимізувати доходи. За умови правильного підходу таке планування та функціональне зонування може створити стійку і процвітаючу туристичну дестинацію, яка принесе користь як туристам, так і місцевій громаді.

2. Доцільним є вивчення впливу факторів на проектування туристичних комплексів, розробка єдиної класифікації зазначених комплексів та визначення особливостей їх функціональної організації. Такий аналіз досвіду та наукового підходу до проектування туристичних комплексів дозволить покращити якість туристичної продукції, забезпечити конкурентні переваги та збільшення прибутку від туристичної діяльності.

3. Проведено аналіз вітчизняного та світового досвіду проектування, будівництва та експлуатації туристичних комплексів на природно-заповідних та міських територіях. В ході аналізу було проаналізовано найбільш ефективні підходи до проектування та реалізації туристичних об'єктів з урахуванням

вимог збереження природного середовища, а також забезпечення комфортних умов для відпочинку відвідувачів.

4. Проаналізовано основні чинники, які впливають на функціонально-планувальну організацію та розвиток сучасних туристичних комплексів. Було визначено, що ландшафт, локація, технічні можливості та інші фактори мають значний вплив на формування функціонально-планувальних рішень.

5. Проаналізовано функціональні схеми туристичних комплексів та на основі проведеного аналізу складено загальну схему функціонально-планувальних рішень туристичного комплексу.

РОЗДІЛ III

ПРОЕКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ З УРАХУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

У цьому розділі розглядаються проектні рішення, що стосуються створення туристичного комплексу з урахуванням сучасних тенденцій функціонально-планувальної організації, які базуються на дослідженнях, проведених у попередніх розділах. Здійснено детальний аналіз місцевої забудови та природно-кліматичних особливостей ділянки проектування, на якій буде розташовуватись будівля комплексу.

Розроблено генеральний план території з урахуванням державних будівельних норм, а також з містобудівних, економічних, екологічних та естетичних міркувань. На основі структурно-функціональної моделі були розроблені архітектурно-планувальні рішення, які враховують рекреаційну функцію будівлі. Визначено особливості напрямку туристичного комплексу та ціль перебування в ньому туристів.

3.1. Містобудівний аналіз ділянки проектування туристично-рекреаційного комплексу .

Об'єкт проектування розташований у місті Умань, Черкаська область, на території місцевої р. Уманки (став Звірки), що бере свій початок у р. Південний Буг. Територія є досить просторою та засадженою зеленими насадженнями, які доповнюють ділянку і створюють досить затишне та природне місце для відпочинку туристів.

Ділянка межує з приватними житловими секторами, що знаходяться на півночі за вулицею Визволителів, що веде до центру міста, зі східної сторони знаходяться зелені насадження, за якими проходить траса Е95, напрямом Київ-Одеса. На півдні та заході ділянку оточує р.Уманка. Туристичний комплекс знаходиться в пішій доступності від зупинок громадського транспорту, які ведуть до усіх необхідних потреб туристів, а саме:

- Центр міста – 2,8 км

- Центральна лікарня – 3,2 км
- Центральний автовокзал – 3,3 та 2,5 км
- Центральний залізничний вокзал – 4,7 км
- Траса E95 – 1,2 км

До місць туристичного призначення:

- Національний дендрологічний парк “Софіївка” – 2,5 км
- Танцюючий фонтан “Перлина кохання” – 3,5 км
- Єврейський квартал. Сінагога – 1,2 км

Навколишня забудова складається виключно з житлових приватних ділянок, промислові зони відсутні, а це означає, що рівень забрудненості повітря низький та підходить для відпочинку від міського середовища. Розглянути аналіз вихідної містобудівної ситуації можна на Рис.3.1.-3.3.

Аналіз вихідної містобудівної ситуації

Рис.3.1. Містобудівна схема дорожньо-транспортної розв'язки

Рис.3.2. Містобудівна схема зонування території навколо

Рис.3.3. Містобудівна схема природних ресурсів навколо

Генеральний план, організація рельєфу, благоустрій

Організація рельєфу території, прилеглої до будівель та споруд враховує їх особливості та існуючий ухил місцевості. Дивлячись на ситуаційний план

території (Рис. 3.4.), бачимо, що рельєф досить пологий та рівномірний.

Рис.3.4. Ситуаційний план

В окремих місцях, наприклад: при влаштуванні нового проїзду, для запобігання великих зрізів схилу, підпирні стіни незначної висоти виконуються каскадом.

Існуюча мережа проїздів і доріжок не задовольняє потребам та функціональному зонуванню туристичного комплексу, що проектується. Виходячи з цього, проектом передбачається організація нових проїздів, проходів і пішохідних доріжок. Покриття, в залежності від призначення, запроектоване асфальтобетоном, мощенням з ганітної бруківки, тротуарними плитами типу ФЕМ та гранвідсівом.

Схема генерального плану виконана з максимальним збереженням існуючого рельєфу та зелених насаджень.

Існуючі зелені зони, за винятком підходів і під'їздів, зберігаються. Вільна зелена зона облаштовується під паркову, спортивні та дитячі майданчики, місця тихого відпочинку, зону барбекю та майданчиком вигулу та життєдіяльності домашніх улюбленців. На території проектування виділено котеджну зону та наметове містечко з власною зоною санвузлів та душових, а

також пляжну зону (Рис.3.5.).

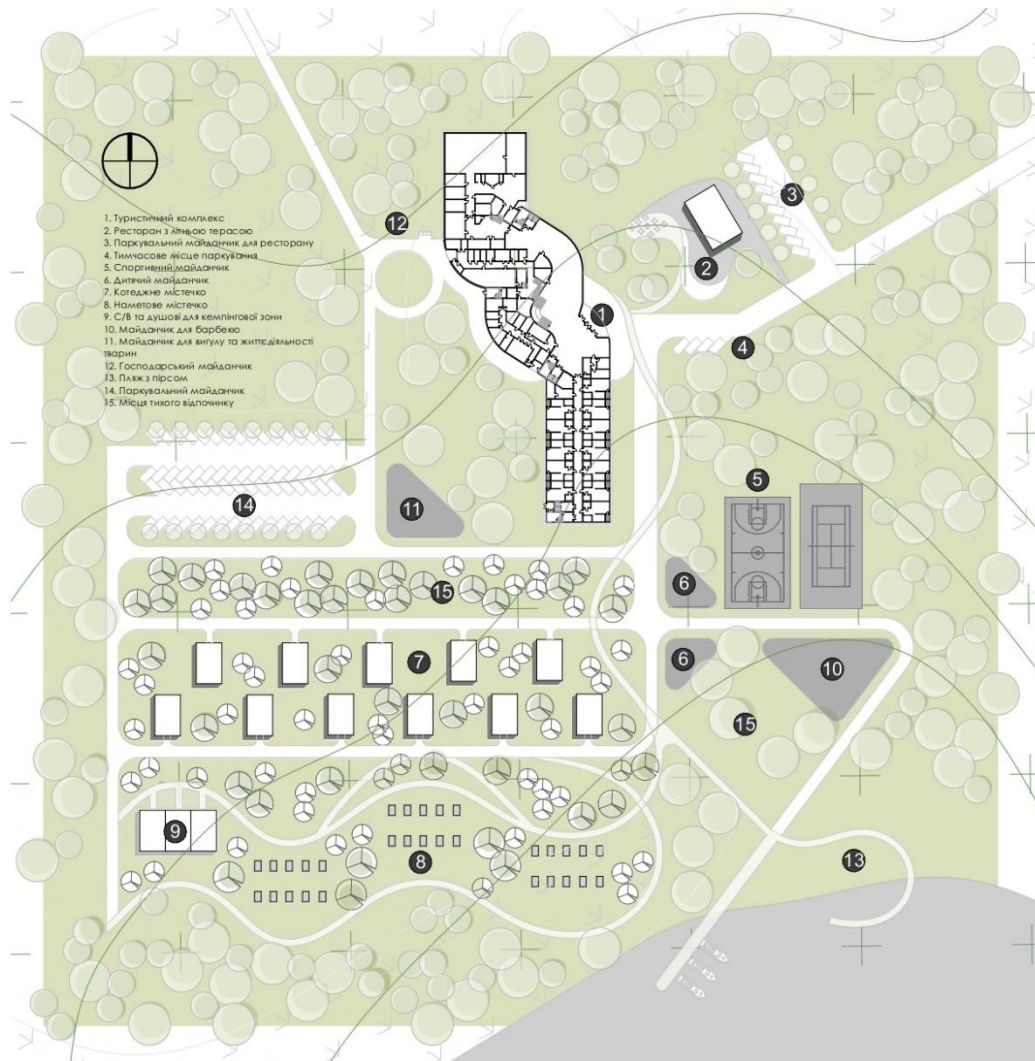

Рис.3.5 Схема генерального плану:

Головні функції генерального плану:

- Об'єднання архітектурного об'єму та ландшафту;
- Задіяння простору навколо об'єкту та удосконалення благоустрою;
- Задіяння сучасних тенденцій 'Мобільної' архітектури у вигляді мобільного житла, що розміщується на території кемпінгу та 'Зеленої' архітектури, що проявляється у озелененні криші (висадка саду) центрального корпусу та внутрішнього простору будівлі.

3.2. Функціонально-планувальне рішення туристичного комплексу.

За планувальною схемою туристичний корпус – трьох-поверхова будівля централізованого типу з виходом на кришу та підвальним сховищем. Всі приміщення та функціональні зони розміщені в одній споруді. Візуально,

корпус поділений на 3 блоки: житловий, спортивно-рекреаційний, атриумний. В усіх блоках розташовані технічні та підсобні приміщення. Кожен поверх будівлі не є типовим та має своє функціональне призначення і власний сценарій розташування приміщень. (Рис.3.6.)

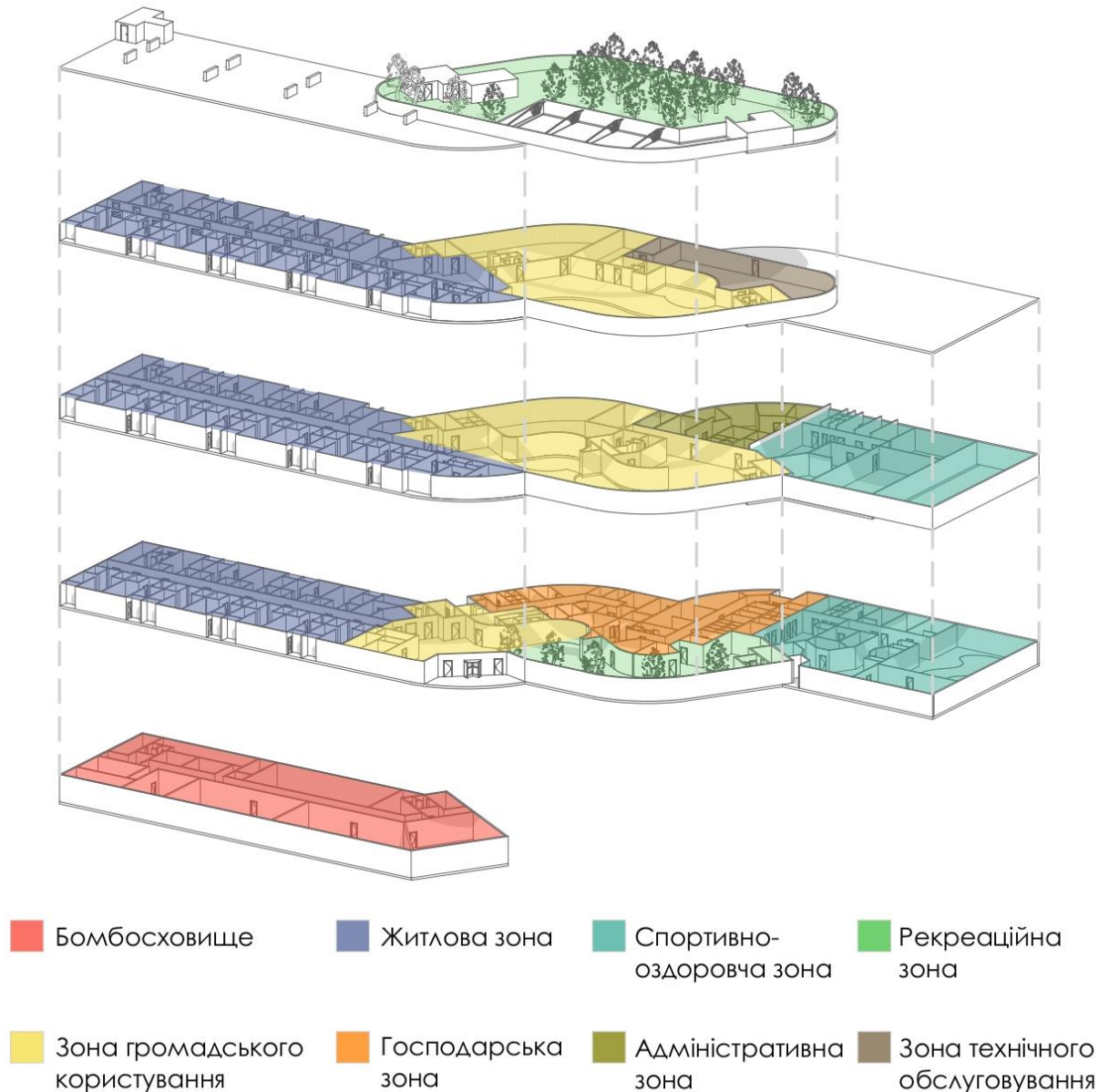

Рис.3.6. Вибух-схема функціонально-планувальної структури туристичного комплексу

Проаналізувавши класифікації та напрямки туристичних комплексів, обрано тематику та спеціалізацію об'єкту проектування, а саме – туристичний

комплекс рекреаційно-наукового типу. Це означає, що акцентними просторами споруди є рекреаційна зона та приміщення для роботи і проведення дозвілля туристів (Рис.3.7). Зручність такого принципу туристичного комплексу полягає в тому, що туристи можуть виконувати одразу декілька функцій одночасно:

- відвідати нове місто, та його визначні місця, познайомитись з культурою міста;
- відпочити від буденної рутини, скористатись рекреаційними послугами комплексу;
- працювати у природньому середовищі з можливістю відпочинку та оздоровлення, проводити робочі зустрічі та конференції.

Рис.3.7. Принципова схема функціонального зонування туристичного комплексу

Архітектурно-планувальні рішення

Будівля вирішена централізованою композиційною структурою, з наповненням усіх функціональних зон, які необхідні у туристичних закладах.

План 1-го поверху на відмітці ± 0.000

Рис.3.8. Планування 1-го поверху на відмітці ± 0.000

Перший поверх туристичного комплексу найважливіша частина будівлі, адже з входу в будівлю у відвідувача складається перше враження про майбутній відпочинок та комфорт. Поверх умовно поділений на декілька зон: вхідна група, житлова зона, спа зона та технічна зона. Тут розташована рецепція та прийом відвідувачів, лоббі-бар для відпочинку та очікування, готельні номери з виходом на балкон, спа з басейном та іншими видами відпочинку, а також приміщення для персоналу готелю та ресторану. Акцентними елементами поверху є центральні сходи, що ведуть на другий поверх та озеленення приміщення у вигляді контейнерних дерев в зоні лоббі-бару. (Табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Експлікація приміщень. Відмітка +0.000			
1	Вестибюль	121,31 м ²	1 шт
2	Рецепція	45,80 м ²	1 шт
3	Лоббі	312,60 м ²	1 шт
4	Бар	10,60 м ²	1 шт

5	Крамниця	15,90 м ²	2шт
6	Кімната консьєржа	10,43 м ²	1шт
7	С/В для працівників	2,22 м ²	1шт
8	Кімната охоронця	14,32 м ²	1шт
9	Кімната чергового адміністратора	11,80 м ²	1шт
10	Сходова клітина	16,52 м ²	1шт
11	Ліфтовий хол	7,15 м ²	1шт
12	Гардероб для відвідувачів комплексу	17,37 м ²	1шт
13	Кладова для інвентарю	15,49 м ²	1шт
14	Кімната покоївки	12,40 м ²	1шт
15	Готельний номер	19,22 м ²	12шт
16	Міні-кухня	8,00 м ²	12шт
17	С/В	3,77 м ²	12шт
18	Гардеробна	4,65 м ²	12шт
19	Ліфтовий хол	9,66 м ²	1шт
20	Сходова клітина	21,70 м ²	1шт
21	Тамбур	6,15 м ²	1шт
22	С/В для жінок	11,14 м ²	1шт
23	С/В для чоловіків	8,53 м ²	1шт
24	С/В для інвалідів	10,68 м ²	1шт
25	Тамбур	2,36 м ²	1шт
26	Роздягальня для персоналу готелю	15,76 м ²	2шт
27	Кімната для брудної білизни	10,37 м ²	1шт
28	Кімната для брудної білизни	8,73 м ²	1шт
29	Кладова для інвентарю	10,00 м ²	1шт
30	Пральня кімната	13,60 м ²	1шт
31	Кімната для сушіння білизни	16,60 м ²	1шт
32	Кімната для зберігання чистої білизни	7,95 м ²	1шт
33	Кімната для зберігання чистої білизни	7,50 м ²	1шт

34	Кладова для інвентарю	16,46 м ²	1 шт
35	Кладова	10,45 м ²	1 шт
36	Загрузочна	14,67 м ²	1 шт
37	Кімната для відходів	6,18 м ²	1 шт
38	Склад	12,56 м ²	1 шт
39	Склад	5,13 м ²	1 шт
40	Склад	5,44 м ²	1 шт
41	Холодильна камера	5,44 м ²	1 шт
42	Холодильна камера	5,44 м ²	1 шт
43	Роздягальня для персоналу кухні	15,12 м ²	2 шт
44	Склад бару	7,42 м ²	1 шт
45	Гарячий цех	27,83 м ²	1 шт
46	Гарячий цех	26,46 м ²	1 шт
47	Холодний цех	20,49 м ²	1 шт
48	Роздаточна	15,42 м ²	1 шт
49	Кімната для миття посуду	20,87 м ²	1 шт
50	Кладова для посуду	8,14 м ²	1 шт
51	Сходова клітина	16,65 м ²	1 шт
52	Ліфтовий хол	5,34 м ²	1 шт
53	Сходова клітина	16,52 м ²	1 шт
54	Рецепція спа	73,43 м ²	1 шт
55	Медичний пункт	11,82 м ²	1 шт
56	Роздягальня для верхнього одягу	9,00 м ²	2 шт
57	Роздягальня відвідувачів спа	22,47 м ²	2 шт
58	Кладова	3,78 м ²	1 шт
59	Косметологічний кабінет	21,00 м ²	1 шт
60	Чаювальна кімната (для чайних церемоній)	21,00 м ²	1 шт
61	Масажний кабінет	21,00 м ²	1 шт
62	Басейн	209,15 м ²	1 шт

63	Соляна кімната	66,39 м ²	1шт
64	Спа	87,40 м ²	1шт
65	С/В	2,40 м ²	2шт
66	Хамам	12,12 м ²	1шт
67	Лазня	11,52 м ²	1шт
68	Сауна	13,90 м ²	1шт
69	Кімната з аромакапсулою	13,50 м ²	1шт
70	Кімната з капсулою для засмагання	15,82 м ²	1шт
Загальна площа по поверху		2 941,00 м ²	

План 2-го поверху на відмітці +3.600

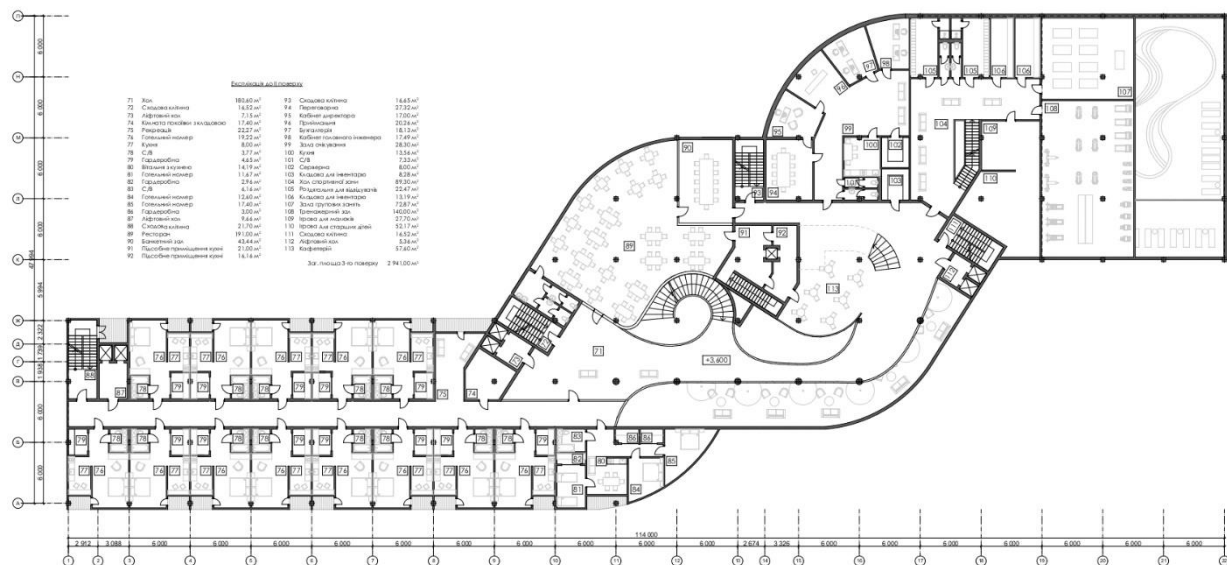

Рис.3.9. Планування 2-го поверху на відмітці +3.600

На другому поверсі знаходиться просторий атриумний хол з переходом. Тут розташовані спортивні кабінети, тренажерний зал, та ігрові кімнати для

малюків та дітей старшого віку. Також на цьому поверсі наявний ресторан, банкетний зал для святкувань та адміністративна зона з кабінетами працівників готелю. Житлова частина у вигляді готельних номерів розташовується так само як і на першому поверсі. (Табл.3.2)

Таблиця 3.2

Експлікація приміщень. Відмітка +3.600			
71	Хол	180,60 м ²	1 шт
72	Сходова клітина	16,52 м ²	1 шт
73	Ліфтовий хол	7,15 м ²	1 шт
74	Кімната покоївки з кладовою	17,40 м ²	1 шт
75	Рекреація	22,27 м ²	1 шт
76	Готельний номер	19,22 м ²	13 шт
77	Міні-кухня	8,00 м ²	13 шт
78	С/В	3,77 м ²	13 шт
79	Гардеробна	4,65 м ²	13 шт
80	Вітальня з кухнею	14,19 м ²	1 шт
81	Готельний номер	11,67 м ²	1 шт
82	Гардеробна	2,96 м ²	1 шт
83	С/В	6,16 м ²	1 шт
84	Готельний номер	12,60 м ²	1 шт
85	Готельний номер	17,40 м ²	1 шт
86	Гардеробна	3,00 м ²	1 шт
87	Ліфтовий хол	9,66 м ²	1 шт
88	Сходова клітина	21,70 м ²	1 шт
89	Ресторан	191,00 м ²	1 шт
90	Банкетний зал	43,44 м ²	1 шт
91	Підсобне приміщення кухні	21,00 м ²	1 шт
92	Підсобне приміщення кухні	16,16 м ²	1 шт
93	Сходова клітина	16,65 м ²	1 шт

94	Переговорна	27,32 м ²	1 шт
95	Кабінет директора	17,00 м ²	1 шт
96	Приймальня	20,26 м ²	1 шт
97	Бухгалтерія	18,13 м ²	1 шт
98	Кабінет головного інженера	17,49 м ²	1 шт
99	Зала очікування	28,30 м ²	1 шт
100	Кухня для працівників	13,56 м ²	1 шт
101	С/В	7,33 м ²	1 шт
102	Серверна	8,00 м ²	1 шт
103	Кладова для інвентарю	8,28 м ²	1 шт
104	Хол спортивної зони	89,30 м ²	1 шт
105	Роздягальня для відвідувачів з С/В	22,47 м ²	2 шт
106	Кладова для спортивного інвентарю	13,19 м ²	2 шт
107	Зала групових занять	72,87 м ²	1 шт
108	Тренажерний зал	140,00 м ²	1 шт
109	Ігрова кімната для малюків	27,70 м ²	1 шт
110	Ігрова кімната для старших дітей	52,17 м ²	1 шт
111	Сходова клітина	16,52 м ²	1 шт
112	Ліфтовий хол	5,36 м ²	1 шт
113	Кафетерій	57,60 м ²	1 шт
Загальна площа по поверху		2 941,00 м ²	

План 3-го поверху на відмітці +7.200

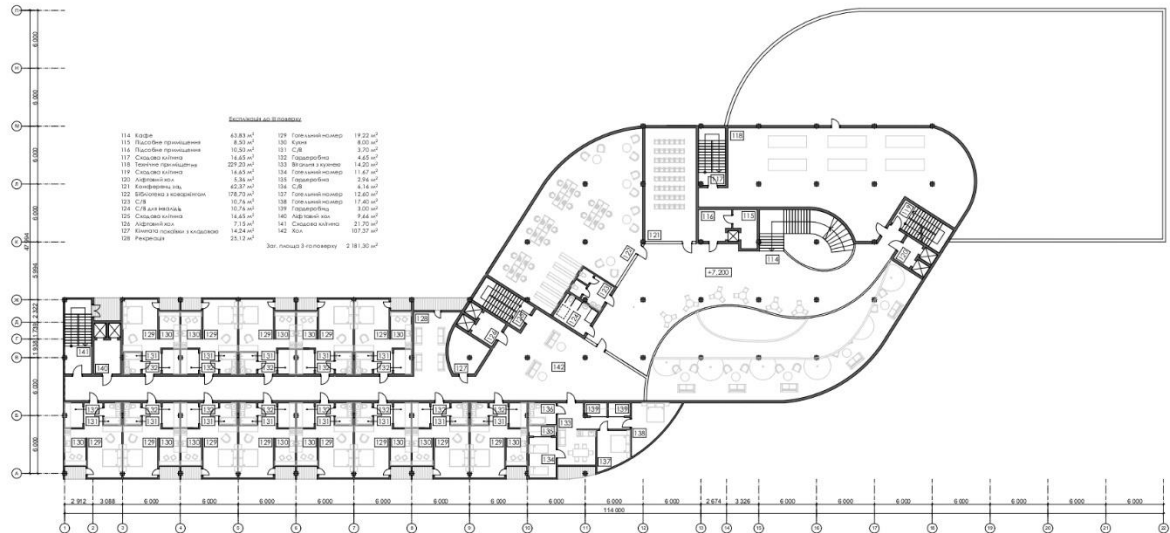

Рис.3.10. Планування 3-го поверху на відмітці +7.200

У плані третього поверху розміщуються готельні номери, як і на попередніх двох поверхах. Відвідувачі можуть відвідати бібліотеку з коворкінгом, щоб попрацювати та культурно відпочити. Також тут знаходиться невеликий конференц зал, для проведення ділових зустрічей, лекцій та майстер-класів та кафетерій поруч з атриумом. На цьому поверсі знаходяться технічні приміщення для обслуговування будівлі. З третього поверху відвідувачі та жителі комплексу можуть потрапити на дах будівлі.(Табл.3.3)

Таблиця 3.3

Експлікація приміщень. Відмітка +7.200			
114	Кафе	63,83 м ²	1 шт
115	Підсобне приміщення	8,50 м ²	1 шт
116	Підсобне приміщення	10,50 м ²	1 шт
117	Сходові клітини	16,65 м ²	1 шт

118	Технічне приміщення	229,20 м ²	1 шт
119	Сходова клітина	16,65 м ²	1 шт
120	Ліфтовий хол	5,36 м ²	1 шт
121	Конференц зал	62,37 м ²	1 шт
122	Бібліотека з коворкінгом	178,70 м ²	1 шт
123	С/В	10,76 м ²	1 шт
124	С/В для інвалідів	10,76 м ²	1 шт
125	Сходова клітина	16,65 м ²	1 шт
126	Ліфтовий хол	7,15 м ²	1 шт
127	Кімната покоївки з кладовою	14,24 м ²	1 шт
128	Рекреація	25,12 м ²	1 шт
129	Готельний номер	19,22 м ²	13 шт
130	Міні-кухня	8,00 м ²	13 шт
131	С/В	3,70 м ²	13 шт
132	Гардеробна	4,65 м ²	13 шт
133	Вітальня з міні-кухнею	14,20 м ²	1 шт
134	Готельний номер	11,67 м ²	1 шт
135	Гардеробна	2,96 м ²	1 шт
136	С/В	6,16 м ²	1 шт
137	Готельний номер	12,60 м ²	1 шт
138	Готельний номер	17,40 м ²	1 шт
139	Гардеробна	3,00 м ²	2 шт
140	Ліфтовий хол	9,66 м ²	1 шт
141	Сходова клітина	21,70 м ²	1 шт
142	Хол	107,37 м ²	1 шт
Загальна площа по поверху		2 181,30 м ²	

Дах будівлі на відмітці +10.800 та +11.550

середовищем.

Скляна частина атриуму виступає яскравим акцентом, додаючи сучасного дизайну будівлі.

Будівля складається з трьох поверхів та має вихід на дах, що дозволяє відвідувачам насолоджуватися захоплюючими видами на околиці. Дах будівлі озеленено, створюючи гармонійний зв'язок між будівлею та природним ландшафтом. (Рис.3.12)

Рис.3.12. Фасади та розріз

Інтер'єр вестибюлю туристичного комплексу

Вестибюль готелю — це великий відкритий простір із відчуттям величчя, яке справляє враження на гостей одразу після прибуття.

У лівій частині вестибюля розташована стійка реєстрації, Стіл витончений і сучасний, з мінімалістичним дизайном, який доповнює загальну естетику фойє.

Головним акцентом вестибюлю є округлені центральні консольні сходи, які додають простору легкості. Сходи витончено вигинаються вгору, створюючи відчуття руху та потоку, що привертає погляди догори. Сходи зроблені з металевого каркасу та скляної огорожі, підсвічуються знизу, щоб створити

драматичний ефект.

Внутрішній сад у вестибюлі є яскравим елементом екологічної спрямованості готелю, де дерева вибрані за їхню здатність очищувати повітря та знижувати температуру навколишнього середовища в приміщенні. Ландшафтний дизайн ретельно продуманий, різноманітні види рослин вибираються з урахуванням їх естетичних та екологічних якостей.

Лобі-бар розташований серед дерев у чудовому місці, яке забезпечує як приватність, так і відчуття зв'язку з рештою простору. Стильний і сучасний бар має довгу вигнуту стійку та зручні сидіння, які запрошуюють гостей розслабитися та відпочити. Приміщення добре освітлене та затишне, з теплою та привабливою атмосферою, яка заохочує гостей затриматися та насолодитися оточенням. Загалом, інтер'єр вестибюлю – це приголомшливий і розкішний простір, який задає тон незабутньому відпочинку. (Рис.3.13.)

Рис. 3.13. Інтер'єр вестибюлю

Загалом використання сучасних та екологічних матеріалів у будівлі демонструє прихильність туристичного комплексу до екологічності та відповідального дизайну. Гості можуть насолоджуватися розкішним

оточенням, знаючи, що готель докладає всіх зусиль для мінімізації впливу на навколишнє середовище.

3.3. Конструктивні особливості проектування туристичного комплексу.

При проектуванні Туристичного комплексу, використано монолітно-каркасну триповерхову конструкцію з підвальним сховищем та озелененою кришею. Несучими елементами споруди є вертикальні залізо-бетонні колони, розміром 400x400мм та горизонтальні залізо-бетонні ребристі плити перекриття товщиною 300 мм.

У велико-пролітних приміщеннях та атриумах використано металеву ферму висотою 1200мм для укріплення та стійкості.

Зовнішні стіни будівлі є самонесучими, тому що не несуть на собі ніякого навантаження. Вони мають товщину 400 мм та виготовлені з газо-бетонних блоків. Стіни біля сходових клітин, є несучими елементами будівлі, виготовлені з залізобетону товщиною 250мм. Внутрішні перегородки виконані з гіпсо-картонних блоків товщиною 120 мм.

Проектом передбачено вихід на кришу для відвідувачів комплексу, яка облаштована садом та місцями відпочинку. Для висадки дерев на даху будівлі передбачено інверсійну покрівлю, яка має високу теплоізоляційну та звукоізоляційну якість, зменшує пожежну небезпеку та зберігає воду, що є особливо важливим у забудованих міських районах. Також застосовано спеціальний конструктив, який забезпечить необхідну підтримку, дренаж та зберігання вологи:

- Несуча конструкція з бетонних стійок, яка забезпечує необхідну підтримку для ґрунту, рослин та інших елементів саду.
- Дренажні шари, що запобігають затримці вологи, а також дренажні трубки, які забезпечують відведення надлишку води.
- Накопичувальний шар, що зберігає воду для поливу саду.
- Система ізоляції, що захищає дах від впливу вологи та кореневої системи рослин.

- Спеціально підібраний ґрунт, що забезпечує необхідні умови для росту рослин та утримання води.

- Правильно підібрані рослини, що здатні рости на висоті та не завдають шкоди даховій конструкції.

Опалення, вентиляція та кондиціювання

Опалення будівлі Туристичного комплексу в м.Умань виконується шляхом приєднання до існуючої мережі теплопостачання міста.

Всі приміщення опалені, оснащені припливно-витяжною вентиляцією та, за необхідністю, кондиціюються. Приміщення з ванною басейну, водних процедур та лазні оснащуються системою осушення повітря. Приміщення з постійним перебуванням людей мають природне освітлення.

Проектом передбачено уникнення забруднення навколишнього середовища. Витяжні повітропроводи виведені вище даху. Місцеві відсоси від технологічного обладнання підприємств громадського харчування обладнані фільтрами та жируловлювачами.

Харчові відходи та сміття збираються та виносяться в контейнер, що встановлений на спеціальному майданчику. Вивіз відходів щоденно в місця, узгоджені зі службою санепіднагляду. Для подрібнення відходів з мийних столового посуду встановлені подрібнювачі харчових відходів.

Противожежний захист

Будівля зведена з конструкцій, що мають наступні межі вогнестійкості і групи горючості:

Каркас будівлі з армованого залізобетону	REI 120 M0
Перекриття залізобетонне	REI 45 M0
Зовнішні стіни з газобетону	REI 60 M0
Перегородки з піноблоків, товщ. 120 мм	EI 15 M0
Пожежна безпека забезпечується:	

– Виконання архітектурно-планувальних та конструктивних рішень проводиться з урахуванням вимог ДБН. В.1.1-7-2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва".

- влаштуванням відкривання дверей у напрямку евакуації;
 - встановлення показчиків напрямку руху при евакуації;
 - автоматизація систем вентиляції та димовидалення, що забезпечує відповідно вимкнення та вмикання систем при пожежі.
- оздоблення підлоги, стін, стелі на шляху евакуації з негорючих матеріалів.

Для евакуації використовуються закриті евакуаційні сходи.

Приміщення обладнані пожежними датчиками, системою оповіщення та автоматичною пожежною сигналізацією з виведенням сигналу на пульт цілодобового нагляду пожежної охорони.

На кожному поверсі в коридорах встановлюються протипожежні крани, а також поповерхові плани евакуації та показники навігації при пожежі.

В будівлі діє обмеження на максимальну відстань від будь-якої точки на поверху до найближчого евакуаційного виходу - ця відстань не може перевищувати 50 метрів. Для забезпечення безпеки під час евакуації передбачені шляхи евакуації, які відповідають вимогам пожежної безпеки, і не мають звужуватися у висоту та ширину. В будівлі забезпечено можливість внутрішнього та зовнішнього пожежогасіння, а також наявне автоматичне пожежогасіння, система димовидалення та блискавко захист. Дорожнє покриття на автомобільних дорогах та проїздах додатне для проїзду пожежних машин.

Водопостачання та каналізація

Водопостачання та водовідведення виконується на підставі ДБН В.2.5-64:2012 «ВНУТРІШНІЙ ВОДОПРОВІД ТА КАНАЛІЗАЦІЯ»

Водопостачання до будівлі відбувається через існуючу мережу водопостачання у м. Умань. Для вирахування витрат води, на вході ставиться лічильник холодної води.

Систему протипожежного водопроводу в центральному корпусі будівлі об'єднано з системою питного водопроводу. Внутрішні системи протипожежного водопроводу, що об'єднанні зі стояками питного

призначення, виконуються із металевих газоводопровідних труб. Також до системи внутрішнього водопроводу під'єднується система автоматичного спринклерного пожежогасіння.

Внутрішні водостоки з пласкої покрівлі відводяться в вуличну стічну систему або в систему дренажу навколо будинку.

Побутові та виробничі стоки з підприємства харчування підключаються до наявної каналізаційної мережі, яка проходить в межах майданчика. Для відведення витяжної частини каналізаційного стояка через покрівлю будівлі, вона виводиться на висоту не менше 0,2 м над плоскою покрівлею.

Зовнішнє пожежогасіння виконується від запроектованих пожежних гідрантів на внутрішньо майданчиковій мережі. Поруч з місцем знаходження пожежних гідрантів, на стінах будівлі встановлюються показники типового зразка, виконанні флуоресцентною фарбою згідно ДСТУ ISO 6309.

Для забезпечення поливу, навколо будівлі передбачено встановлення поливальних кранів, які будуть розташовані в коверах біля споруди або в нішах зовнішніх стін вздовж внутрішньої мережі холодного водопостачання.

Висновки до розділу III.

Основні теоретичні позиції роботи дозволили створити експериментальний проект сучасного туристичного комплексу. У проекті враховано наступні позиції:

1. Було обрано місце розташування об'єкту туристичного комплексу та проведено містобудівний аналіз ділянки проектування, враховано усі зовнішні чинники та аспекти для будівництва комплексу туристичного призначення.

2. Розроблено генеральний план з урахуванням усіх вимог та потреб для комфортного перебування відвідувачів та працівників на території комплексу. Звернено увагу на доступність та інклюзивність проекту, дотримано усі норми пожежної безпеки.

Сформульовані наукові принципи організації функціонально-

планувальної організації туристичних комплексів: зв'язок між внутрішнім та зовнішнім просторами; універсальність та інклюзивність; розподіл планувальної схеми на функціональні зони різного призначення; створення робочого, спортивного та рекреаційного просторів. Основна структура поділена на функціональні блоки, такі як громадський, спортивно-рекреаційний, житловий та технічний.

Підібрано конструктив споруди враховуючи складний внутрішній простір та планувальну структуру відповідно до сучасних державних будівельних норм, враховано усі інженерні, протипожежні та вентиляційні заходи.

РОЗДІЛ ІV

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Тема диплому :

«Функціонально-планувальна організація сучасних туристичних комплексів»

Назва об'єкту:

«Туристичний комплекс з рекреаційною складовою, територією для кемпінгу та мобільного туризму»

Виконала ст. гр. АРХ 63-Б Кацалап Катерина

ЗМІСТ

Вступ. Загальні поняття про Цивільний захист України

Розділ 4.1. Коротка характеристика об'єкту проектування

4.1.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт;

4.1.2. Характеристика об'єкту проектування.

Розділ 4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань Цивільного захисту

4.2.1. Аналіз потенційно небезпечних об'єктів в районі проектування;

4.2.2. Оцінка обстановки при аварії на потенційно-небезпечному об'єкті (рішення завдання);

4.2.3. Прийняття рішення з питань Цивільного захисту на об'єкті проектування;

Розділ 4.3. Розрахунок заходів Цивільного захисту на об'єкті, що проектується.

4.3.1. Розрахунок заходу Цивільного захисту (рішення завдання);

4.3.2. Об'ємно планувальні рішення сховища.

4.3.3. Графічна частина (план сховища; план евакуації)

4.3.4. Висновки

Список використаної літератури

ВСТУП

Цивільний захист України - це система заходів, спрямованих на захист населення, матеріальних та культурних цінностей від негативних наслідків надзвичайних ситуацій, катастроф, техногенних та природних лих, які можуть статися в будь-який момент. До складу цивільного захисту входить попередження надзвичайних ситуацій, готовність до їхнього ліквідування та відновлення наслідків, а також організація рятувальних робіт та забезпечення необхідних ресурсів для цих цілей. Метою цивільного захисту є захист життя та здоров'я людей, збереження майна та навколишнього середовища.

Надзвичайна ситуація (НС) - обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності;

Загальними ознаками надзвичайних ситуацій є:

- Наявність або загроза загибелі людей;
- Істотне погіршення стану довкілля;
- Матеріальні збитки;
- Суттєві погіршення умов життєдіяльності населення.

За масштабом поширення з урахуванням тяжких наслідків НС можуть бути:

- Загальнодержавного рівня;
- Регіонального рівня;
- Місцевого рівня;
- Об'єктового рівня;

За швидкістю і раптовістю протікання НС класифікують на:

- Раптові (вибухи, землетруси, транспортні аварії та катастрофи);
- НС, які швидко поширюються (аварії з викидом СДОР, утворення хвиль прориву на гідрологічних спорудах, пожежі, тощо);
- НС, які поширюються з помірною швидкістю (аварії з викидом радіоактивних речовин, аварії на комунально-енергетичних мережах);
- НС, яка повільно поширюється (посухи, епідемія, екологічно небезпечні явища);

Завдання Цивільного захисту (ЦЗ) України:

- Забезпечення готовності міністерств та інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- Забезпечення реалізації заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- Навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- Виконання державних цільових програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення сталого функціонування підприємств, установ та організацій, зменшення можливих матеріальних втрат;
- Опрацювання інформації про надзвичайні ситуації, видання інформаційних матеріалів з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій;
- Прогнозування і оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, визначення на основі прогнозу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;
- Створення, раціональне збереження і використання резерву матеріальних та фінансових ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

- Оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне та достовірне інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи;
- Захист населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- Проведення рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, організація життєзабезпечення постраждалого населення;
- Пом'якшення можливих наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення;
- Здійснення заходів щодо соціального захисту постраждалого населення;
- Реалізація визначених законом прав у сфері захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій, в тому числі осіб (чи їх сімей), що брали безпосередню участь у ліквідації цих ситуацій;
- Інші завдання, визначені законом.

Розділ 4.1. Коротка характеристика об'єкту проектування

4.1.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт

4.1.1. Коротка характеристика району забудови.

Територія проектування знаходиться у м.Умань, Черкаської області, на схилі місцевої р. Уманки, яка являється припливом р. Південний Буг.

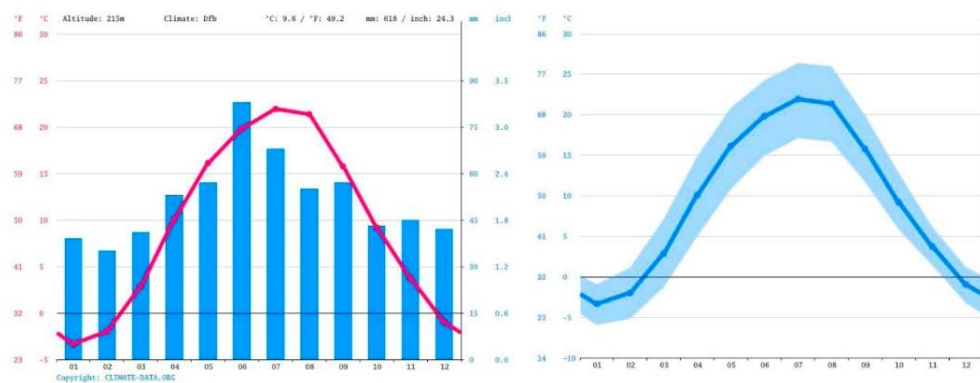
Під проектування туристичного комплексу передбачено використання земельної ділянки, що межує з:

- На півночі – з вулицею Визволителів, за якою розташований приватний сектор;
- На сході - з зеленою зоною (лісопосадкою), за якою знаходиться траса Е95 (напрямок Київ-Одеса);
- На півдні - з річкою Уманка (став Звірки);
- На заході – з провулком Піківецьким, за яким знаходиться продовження річки Уманки.

Проектуюча ділянка розташована у природному середовищі, її оточують приватні житлові ділянки на відстані 500-800 м, та важливі транспортні шляхи на відстані від 200 до 1000 м

З використанням геологічних фондових матеріалів та розрізів свердловин можна встановити, що ділянка Уманського родовища підземних вод складається з комплексу кристалічних порід докембрію та осадових відкладів. Уманські граніти та мігматити є представниками кристалічних порід. Глибина залягання підземних вод змінюється від 31,0 до 130,4 метрів. Гідрогеологічні умови обумовлені геологічною будовою родовища, де основний водоносний горизонт виділяється в тріщинуватій зоні кристалічних порід докембрію та їх кори вивітрювання. У місті Умань переважають декілька типів ґрунтів, а саме: каштанові, сірі лісові ґрунти, ґрунти взапірної дії та болотяні ґрунти.

Джерелом централізованого водопостачання міста Умані є: власні артезіанські свердловини та поверхневі води річки Рось – місто Біла Церква (покупна вода у ТОВ «Білоцерківвода» є головним джерелом водозабезпечення міста та задовольняє майже 80 % потреб міста у воді). [18] Місто Умань розташоване в Центральній лісостеповій зоні Придніпровської височини. Місцевість горбиста, пересічена місцями глибокими балками та ярами. [19]

Кількість опадів

Графік температур

Рис.4.1.Кліматичні дані.

	Январь	Февраль	март	Апрель	Май	Июнь	Июль	Август	Сентябрь	Октябрь	Ноябрь	Декабрь
Средний температура (°C)	-3.3	-2	2.9	10.1	16.1	19.8	21.9	21.4	15.8	9.2	3.7	-0.9
минимум температура (°C)	-5.9	-5.2	-1.3	5	10.8	14.9	17.1	16.7	11.7	5.9	1.4	-3.2
максимум температура (°C)	-0.9	1.1	7.1	14.9	20.9	24.2	26.4	26	19.9	12.8	6.2	1.2
Норма осадков (мм)	39	35	41	53	57	83	68	55	57	43	45	42
Влажность (%)	83%	79%	71%	63%	60%	60%	62%	59%	65%	73%	83%	82%
Дождливые дни (Д)	7	6	7	8	8	9	8	6	6	5	6	7
долгота дня (часы)	2.1	3.1	5.8	9.0	11.3	12.1	12.3	11.0	7.9	5.3	2.6	2.3

Рис.4.2.Кліматичний графік м.Умань.

Загалом, в Умані панує помірний континентальний клімат з м'якою зимою і теплим літом. За даними Українського гідрометеорологічного центру, середня температура повітря в Умані за останні 30 років (1991-2020) становила 8,8°C. Середньомісячна температура в липні (найтепліший місяць) становила 20,8°C, а в січні (найхолодніший місяць) -3,7°C. Середньорічна швидкість вітру в Умані становить 3,1 метра на секунду.

Напрямок вітру в Умані зазвичай змінюється залежно від сезону. Загалом, вітри в Умані досить рівномірні та слабкі. За останні 30 років, за даними Українського гідрометеорологічного центру, переважаючий напрямок вітру в Умані був з південного заходу (приблизно 30% часу), з північного заходу (приблизно 15% часу) та зі сходу (приблизно 12% часу). Однак, вітри можуть змінюватися залежно від погодних умов, тому ці дані є середніми за довгий період часу.

Рис.4.3. Ситуаційний план ділянки та схема розташування промислових підприємств.

4.1.2. Характеристика об'єкту проектування

Назва об'єкту – Туристичний комплекс з урахуванням сучасних тенденцій функціонально-планувальної організації, за адресою вулиця Визволителів, Черкаська область, місто Умань, Україна.

Характеристика об'єкту – громадська будівля

Характеристика місцевості – відкрита

Площа земельної ділянки – 161 га.

Одночасне перебування персоналу та відвідувачів – 250 чоловік.

Пік перебування людей на об'єкті – 368 чоловік.

Режим експлуатації об'єкта – 24 години

Ділянка під проектування туристичного комплексу розміщується у місті Умані на узбережжі річки Уманка. Територія проектування знаходиться у м.Умань, Черкаської області, на схилі місцевої р. Уманки, яка являється припливом р. Південний Буг. На півночі ділянка межує з вулицею Визволителів, за якою розташований приватний сектор, на сході - зелена зона (лісопосадка), за якою знаходиться траса Е95 (напрямок Київ-Одеса); південь - межує з річкою Уманка (став Звірки); на заході розташовується провулок Піківецький, за яким знаходиться продовження річки Уманки.

Туристичний комплекс буде мати декілька функцій тому буде зроблено умовне зонування об'єкта. Територія туристичного комплексу складна та різноманітна, щоб задовольнити всі потреби туристів, тому ділянка туристичного комплексу поділена на зони:

- Туристичний комплекс;
- Вуличне кафе з літньою терасою;
- Паркувальний майданчик;
- Паркова зона з майданчиками для спорту та для дітей;
- Котеджне містечко;
- Кемпінгова зона;
- Пляж з пірсом;
- Господарський двір.

Споруда має 4 поверхи, кожен поверх має висоту 3,6м, висота споруди не рівномірна, останній поверх – тераса. Частина споруди має підземний поверх – сховище на 370 осіб.

При проектуванні туристичного комплексу можуть використовуватися різноманітні будівельні матеріали, які забезпечать міцність та довговічність конструкцій, а також відповідають екологічним вимогам. Серед найбільш сучасних та екологічних будівельних матеріалів можна виділити скло, яке володіє високою прозорістю та стійкістю до впливу навколишнього середовища. Металеві балки та рами, які використовуються для створення каркасу будівлі, також мають високу міцність та довговічність. Бетон є одним з найпоширеніших будівельних матеріалів, який володіє високою міцністю та стійкістю до впливу навколишнього середовища. Армване скло - це скло, яке зміцнене за допомогою вставок з металевої арматури. Воно володіє високою міцністю та забезпечує естетичний вигляд будівлі. Окрім цього, можуть використовуватися інші будівельні матеріали, такі як цегла, дерево та камінь, які також володіють високою міцністю та довговічністю.

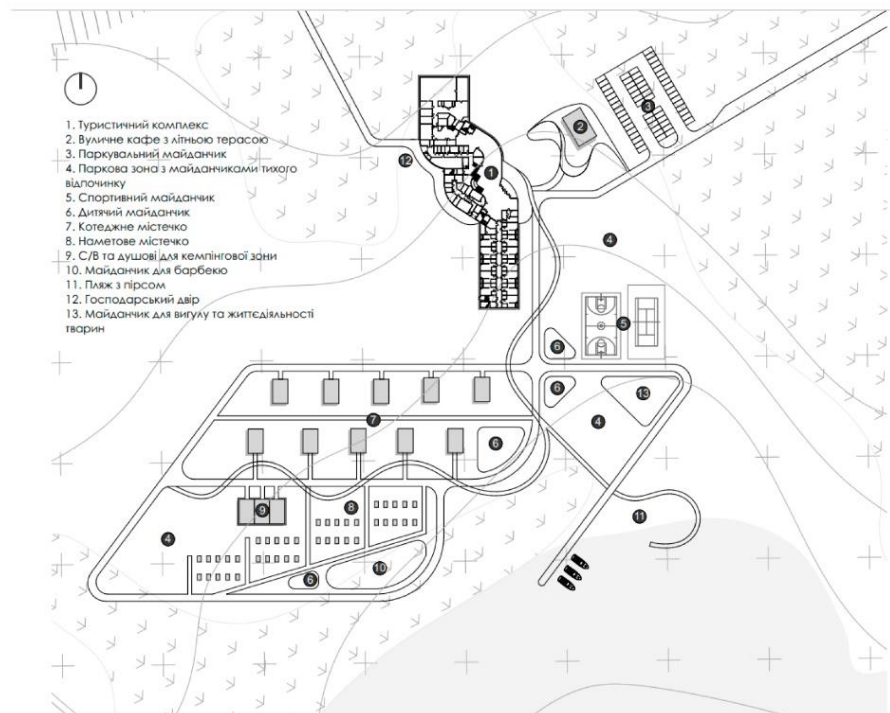

Рис. 4.4. Генеральний план об'єкту

Розділ 4.2. Обґрунтування та прийняття рішень з питань Цивільного захисту

4.2.1. Аналіз потенційно небезпечних об'єктів в районі проектування

Потенційний небезпечний об'єкт в районі проектування ділянки - Уманський завод "Мегомметр", який розташований в Черкаській області, м. Умань, вул. Небесної Сотні, 49, має запаси сірководню 50 тон.

Назва потенційної небезпеки – Уманський завод "Мегомметр".

Фактична адреса – вулиця Небесної Сотні 49, місто Умань, Черкаська область, Україна.

Використання - технологія хімічної обробки.

Відстань до ділянки проектування – 2 км.

Рис. 4.5. Схема розташування найближчого потенційно-небезпечного об'єкту по відношенню до ділянки проектування.

4.2.2. Оцінка обстановки при аварії на потенційно-небезпечному об'єкті

Вихідні дані

- об'єкт завжди попадає в зону можливої НС у піковий час відвідувачів – день;
- віддалення об'єкту від центру вибуху – 2 км (реальна відстань на мапі);

- тип СДОР –Сірководень(за наявністю СДОР на ПНО);
- кількість СДОР – $q = 50$ т (за кількістю СДОР на ПНО);
- тип ємності з СДОР –не обвалований;
- швидкість середнього вітру – 31 км/год (3 м/с) (за середнім показником на місцевості за рік);
- погодні умови –ізотермія (вертикальна стійкість повітря, за середнім показникам на місцевості за рік);

1) Визначення розмірів та площі зони хімічного зараження.

Розміри зони хімічного зараження залежать від кількості СДОР на об'єкті, фізичних та токсичних властивостей, умов зберігання, метео-умов та рельєфу місцевості.

Визначимо глибину зони зараження

$$\Gamma = \frac{\Gamma_{V1} \times k_{\text{пер}}}{k_{\text{обв}}} = 4 * 0,55 / 1 = 2,2 \text{ км}$$

$\Gamma_{V1}=4$ (за додатком 2, при умові 50т сірководню та ізотермії)

$k_{\text{пер}}= 0,55$ м/с (при умові швидкості вітру 3м/с та ізотермії)

Глибина зони зараження $\Gamma = 2,2$ км

Визначимо ширину зони ураження при конвекції:

$$\text{Ш} = 0,15 * \Gamma = 0,15 * 2,2 = 0,33 \text{ км}$$

Визначимо площу зони хімічного зараження, як площу рівнобедреного трикутника:

$$S = 0,5 * \text{Ш} * \Gamma = 0,5 * 0,33 * 2,2 = 0,363 = 0,363 \text{ км}^2$$

2) Визначення часу підходу зараженого повітря до об'єкту проектування.

$$t = (R \times 1000) / (W \times 60) = (2 \times 1000) / (4,5 \times 60) = 7,4 \text{ хв.};$$

R – відстань від місця розливу СДОР до даної межі об'єкту, що проектується, км; W – середня швидкість переносу хмари, зараженою отруйними речовинами за Додатком № 3, м/с – з розрахунку що вітер буде 3м/с при ізотермії;

3) Визначення часу вражаючої дії СДОР.

В оазі хімічного ураження час вражаючої дії СДОР визначається часом випаровування за Додатком № 5 з врахуванням поправочного коефіцієнту (k) на швидкість вітру (V , м/с) Примітки додатку № 5:

$$t_{\text{ураж}} = t_{\text{випар}} \times k = 1 \times 0,55 = 0,55 = 0,6 \text{ год} = 36 \text{ хвилин};$$

Висновок: Об'єкт при витоку сірководню буде знаходитись в зоні зараження. Глибина розповсюдження повітря – 2,2 км, а відстань до 2 об'єкта км. Враховуючи всі компоненти проекту приймаємо рішення з питань ЦЗ на: **побудову захисної споруди** для укриття людей.

Рис. 4.6. Схема зони можливого хімічного зараження

4.2.3. Прийняття рішення з питань Цивільного захисту на об'єкті Проектування

Рівень ґрунтових вод на території будівництва туристичного комплексу в місті Умань досягає 7 метрів, що дає можливість забезпечити максимальний рівень безпеки відвідувачів та працівників об'єкту у випадку надзвичайної ситуації, тому вирішено здійснити проектування та будівництво- СХОВИЩА цивільного захисту. Це рішення обґрунтоване та необхідне для забезпечення безпеки людей на території туристичного комплексу. Незважаючи на значні

витрати на будівництво сховища, інвестиція в його створення є виправданою, оскільки дозволить уникнути можливих наслідків надзвичайних ситуацій.

Розділ 4.3. Розрахунок заходів Цивільного захисту на об'єкті, що проєктується

4.3.1. Розрахунок заходу Цивільного захисту

В проєкті передбачено будівництво сховища, котре розраховане на 370 людей. Так як одночасне перебування персоналу та відвідувачів при повному розміщенні гостей – 368 чоловік, то сховище проєктується наближеною кількістю до персоналу та відвідувачів.

Збереження безпеки в умовах надзвичайних ситуацій є дуже важливою задачею, тому для об'єкту вирішено побудувати сховище цивільного захисту. Це дозволить забезпечити максимальний рівень захисту для відвідувачів та працівників об'єкту в разі надзвичайних ситуацій. Оскільки рівень ґрунтових вод на території дозволяє будувати сховище, то це є найбільш обґрунтованим рішенням. Захист від усіх вражаючих чинників забезпечується комплексом інженерних споруд, що забезпечують необхідні умови життєдіяльності.

Сховища є елементом у системі цивільного захисту та захисту населення від надзвичайних ситуацій. Основними вимогами, які повинні бути дотримані при проєктуванні та будівництві, є:

- **Безпека:** Для забезпечення безпеки людей під час надзвичайних ситуацій, сховище повинно мати достатній рівень захисту від можливих небезпек, таких як викиди токсичних речовин, вибухи, пожежі, землетруси тощо.
- **Комфортність:** Сховище має бути комфортним для тривалого перебування людей. Для цього необхідні засоби забезпечення життєдіяльності, такі як вода, електроенергія, вентиляція, опалення тощо.
- **Простір:** Сховище повинно мати достатньо місця для зберігання людей та засобів захисту, таких як маски, костюми, протигази тощо.
- **Доступність:** Сховище має бути легко досяжним та доступним для людей у разі надзвичайних ситуацій.

- Довговічність: Сховище має бути побудоване з високоякісних матеріалів, щоб забезпечити стійкість до можливих небезпек та довговічність.
- Зберігання: Сховище має забезпечувати зберігання запасів продовольства, води, медикаментів та інших необхідних речей на випадок надзвичайних ситуацій.
- Комунікації: Сховище повинно мати забезпечені засоби зв'язку з зовнішнім світом, щоб люди, які перебувають у ньому, могли отримувати інформацію та надсилати сигнали про допомогу.
- Вентиляція: Сховище повинно мати забезпечену вентиляцію, щоб уникнути перевищення рівня вуглекислого газу та інших шкідливих речовин, які можуть накопичуватися.

4.3.2. Об'ємно планувальні рішення сховища.

У сховищах слід передбачати основні та допоміжні приміщення. До основних відносяться приміщення для населення, яке переховується, пункти керування, медпункти. До допоміжних відносяться фільтровентиляційні приміщення (ФВП), санітарні вузли, захищені дизельні електростанції (ДЕС), електрощитова, приміщення для зберігання продовольства, станція перекачки, балонна, тамбур-шлюз, тамбури.

Площі основних приміщень сховища

Норму площі підлоги основного приміщення на одну людину, що переховується слід приймати рівною 0,5 м² при двох'ярусному та 0,4 м² при трьох'ярусному розташуванні нар. Внутрішній об'єм приміщення повинен бути не менше 1,5 м³ на одну людину. В проекті використані трьох'ярусні нари, так як висота сховища дозволяє та економить площу.

Приміщення для тих хто укривається

Висота приміщення за проектом – 3 метрів

$$S_{\text{плу}} = 370 * 0,5 = 145\text{м}^2$$

Внутрішній об'єм приміщення

Внутрішній об'єм має складати 1,5 м³ на чоловіка. Призначення об'єму

приміщення на одну людину враховується об'єм усіх приміщень в зоні герматизації.

$$V_{\text{сх}}=370*1,5 = 555\text{м}^3$$

Кількість місць для лежання повинно дорівнювати:

20% місткості споруди при двох'ярусному розташуванні нар.

Нижній ярус = $370*0,8 = 296$ місць для сидіння.

Другий ярус = $1500*0,2 = 74$ місць для лежання.

Місця для сидіння у приміщеннях слід передбачати розміром $0,45 \times 0,45$ м, а для лежання – $0,55 \times 1,8$ м на одну людину. Висота лавок першого ярусу повинна бути $0,45$ м, нар другого ярусу – $1,4$ м, третього ярусу – $2,15$ м від підлоги. Відстань від верхнього ярусу до перекриття або виступаючих конструкцій повинна бути не менше $0,75$ м. Висота сховища – 3 м.

Приміщення для пункту управління

Приймаємо число працюючих 10 чоловік.

$$S_{\text{пуп}} = 10 \text{чол} * 2 \text{м} = 20 \text{м}^2$$

Приміщення медичного пункту

(Медичний пункт передбачається від 900 чол. і більше)

В даному випадку обладнуємо 1 санітарний пост площею 2м^2 .

Площі допоміжних приміщень сховища

$$S_{\text{пуп}} = 370 * 0,14 = 51,8 \text{м}^2$$

Фільтровентиляційні приміщення

Фільтровентиляційне обладнання слід розміщувати у фільтровентиляційних приміщеннях (ФВП), розташованих біля зовнішніх стін. Розміри ФВП необхідно визначати в залежності від габаритів обладнання і площі, необхідної для його обслуговування. Протипилові фільтри у системах вентиляції електроручними вентиляторами повинні мати захисний екран, який виключає можливість прямого опромінювання обслуговуючого персоналу.

Так як об'єкт знаходиться в II кліматичній зоні повітря постачання буде забезпечуватися двома режимами : I- чиста вентиляція, II – фільтровентиляція.

Один ФВК-1 потужністю 1200 м^3 працює в 2-х режимах очистки повітря сховища і забезпечує 150 чол. Тоді $370 / 150 = 2,4 \approx 3$ к-тів. Для забезпечення повітря в сховищі для 370 чол. потрібно 3 установок. Кожна установка ФВК-1 займає площу 10.

$$\text{Тоді } S_{\text{ФВК}} = 10 \text{ м}^2 * 3 \text{ к-тів} = 30 \text{ м}^2$$

Приміщення ДЕС

Приміщення для дизель-електричної станції (ДЕС) слід розташовувати за нормами ДБН від 600 чоловік і більше. Тому доцільності розміщення цієї групи приміщень в даному проекті немає.

Приміщення для зберігання продовольства

При чисельності людей, що переховуються, до 150 чол. Приміщення для зберігання продуктів слід прийти площею 5 м^2 . На кожні 150 людей, понад 150 людей площа приміщення збільшується на 3 м^2 .

$$S = 5 + (3 * 2) = 11 \text{ м}^2$$

Входи

Входи слід передбачати з протилежних сторін сховища з врахуванням напрямку руху основних потоків людей: з території підприємства, з незахищених приміщень підвалів, з першого поверху виробничих та інших будинків через самостійну сходову клітку, з загальних сходових кліток, які не мають виходів із пожежонебезпечних приміщень, якщо це не суперечить іншим вимогам чинного законодавства.

Кількість входів передбачається з умови 1 вхід розміром $1.2 \times 2.0 \text{ м}$ – на 300 осіб, та $0.8 \times 1.8 \text{ м}$ – на 200 осіб. З цього випливає: $370/300 = 1,2 \approx 2$ входи розміром $0.8 \times 1.8 \text{ м}$.

Тамбури

Тамбури влаштовуються при всіх входах в сховище. Площа тамбура = 10 м^2 . Обладнуємо 2 входи, а отже робимо 2 тамбурів - 20 м^2 . Зовнішні двері захисно-герметичні, внутрішні-герметичні.

Аварійний вихід

В сховища місткістю до 600 осіб, аварійний вихід влаштовується у вигляді вертикальної шахти, з'єднаної з сховищем горизонтальним тунелем розміром 0,9*1,3м. Вихід с сховища в тунель обладнується захисно-герметичною (зовнішня) та герметичною (внутрішня) ставнями, а вихід з вертикальної шахти – бетонним оголовком.

Розрахунок систем життєзабезпечення

Повітропостачання

Повітропостачання повинно забезпечувати очистку зовнішнього повітря, обмін повітря та видалення з приміщення тепловиділень та вологи. Кількість зовнішнього повітря, яке подається у сховище, визначається нормами в залежності від кліматичної зони району забудови. Місто Умань відноситься до II кліматичної зони.

II Режим. Фільтровентиляція

При нормі подачі очищеного повітря на кожну людину, що знаходиться у приміщенні для укриття – 2м³/год та для одного працюючого в пункті управління - 5м³/год, продуктивність систем повітропостачання повинна бути:

- Для людей, які знаходяться в приміщенні укритті (370-10)*2=720м³/год
- Для працюючих 10*5=50 м³/год
- Всього у сховище потрібно подати 720+50=770 м³/год

Визначаємо тип та кількість фільтровентиляційних комплексів (ФВК)

$$770/300=2,5 = 3 \text{ к-та ФВК-1}$$

Площа допоміжних приміщень дозволяє встановити комплекти 3к-тів ФВК-1.

I Режим. Фільтровентиляція

Норми подачі води в режимі I – чиста вентиляція на 1 людину для районів II кліматичної зони складає 10 м³/год/люд. Подача зовнішнього повітря системою повітря постачання в режимі чистої вентиляції повинна бути:

$$10*370=3\ 700\text{м}^3/\text{год}$$

Так як один ФВК-1 має подачу в режимі чистої вентиляції 1200 м³/год то загальна подача 3 комплектів $3 \cdot 1200 = 3\ 600$ м³/год. Це не задовольняє потребу.

$$3\ 700 - 3\ 600 = 100 \text{ м}^3/\text{год}$$

Тому необхідно додатково встановити 1 комплекти ЕРВ-72-2, що не вимагає додаткової площі.

Водопостачання

Для забезпечення водопостачання сховища передбачається використання зовнішньої водопровідної мережі та установку проточних ємностей для запасу питної води. Об'єм запасу питної води на 4 доби розраховується з урахуванням норми споживання води на одну людину в 3 літри на добу.

$$370 \cdot 3 \cdot 4 = 4\ 440 \text{ л}$$

Для забезпечення відведення січних вод із санітарних вузлів необхідно мати в системі каналізації сховища відповідний водовідвод. У санітарному вузлі слід передбачити резервуар для збору стоків та врахувати необхідний об'єм для технічної води, розрахований на 2 літри на добу на одну людину протягом 4 діб.

$$370 \cdot 2 \cdot 4 = 2\ 960 \text{ л}$$

Каналізація виконана з відводом стічних вод із санвузлів у каналізаційну мережу самотоком.

Опалення

Для опалення сховища передбачається використання опалювальної мережі міста через окреме відгалуження, яке може бути вимкнене при заповненні сховища людьми.

Електропостачання

Електропостачання передбачається від електро-мережі міста, а саме Уманське КП Уманьтеплокомуненерго.

Зв'язок

У кожному сховищі необхідно забезпечити наявність телефонного зв'язку з пунктом управління об'єктом штабу Цивільного захисту району (органами самоврядування району) та гучномовців, які повинні бути підключені до міської та місцевої радіо-трансляційної мережі.

Висновки

Для забезпечення надійного захисту персоналу та гостей туристичного комплексу необхідно:

1. Побудувати сховище на 370 чоловік, з захисними властивостями

Захист сховища передбачає різні аспекти безпеки, що повинні забезпечити захист людей, які знаходяться в ньому, від небезпеки. Перш за все, важливо забезпечити захист від радіації, що може бути викликано радіоактивними речовинами. Для цього необхідно забезпечити достатній коефіцієнт послаблення радіації не менше 1500 Р/год.

Крім того, потрібно передбачити захист від хімічних та біологічних загроз, таких як отруйні речовини та бактерії. Сховище повинно запобігати їх проникненню в середину та забезпечувати захист для людей від шкідливих впливів цих загроз.

Для захисту від вибуху, який може виникнути в результаті нападу на об'єкт або інших подібних ситуацій, сховище повинно бути здатне витримати тиск не менше 100 кПа.

Важливо передбачити захист від пожежі та забезпечити властивості, які зменшують ризик виникнення та локалізації пожежі.

Не менш важливо забезпечити комфортні умови для людей на протязі тривалого періоду часу, які знаходяться в сховищі. Це може включати наявність достатньої кількості питної води, їжі та санітарно-гігієнічних умов.

2. У сховищі обладнати приміщення :

- Приміщення для людей – 148 м²(з установкою 2-х ярусних лав нар);
- Пункт управління - 20 м²;
- Санітарний пост - 2 м²;

- Фільтровентиляційне приміщення – 30 м²;
 - Приміщення для зберігання продовольства загальною площею –11 м²;
 - Допоміжні приміщення загальною площею –51,8м²;
 - 2 санітарні вузли для жінок – 5 унітазів та 2 вмивальники, для чоловіків- 3 унітазів, 2-пісуари та 2 вмивальники.
 - Входи – 2 розміром 0,8*1,8 м²;
 - тамбури загальною площею – 16 м²;
 - Аварійний вихід – вхід №3 з тунелем розміром 0,9*1,3м
3. Встановити систему повітряпостачання на базі ФВК-1 (3 комплектів) та 1 к-та ЕРВ-72-2.
 4. Запас питної води ємностей – 4 440л.
 5. Забезпечити відвід стічних вод санітарних вузлів у зовнішню каналізаційну мережу. Влаштувати аварійний резервуар об'ємом – 2 960л.
 6. Опалення сховища передбачити від опалювальних мереж міста по самостійним відгалуженням.
 7. Електропостачання передбачається від електро-мережі міста.
 8. Встановлення телефонного зв'язку та гучномовців, котрі підключені до міської та місцевої радіо-трансляційної мережі.

4.3.3. Графічна частина

№	Найменування	Кількість	Примітка
1	Лари-нари	296	
2	Приміщення для укриття людей	1	185 м ²
3	Санітарний пост	1	2 м ²
4	Пункт управління	1	20 м ²
5	Тамбур-шлюз	2	16 м ²
6	Допоміжні приміщення	1	51,8 м ²
7	Санвузол	1	30 м ²
8	Приміщення для зберігання продовольства	1	11 м ²
9	Фільтровентиляційне приміщення	1	30 м ²
10	Аварійний вихід	1	0,9*1,3 м ²
11	Запас питної води ємкостей	1	4 440л
12	Запас аварійного резервуару води	1	2 960л
13	Входи № 1, 2,	2	0,8*1,8 м ²

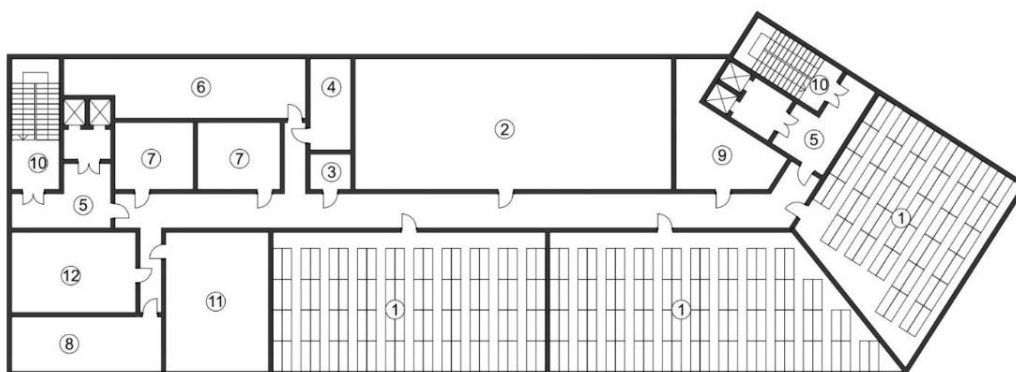

Рис. 4.7. План-схема сховища на 370 чоловік

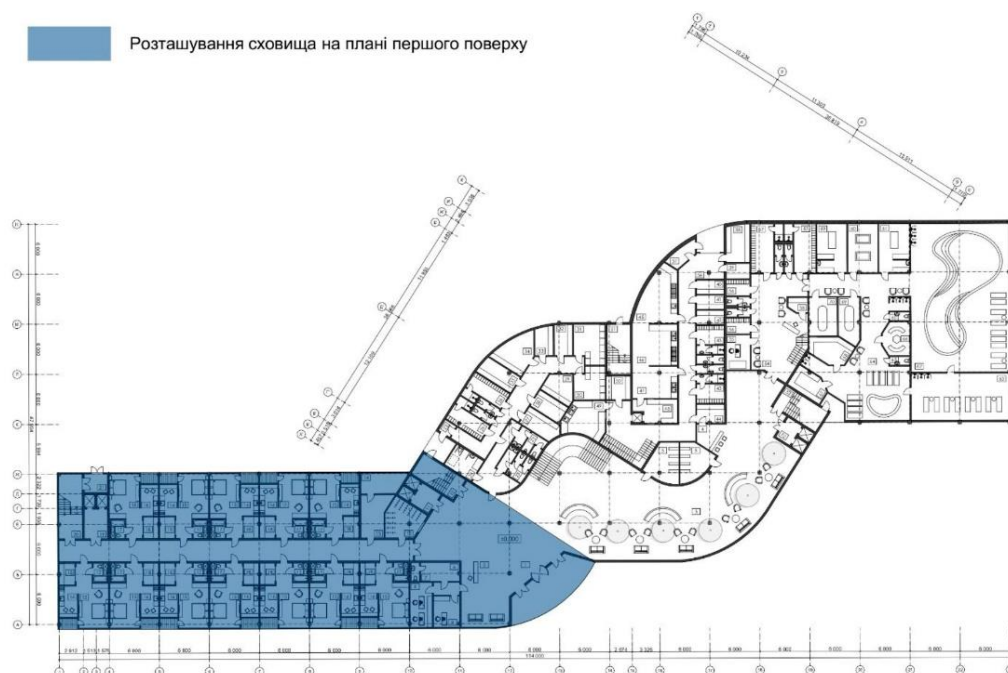

Рис. 4.8. Схема розташування сховищ на плані першого поверху

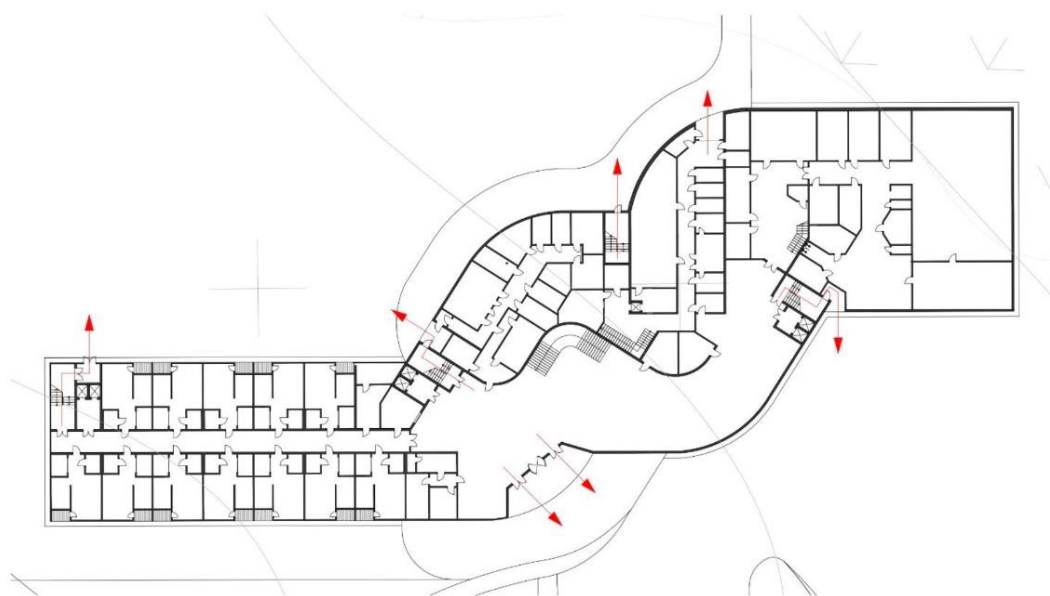

Рис. 4.9. Маршрут евакуації зі споруди

4.3.4. Висновки до розділу 4

Ділянка проектування розташовується в зоні хімічного ураження внаслідок аварії на потенційно-небезпечному об'єкті - Уманський завод "Мегомметр". Для захисту відвідувачів та працівників комплексу спроектовано сховище на 370 осіб, так як розрахункове одночасне перебування персоналу та гостей при повному завантаженні туристичного комплексу – 368 чоловік. При правильній організації евакуації люди своєчасно уникнуть ризику хімічного отруєння. Сховище є ефективним засобом захисту людей від можливих хімічних небезпек. Воно може забезпечити тимчасове проживання людей та захист від шкідливих речовин згідно з вимогами Кодексу цивільного захисту України.

Кодекс Цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагування на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності при виникненні надзвичайних ситуацій і проведенні відповідних заходів щодо їх ліквідації.

Список літератури

1. Конституція України. Основний закон. - К., 1996.
2. Кодекс цивільного захисту України – К., від 02.10 2012 року, № 5403 - VI.
3. Закон України від 19.11.1992 року № 2801 - XІІ, Основи законодавства України про охорону здоров'я.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру». - Київ, 03.08.1998. - №1198.
5. ДСТУ БА. 2.2.-7:2010. Проектування. Розділ інженерно технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ - Мінрегіонбуд. Україна, - 2010.
6. ДБН В. 1.1. - 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.
7. ДБН 97 Державні будівельні норми України Київ, Держ. Стандарт 1999.
8. ДБН А.3.1 - 9 - 2000. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом захисних споруд цивільної оборони та їх утримання, управління, організація і технологія. Київ.: НДІБВ - 2000.
9. Безпека життєдіяльності. О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов, В.І. Примаченко та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448 с.
10. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Посібник/О.М. Євдін та ін. - Т.1. Техногенна та природна небезпека, Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування - К.: КІМ, 2007, 2008 - 636 с., 152 с.
11. Ковжого С.О., Тузіков С.А., та ін. Цивільний захист і охорона праці в галузі. Підручник - Харків, «право», 2013.
12. В.М. Шоботов. Цивільна оборона. Навчальний посібник. :Вид.2 - К.: Центр навчальної літератури, 2006 - 438 с.
13. Стеблюк М.І. Цивільна оборона. Підручник - К.: Знання Прес, 2003.

14. Формалізовані документи невоєнізованих формувань Цивільної оборони. Бунін В І., Влох А.П., Стефанович І.С. Практичний посібник Київ: КНУБА, 2008., 284 с.
15. Цивільний захист. Корінний В.І., Стефанович П.І., Стефанович І.С., Гуць В.М., Курс лекцій - Київ: КНУБА - 2018., 208 с.
16. Демиденко Г.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. - Київ:НТУУ КПІ, 2008. - 300 с.
17. Комунальне підприємство «Уманьводоканал». Веб-сайт: <https://www.abon.com.ua/node/82>
18. Комунальне підприємство «Уманьводоканал». Веб-сайт: <https://www.abon.com.ua/sites/default/files/inline-files/zvit-uman-voda-22-01-pdf>

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Під час виконання магістерської роботи було проведено дослідження вітчизняного та світового досвіду проектування, розміщення, будівництва та експлуатації рекреаційних комплексів на природно-заповідних та міських територіях. У закордонних прикладах відповідно до спрямованості переважають рекреаційні, екологічні та культурні типи туристичних закладів. З'ясовано, що вітчизняний досвід України менш розвинений ніж світовий. Доведено, що і у вітчизняному і у міжнародному досвіді створено рекреаційні комплекси, які не тільки підвищують якість життя жителів і гостей, а й сприяють збереженню навколишнього природного середовища.

В процесі дослідження було визначено основні чинники, що впливають на функціонально-планувальну організацію та розвиток рекреаційних об'єктів – а саме: містобудівні, екологічні, економічні, архітектурно-композиційні. З'ясовано, що функціонально-планувальна організація закладів відпочинку має важливе значення для створення успішних комплексів, які відповідають потребам цільової аудиторії, є фінансово стійкими та мінімізують свій вплив на навколишнє середовище. Переважає спортивна, рекреаційна, житлова функціонально-планувальна організація у будівлях туристичного призначення.

Типологічно систематизовано туристичні об'єкти з визначенням особливостей їх архітектурно-планувальних рішень. У дослідженні типологічної систематизації сучасних рекреаційних закладів виявлено низку архітектурно-планувальних рішень, пріоритетом яких є сталість, функціональність та інтеграція з природним середовищем. Беручи до уваги ці позиції, архітектори можуть створювати успішні заклади відпочинку, які задовольнятимуть потреби своїх користувачів.

У дослідницькій роботі визначено найбільш перспективні види туризму для розвитку в Україні та методи удосконалення функціонально-планувальних рішень відповідних будівель і комплексів. Звернено увагу на важливість сталого та зручного проектування, а також збереження та відзначення багатой культурної та природної спадщини України.

Дослідження впливу сучасних тенденцій зеленої та мобільної архітектури на формування функціонально-планувальних рішень сучасних рекреаційних об'єктів підкреслило важливість стійких та гнучких проектних практик у розвитку успішних та сталих туристичних дестинацій. Впровадження цих принципів в процес проектування при створенні сучасних об'єктів відпочинку, які є екологічно відповідальними та зручними для відвідувачів, є найважливішим напрямком розвитку архітектури туристичних комплексів. Проаналізовано сучасні конструктивні рішення для створення зеленого саду на даху та в інтер'єрі, а також передбачено можливість використання мобільної та швидкоспоруджувальної архітектури на території туристичних комплексів.

Пропонуючи оптимальні функціонально-планувальні моделі сучасних рекреаційних комплексів, важливо збалансувати ці чинники для створення успішних і стійких туристичних закладів. Використовувати зручні та екологічні принципи проектування, сучасні технології та природні елементи дизайну,

Нові технології, стильові тенденції та інноваційні підходи в архітектурі сприяють створенню привабливих та функціональних рекреаційних комплексів, які відповідають потребам сучасного суспільства.

Методом експериментального проектування зважаючи на теоритичні розробки перших двох розділів запроектовано будівлю туристичного призначення та враховано функціонально планувальну організацію, необхідну для створення рекреаційного закладу. Грамотне поєднання умов розташування об'єкту із сучасними архітектурними трендами дало можливість створення дійсно унікальної рекреаційної архітектури.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ КОМПЛЕКСІВ ТУРИСТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

У процесі дослідження, використовувались такі нормативні документи:

ДБН В.2.2 – 20:2008 “Будинки і споруди. Готелі”

ДСТУ 9105:2021 “Туристичні послуги. Сільський туризм. Загальні вимоги. Класифікація засобів розміщення. ”

ДСТУ 4269:2003 – Послуги туристичні. Класифікація готелів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Рекреаційно-туристичні комплекси в соціально-економічному розвитку країни та її регіонів. Підвальна О.Г., Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
2. Теоретичні підходи до вивчення стратегії раціонального використання туристичних ресурсів. Л.Ю. Матвійчук, Луцький національний технічний університет.
3. «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування. Типологія будівель та споруд». Л.В. Дрьомова
4. Інфраструктура туризму. Веб-сайт:
https://pidru4niki.com/1719051243757/turizm/infrastruktura_turizmu
5. Проектування об’єктів готельно-ресторанного господарства. Т.М. Апатенко.
6. Руководство по проектированию баз отдыха предприятий. Веб-сайт:
<https://files.stroyinf.ru/Data2/1/4293786/4293786821.pdf>
7. Chengdu Dayi 1979 Plant Boutique Hotel. Веб-сайт:
https://www.archdaily.com/968119/chengdu-dayi-1979-plant-boutique-hotel-load?ad_source=search&ad_medium=projects_tab
8. Travelers Container Hostel. Веб-сайт:
https://www.archdaily.com/968669/travelers-container-hostel-qishe-architectural-design-office?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&ad_source=search&ad_medium=search_result_projects

9. Туризм і його розвиток в Україні. Веб-сайт:
<https://tourism-book.com/books/book-34/chapter-1370/>
10. Туристсько-рекреаційний комплекс: сутність, структура, функції. Давидюк Юлія Володимирівна. Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції аспірантів, молодих учених та студентів. Житомир: ЖДТУ, 2015.
11. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва
12. Туризм в Україні: проблеми, перспективи розвитку. Веб-сайт:
<http://skole.com.ua/uk/papers/13-turizm/36-turizmukrproblemi.html>
13. Мировые тенденции и перспективы развития экологического туризма. Веб-сайт:
<https://tourism-book.com/books/book-20/chapter-1263/>
14. Умови розміщення туристичних комплексів. Веб-сайт:
<https://mybiblioteka.su/tom2/1-63506.html>
15. Місце Поліського економічного району в рекреаційному господарстві України і перспективи його розвитку. Кравченко (Алешугіна) Н.О. Туристично-краєзнавчі дослідження. 2004. Вип.5. С.179-191. Веб-сайт:
https://tourlib.net/statti_ukr/kravchenko7.htm
16. Туризм в Україні. Класифікація та види. Коржилов Л.І. Ефективна економіка. 2014. №9. Веб-сайт:
https://tourlib.net/statti_ukr/korzhylov2.htm
17. Круль Г. Я. Основи готельної справи. Навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2011. - 368 с. Веб-сайт:
<https://tourism-book.com/pbooks/book-61/ua/chapter-2360/>
18. Принципи формування розпланувальної структури приміщень громадського призначення. Веб-сайт:
<https://studfile.net/preview/8882698/page:7/>
19. Архітектурно-планувальна організація малих готелів в умовах природних комплексів. Веб-сайт:
https://otherreferats.allbest.ru/construction/00586837_0.html

20. Готель du-lac. Веб-сайт:

<http://architectuul.com/architecture/hotel-du-lac>

21. The Village. Скільки іноземних туристів відвідало Україну 2020-2021рр.

Веб-сайт:

<https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/321701-skilki-inozemtsiv-pobuvalo-v-ukrayini-za-2021-rik>

22. Наукова стаття “SOFT POWER”. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.

23. Архітектура та її весок у туризм. Веб-сайт:

https://issuu.com/polisuniversity/docs/kolici_istrefaj_malvina_the_typology_and_design_/s/13798122

24. СПЕЦИФІКА ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАМІСЬКОГО ГОТЕЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ. Веб-сайт:

<https://dspace.nau.edu.ua/bitstream>

25. Туристичний готельний комплекс Fat Bear, Карпати. Веб-сайт:

<https://www.behance.net/gallery/34667095/FAT-BEAR-Tourist-Hotel-Complex-in-Karpaty>

26. Туристичний готельний комплекс Hotel Kardial. Веб-сайт:

<https://worldarchitecture.org/architecture-news/eenvv/enota-reveals-extension-for-pool-and-wellness-of-hotel-kardial-with-sinuous-terraces-in-banja-vruica.html>

27. Туристичний готельний комплекс Bellerive Resort. Веб-сайт:

https://www.archdaily.com/994429/bellerive-resort-ava-architects?ad_medium=gallery

28. Вікіпедія. Транспорт України. Веб-сайт:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8

29. Primer Lugar Concurso para el Campus Corporativo de QualaMéx, MMX + Isaac Broid / México. Веб-сайт:

<https://www.archdaily.cl/cl/02-344250/primer-lugar-concurso-para-el-campus->

corporativo-de-qualamex-mmх-isaac-broid-mexico?ad_medium=gallery

30. Гімназія А+, м.Київ, Україна. Архіматика. Веб-сайт:

<https://www.kandevelopment.com/ua/projects/projects-completed/projects-completed-educational/gimnazija-a-plus/>

31. Енергоефективний готель Svart, Snøhetta Designs, Норвегія. Веб-сайт:

<https://www.admagazine.ru/architecture/energoeffektivnyj-otel-u-podnozhiya-lednika-ot-snohetta>

32. Готель Mountain Lodge, ANTIREALITY, Норвегія. Веб-сайт:

<https://building-tech.org/%D0%90%D1%80%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/otel-mountain-lodge:-shykarniy-kurort-na-skalystom-ustupe-v-norvegyu>

33. Emily Hotel Веб-сайт: <https://hotel.emilyresort.com.ua/>

34. Санаторій "Карпати" в Трускавці Веб-сайт: <https://truskavets.pro/sanatorii-karpaty/>

35. Етно-глемпінг у Карпатах «EcoSpace Ethno» Веб-сайт:

<https://ecospace.org.ua/mountains/>

36. Рогожнікова, О.Є. 2015. Базова сучасна класифікація готельних комплексів.

ДОДАТОК А
Впрвадження результатів проведеної наукової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ДИПЛОМ

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

студентка Київського національного університету будівництва та архітектури

Катерина Кацалап

переможець I туру

*Всеукраїнського конкурсу студентських наукових
 робіт з галузей знань і спеціальностей у 2021/2022 н.р.
 спеціальність «Архітектура та містобудування»*

Петро Кулик

Петро КУЛИКОВ

